

გურამ ქაბანია

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი

პრეზიდენტი

საქართველოს ეროვნული
ოლიმპიური კომიტეტი

თბილისი
2016

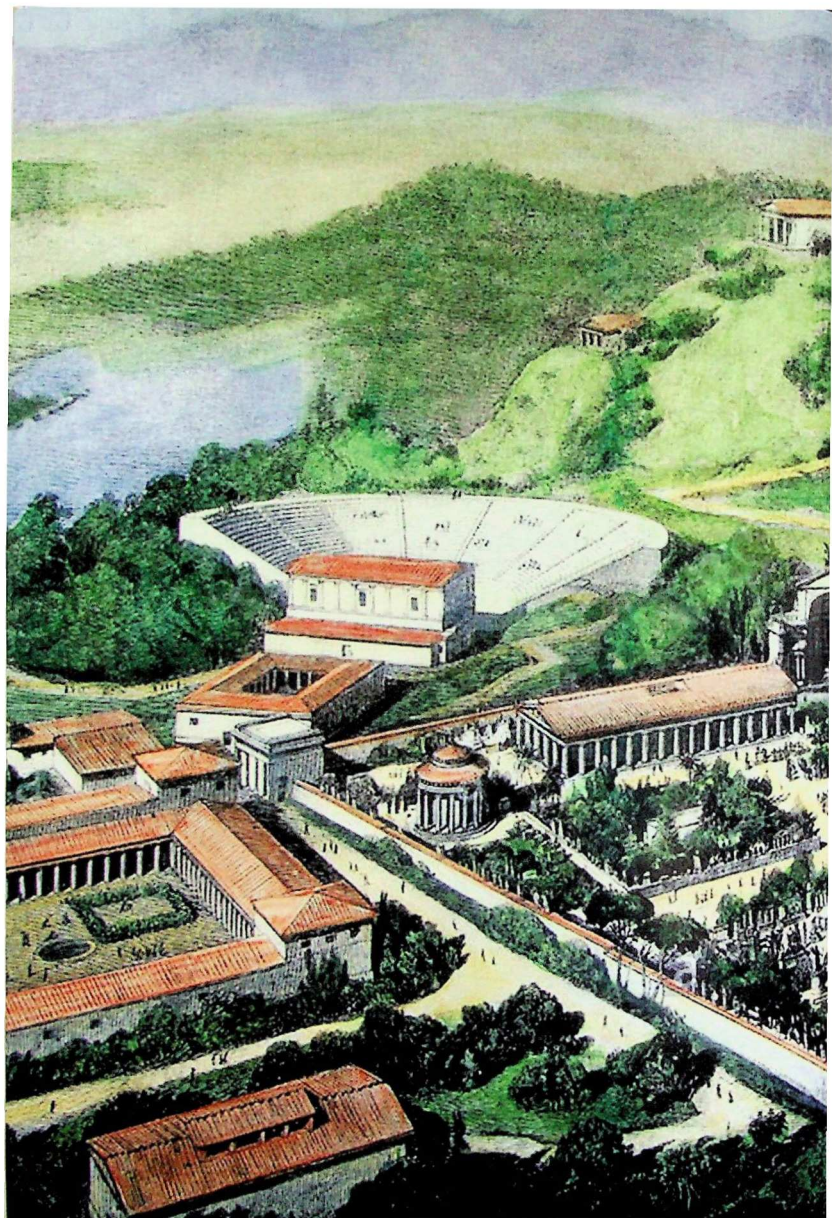


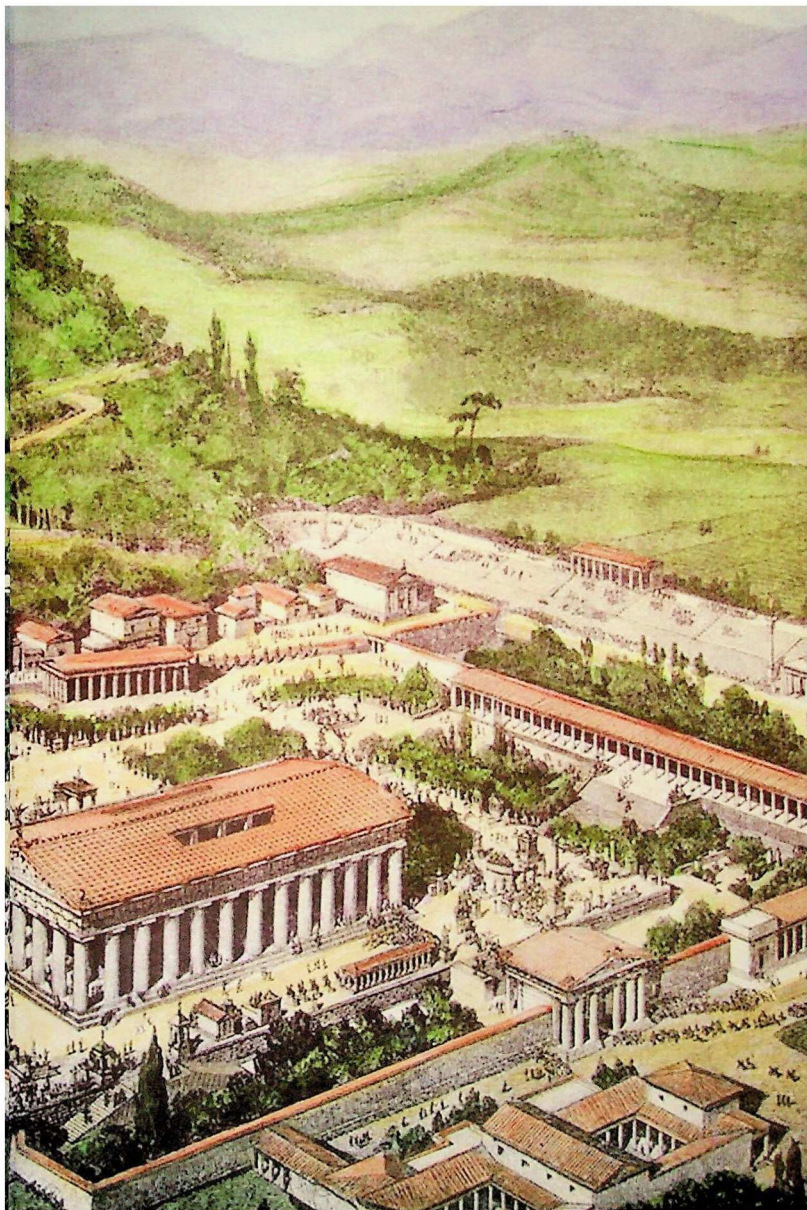
საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი

**რედაქტორი
ემზარ ზენაიშვილი**

**დიზაინი
ვახტანგ შატაიძე**

**ფოტო
საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის არქივი**



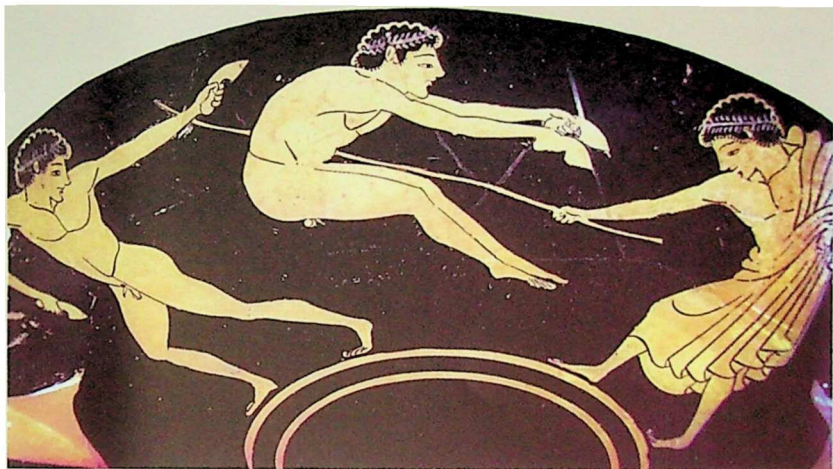


შესავალი

ოლიმპიური თამაშები ერთ-ერთი უპირველესი და გამორჩეული მოვლენა იყო ძველ საბერძნეთში, რომლის ჩასახვის თაობაზე ბერძნულმა ტრადიციამ მრავალი წერილობითი წყარო შემოინახა.

პირველი ოლიმპიური თამაშები ჩატარდა ჩვენს წელთაღრიცხვამდე 776 წელს და სწორედ ამ თარიღიდან იღებს სათავეს უძველესი ოლიმპიური თამაშების ისტორია, რომელიც განუწყვეტლივ, ყოველ ოთხ წელიწადში ერთხელ, თითქმის 12 საუკუნის მანძილზე იმართებოდა (1169





ნელი). სულ ჩატარდა 293 ოლიმპიადი. ალბათ მსოფლიოში არ მოიძებნება ანალოგი კაცობრიობის მიერ ჩაფიქრებულ რომელიმე სხვა საქმეს ასეთი ხანგრძლივი და დიდებული ისტორია რომ ჰქონდეს, მაგრამ, ეტყობა ყველა უდიდეს ნამოწყებას აქვს დასასრული და ეს ოლიმპიურ თამაშებსაც შეეხო. რომის იმპერატორმა, თეოდოსიუს პირველმა, ჩვენი წელთაღრიცხვის 394 წელს აკრძალა ოლიმპიური თამაშები, როგორც წარმართული დღესასწაული.

თანამადროვეობის პირველი ოლიმპიური თამაშების ჩატარება მხოლოდ 1500 წლის შემდეგ გახდა შესაძლებელი. იგი მე-19 საუკუნის ბოლოს, 1896 წელს, ახალ ისტორიულ პირობებში გაიმართა.

ოლიმპიზმის აღორძინების იდეა წარმოიშვა XVII საუკუნეში, მაგრამ რეალური პრაქტიკული ნაბიჯები მხოლოდ ორი საუკუნის შემდეგ გადაიდგა. 1852 წელს ოლიმპიის ისტორიის ცნობილმა მკვლევარმა, გერმანელმა არქეოლოგმა ერნსტ კურციუსმა ბერლინის უნივერსიტეტში წაიკითხა ლექცია – „ოლიმპია“, რომელსაც ფართო რეზონანსი მოჰყვა მთელ გერმანიაში და მის ფარგლებს გარეთ.

საბერძნეთში დაიწყო მსჯელობა ოლიმპიადის განახლების შესახებ. ამ საქმეს სათავეში ჩაუდგა ცნობილი მრეწველი და საზოგადო მოღვაწე ევანგელოს ცაპასი. მან ოლიმპიადის მაგვარი თამაშების ჩატარების გეგმა შეადგინა, რის შესახებაც წერილით მიმართა საბერძნეთის ხელისუფლებას და საორგანიზაციო ხარჯებისთვის 600 ათასი დრაჰმა შესთავაზა.



ასე ჩაეყარა საფუძველი ანტიკური ოლიმპიური თამაშების მაგალითზე 1859 წელს გამართულ პირველ პანელინურ თამაშებს. მოგვიანებით ჩატარდა კიდევ ოთხი ასეთი ტურნირი, რომლებშიც მხოლოდ ბერძენი ათლეტები მონაწილეობდნენ. სპორტული თვასაზრისით, ეს შეჯიბრებები ნაკლებ მნიშვნელოვანი იყო, მაგრამ თამაშებმა ხელი შეუწყო ოლიმპიური იდეების გავრცელებას.

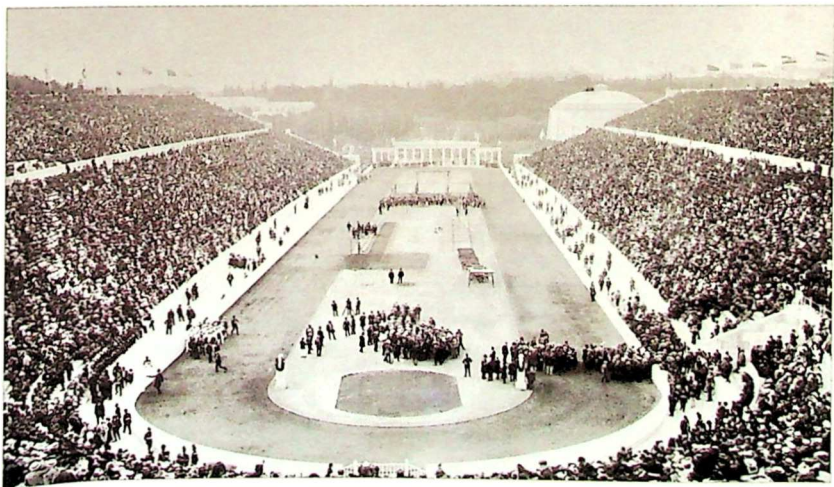
ამ დროისთვის უკვე ცნობილი იყო გერმანელი არქეოლოგისა და ისტორიკოსის ერნესტ კურციუსის ხელმძღვანელობით ოლიმპიაში ჩატარებული არქეოლოგიური გათხრების (1875-81) შედეგები, რომელმაც





ყოველგვარ მოლოდინს გადააჭარბა: აღმოაჩინეს 130-ზე მეტი ანტიკური ეპოქის ქანდაკება, 13 ათასამდე ბრინჯაოს ნივთი, ათასობით თიხის ჭურჭელი და ფილა უძველესი ნახატებითა და წარწერებით.

გათხრების შედეგებზე პრესაში გამოქვეყნებულმა მასალებმა დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა პიერ დე კუბერტენზე, რომელიც აინთო ოლიმპიური თამაშების აღორძინების იდეით. მისმა დაუღალავმა შრომამ და მიზანმიმართულმა მოღვაწეობამ არა მარტო განაპირობა ოლიმპიური თამაშების აღორძინება, არამედ იგი მსოფლიო თანამეგობრობის საზოგადოებრივი ცხოვრების წესად აქცია.



საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტები

ვანალიზებთ რა თანამედროვე ოლიმპიური მოძრაობის ისტორიას, დაბეჯითებით შეიძლება ითქვას, რომ იგი მსოფლიო ცივილიზაციის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს მონაპოვრად გადაიქცა.

ოლიმპიზმის იდეების განვითარებამ, მისმა მნიშვნელობამ და როლმა, ისეთ მწვერვალებს მიაღწია, რომ იგი ამა თუ იმ ქვეყნის საერთო კულტურული დონის განსაზღვრელად მიიჩნევა.

ოლიმპიური მოძრაობის სტაბილურობა და მისი ავტორიტეტი მსოფლიო თანამეგობრობაში ძირითადად განაპირობა იმან, რომ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის სათავეში ყოველთვის იდგნენ ისეთი პიროვნებები და საზოგადო მოღვაწეები, რომლებიც გამოირჩეოდნენ განსაკუთრებული ადამიანური თვისებებით, უმაღლესი პროფესიონალიზმითა და ოლიმპიური სპორტისადმი უდიდესი პასუხისმგებლობით.

1894 წლიდან საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტები იყვნენ:

1. დემეტრიოს ვიკელასი (საბერძნეთი, 1894-1896 წწ.)
2. პიერ დე კუბერტენი (საფრანგეთი, 1896-1925 წწ.)
3. ანრი დე ბაიე-ლატური (ბელგია, 1925-1942 წწ.)
4. იოჰანეს ზიგფრიდ ედსტრემი (შვედეთი, 1942-1952 წწ.)
5. ევერი ბრენდეჯი (აშშ, 1952-1972 წწ.)
6. მაიკლ მორის კილანი (ირლანდია, 1972-1980 წწ.)
7. ხუან ანტონიო სამარანჩი (ესპანეთი 1980-2001 წწ.)
8. ჟაკ როგე (ბელგია, 2001-2013 წწ.)
9. თომას ბახი (გერმანია, 2013 წლიდან)

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტების მოღვაწეობა მიმდინარეობდა სხვადასხვა ისტორიულ, პოლიტიკურ, სოციალურ და ეკონომიკურ პერიოდებში. მათ ხშირად უზღებოდათ მეტად არაორდინალურ და კრიტიკულ სიტუაციებში ყოფნა, როგორც ოლიმპიურ მოძრაობაში ისე ზოგადად მსოფლიოში. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის თითოეული პრეზიდენტი განსაზღვრავდა მის პრიორიტეტებს.

არათანაბარი იყო საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტების მმართველობის ვადებიც. თუ ბერძენი დემეტრიოს ვიკელასი მხოლოდ ორი წელი იყო პრეზიდენტი (1894-1896 წწ.), თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების ფუძემდებელი პიერ და კუბერტენი 29 წლის (1896-1925 წწ.) განმავლობაში ედგა სათავეში ოლიმპიური მოძრაობის მთავარ ორგანოს, 20 წელი (1952-1972 წწ.) იყო საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი ამერიკელი ევერი ბრენდეჯი, ხოლო ესპანელი ხუან ანტონიო სამარანჩი 21 წლის (1980-2001 წწ.) მანძილზე ხელმძღვანელობდა საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს.



დემეტრიოს ვიკელასი



პიერ დე კუბერტენი



ანრი დე ბაიე-ლატური



ზიგმუნდ ედსტრემი



ევერი ბრენდუჯი



მაიკლ მორის კილანინი



ხუან ანტონიო სამარანჩი



უაკ როგე



თომას ბაბი

დემეტრიოს ვიკელასი

საბერძნეთი. 1894-1896



საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პირველი პრეზიდენტი – დემეტრიოს ვიკელასი დაიბადა 1835 წლის 15 სექტემბერს საბერძნეთის ქალაქ ერმუპოლისში. მისი მშობლები, მამა – მანუილ ვიკელასი მსხვილი ვაჭრის ოჯახიდან, ხოლო დედა – სმარაგდა, საშუალო ფენის წარმომადგენელი იყო. პატარა ვიკელასს წერა – კითხვა დედამ ასწავლა, რომელმაც ასევე დიდი გავლენა იქონია მის ლიტერატურულ განათლებაზე. ვიკელასების ოჯახი საკმაოდ ბევრს მოგზაურობდა და ხშირად იცვლიდა საცხოვრებელ ადგილს (1839 წლიდან ცხოვრობდნენ ქ. კონსტანტინოპოლში, 1849 წლიდან ოდესაში, 1850 წლიდან სიროსში, ხოლო 1851 წლიდან კვლავ კონსტანტინოპოლში) და აქედან გამომდინარე დემეტრიოსი სწავლას ძირითადად კერძო მასწავლებლების მეშვეობით ეუფლებოდა. დ. ვიკელასი ბავშვობიდან წერდა ლექსებს და პროზაულ ნაწარმოებებს.

ვიკელასების ოჯახის კუნძულ სიროსზე დაბრუნების შემდეგ, დემეტრიოსმა სწავლა გააგრძელა ქრისტიან-ევანგელისტთა ლიცეუმში, სადაც, როგორც მოგვიანებით თავის ავტობიოგრაფიულ წიგნში „ჩემი ცხოვრება“ აღნიშნავს, ხელნაწერის სახით გამოსცემს გაზეთის სახელწოდებით „მელისა“ (ფუტკარი).

1850-1852 წლებში დ. ვიკელასი მუშაობას იწყებს მამის სავაჭრო ბიუროში, შემდეგ კი, 1852 წლის ბოლოს, მიემგზავრება ლონდონში და ბიძების (დედის ძმების) ვასილიოსის და ლეონ მელასის სავაჭრო სახლში აგრძელებს მუშაობას. იმავე წელს იგი სწავლას იწყებს არქიტექტურისა და ბოტანიკის კოლეჯში და ორი წლის შემდგომ იღებს ბოტანიკოსის დიპლომს. მოგვიანებით დ. ვიკელასი ხდება თავისი ბიძების სავაჭრო სახლის მეპაიე და მას უკვე უწინდება საკუთარი კაპიტალი.

1866 წელს დემეტრიოს ვიკელასი ცოლად ირთავს ლონდონში მცხოვრებ ცნობილი ბერძენი ვაჭრის ქალიშვილს – კალიოპე ჰერალოპულუსს. 1876 წლიდან დ. ვიკელასი წყვეტს თანამშრომლობას ბიძების სავაჭრო სახლთან და აფუძნებს საკუთარ კომპანიას, რომელშიც აბანდებს თავის კაპიტალს და საკმაო წარმატებასაც აღწევს. სწორი ინვესტირების განხორციელების წყალობით დ. ვიკელასი შეძლებული ადამიანი ხდება და აგრძელებს სავაჭრო საქმიანობას.

მოგვიანებით დ. ვიკელასი ლებულობს გადაწყვეტილებას საბერძნეთში დაბრუნების თაობაზე, მაგრამ მეუღლის ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუარესების გამო (იგი ლონდონში მკურნალობდა ფსიქიატრიულ კლინიკაში) საცხოვრებლად პარიზში გადადის იმ მიზეზით, რომ ექიმების რჩევით იქ უფრო ეფექტური იქნებოდა მეუღლის მკურნალობა.

დემეტრიოს ვიკელასი გამოსული იყო იმ ბერძნული ბურჟუაზიის წრიდან, რომელიც მე-19 საუკუნეში საბერძნეთის დამოუკიდებლობის აღდგენისათვის იბრძოდა და იგი თავს მოვალედ თვლიდა რაიმე წვლილი შეეტანა ამ ბრძოლაში. ამ მიზნით იგი აგროვებდა შემოწირულობებს და უგზავნიდა საბერძნეთის მთავრობას იარაღისა და აღჭურვილობის შესაძენად. გარდა ამისა, დ. ვიკელასი სისტემატიურად აქვეყნებდა სტატიებს როგორც ისტორიულ, ისე ნაციონალურ და ლიტერატურულ თემებზე „ბერძენის“ ფსევდონიმით. იგი უყურადღებოდ არ ტოვებდა დიდ ბრიტანეთში მცხოვრებ ბერძენთა დიასპორის წარმომადგენლებსაც.

1875 წელს დემეტრიოს ვიკელასი საბერძნეთის მთავრობის მიერ დაჯილდოვებულ იქნა სამეფო ორდენით – „რაინდის ვერცხლის ჯვრით“ პატრიოტული

მოლვანოვისათვის, ხოლო 1886 წელს „რაინდის ოქროს ჯვრით“ – ფილოლოგიაში დამსახურებისათვის.

1877 წელს დ. ვიკელასი ლონდონურ გაზეთ „ტაიმსში“ გამოქვეყნებულ პოლემიკურ სტატიებში იცავდა კვიპროსელი ბერძნების უფლებებს და კატეგორიულად ეწინააღმდეგებოდა თურქეთის მიერ ამ კუნძულის დიდი ბრიტანეთისთვის მიყიდვას. 1895 წელს ვიკელასი გამოდიოდა მოხსენებებით და სტატიებით, რომლებშიც იცავდა ბერძნების პოზიციას ბალკანეთის საკითხებში.

დემეტრიოს ვიკელასს ახლო ურთიერთობა ჰქონდა იმდროინდელი საბერძნეთის პრემიერ-მინისტრთან ხირალიოს ტრიკუპოსსთან, რომელიც ხშირად მიმართავდა მას რჩევებისთვის სახელმწიფო საკითხებზე.

1870 წლის შემდგომ პერიოდში გამოცემული წიგნები და შრომები, რომლებშიც ნათლად გამოჩნდა დემეტრიოს ვიკელასის ლიტერატურული ნიჭი, საკმაოდ მაღალ შეფასებას იმსახურებდა ევროპის სხვადასხვა ქვეყნებში, განსაკუთრებით კი ბერძნული კულტურის სპეციალისტებს შორის. დიდი პოპულარობით სარგებლობდა მისი ნაწარმოები „ლუკის ლარასი“ (1879წ), რომელიც მრავალ ენაზე ითარგმნა და საფრანგეთის განათლების სამინისტროს გადანაწევტილებით 1880 წელს დაშვებულ იქნა სახელმძღვანელოდ სკოლებისათვის. ამ წიგნის სამი გამოცემის უფლება დ. ვიკელასმა გადასცა „საფრანგეთში ბერძნული ლიტერატურის გამავრცელებელ საზოგადოებას“, მისი ფინანსური უზრუნველყოფის მიზნით. დ. ვიკელასი გამოირჩეოდა მთარგმნელობითი საქმიანობითაც. მის მიერ ითარგმნა შექსპირი, მილტონი, ბერნსი, ოსინი, გოეთე და ასევე ჰომეროსი ახალბერძნულ ენაზე.

1884 წელს, საბერძნეთში მოგზაურობის შემდეგ, ვიკელასი აქვეყნებს წერილს „ნიკოპოლისიდან ოლიმპიამდე“, რომელშიც ძალზე საინტერესოდ და ხატოვნად აღწერს ანტიკურ ოლიმპოს და ბერძნული ოლიმპიადების ჩატარების ადგილს.

XIX საუკუნის 90 იანი წლებისათვის დ. ვიკელასს იცნობდნენ როგორც ერთ-ერთ გამორჩეულ და თვალსაჩინო ბერძენ მწერალს. მისი ნაწარმოებები მაღალ შეფასებას იმსახურებდა ევროპის ბევრ ქვეყანაში. 1892 წელს საფრანგეთის პრეზიდენტმა დემეტრიოს ვიკელასი ლიტერატურული მოლვანოვისათვის დააჯილდოვა და მას „საპატიო ლეგიონის ნაციონალური ორდენის დიდი კანცლერის“ ტიტული უბოძა.

დ. ვიკელასი განსაკუთრებულ ინტერესს იჩენდა აღზრდის საკითხებისადმი. მას მიაჩნდა და დარწმუნებული იყო, რომ განათლება და ახალგაზრდების მსოფლმხედველობის ფორმირება წარმოადგენდა ბერძენი ერის განვითარების ერთ-ერთ ძირითად მიმართულებას.

დ. ვიკელასი, რომ განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობდა ახალგაზრდობის აღზრდასა და განათლებას, ნათლად ჩანს საკუთარი ძმშვილის მიერ გამოცემული წიგნიდან „დემეტრიოს ვიკელასი“. იგი თავის ბიძასთან წლების განმავლობაში ცხოვრობდა პარიზში და ვიკელასი ყველა ბერძენ ახალგაზრდას, რომელიც მის სახლში მიდიოდა, მოუწოდებდა ცოდნისაკენ და ურჩევდა მათ რაც შეიძლება მეტი ეკითხათ ლიტერატურა. ვიკელასი მხოლოდ მონოდებით არ შემოიფარგლა, მან მიზნად დაისახა ჩამოეყალიბებინა საზოგადოება, რომელიც უზრუნველყოფ-



**საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის
დამფუძნებელი კონგრესის წევრები.**

სხედან (მარცხნიდან): პიერ დე კუბერტენი,
დემეტრიუს ვიკელასი, ალექსეი ბუტოვსკი.
დგანან: ვილიბალდ გებჰარდი, გუტ იაროვსკი,
ფერენც კემენი, ვიქტორ ბალაკი.
1894 წელი

და წიგნების გამოშვებას და რომელიც ხელმისაწვდომი იქნებოდა როგორც ბავშვებისთვის, ისე ხალხის ფართო მასებისთვის. დემეტრიოს ვიკელასის აღზრდის საკითებისადმი დაინტერესებას კიდევ ერთხელ გაუსვია ხაზი მის მიერ დაწერილ-მა სტატიამ „სოფლის სკოლა“, რომელშიც აღწერილია ის შთაბეჭდილებები, რაც ათენის ჩრდილოეთით არსებული სოფლის – კიფისიასის სახალხო სკოლის მონა-ხულების შემდეგ მიიღო.

საკუთარ პედაგოგიურ შეხედულებებს ვიკელასი ავითარებს 1885-1887 წლებ-ში და გარკვეულ ჩარჩოებში ათავსებს აღზრდის სისტემას, რომელშიც განსა-კუთრებულ ადგილს ფიზიკურ აღზრდას უთმობს. ვიკელასის ასეთ პოზიციას კიდევ უფრო ამყარებს მისი სტატია, რომელიც 1885 წელს ათენში გამოცემული ელასიოს სკორდელიოსის წიგნს „სახალხო სკოლის მასწავლებლის დღიური, პე-დაგოგიკა პრაქტიკაში“, მიუძღვნა. ამ სტატიაში ვიკელასი კომენტარების ფორ-მით აყალიბებს საკუთარ შეხედულებებს პედაგოგიკაზე.

დემეტრიოს ვიკელასის პედაგოგიკური იდეების ფართო წარმოდგენებზე საუბრობს მისი ძმისშვილი – არისტოს იკონომიუდისი, რომელიც ამბობს, რომ „ვიკელასს არ აკმაყოფილებდა თავისი ძმისშვილის მხოლოდ მორალური ან სუ-ლიური მდგომარეობა, იგი დღენიადაც ცდილობდა ეზრუნა ჩემი ფიზიკური ჯან-მრთელობის მდგომარეობაზე. იგი მაიძულებდა სისტემატურად მევარჯიშა სპორტში, განსაკუთრებით ფარიკაობაში. იგი თვლიდა, რომ ფარიკაობაში გა-მოყენებული ვარჯიშები ორგანიზმის პრომისუნარიანობის აღდგენის საუკე-თესო საშუალება იყო“.

დ. ვიკელასი თავის ავტობიოგრაფიულ წიგნში „ჩემი ცხოვრება“ აღნიშნავ-და, რომ „ყველა იმ ჩვევებისაგან, რომლებიც მივიღე ევანგელისტურ ლიცეუმში, პირველ რიგში შემომრჩა მხოლოდ მიდრეკილება ფიზიკური ვარჯიშებისადმი“ იგი ხაზს უსვამდა, რომ „მხოლოდ გონებრივი განვითარება არ არის საკმარისი ცხოვრებისათვის“. იგი გულდანყევითი მიანიშნებდა, რომ კვირაობით აქტიური სპორტით მეცადინეობა ნებადართული არ იყო, რის გამოც იგი ხანგრძლივად სე-ირნობდა. სხვა დღეებში მას უბრალოდ არ ეცალა სამუშაოს გამო. იგი იხსენებს, რომ ლონდონში ცხოვრების პერიოდში, ვარჯიშობდა ნიჩბოსნობაში. ზოგჯერ კი ინდივიდუალურ გაკვეთილებს იღებდა ფარიკაობაში, თუმცა იმასაც აღნიშნავ-და, რომ სპორტის ამ სახეებისადმი მას არავითარი ტალანტი არ გამოუვლენია.

მიუხედავად იმისა, რომ დემეტრიოს ვიკელასს სპორტში მეცადინეობის დიდი გამოცდილება არ ჰქონდა, მას კარგად ესმოდა სპორტის მნიშვნელობა და ეს მან 1894 წელს პარიზის კონგრესზეც გააჟღერა, რომ სპორტში მეცადინეობას უდი-დესი მნიშვნელობა ჰქონდა ახალგაზრდა თაობის აღზრდის საქმეში.

1880 წელს ქ. კონსტანტინეპოლში ვიკელასმა გააკეთა მოხსენება „აღზრდის შესახებ“, რომელშიც მან ჩამოაყალიბა საკუთარი პედაგოგიკური შეხედულე-ბები. თავისი თეზისების გასამყარებლად ვიკელასი ეყრდნობოდა აღზრდის ინ-გლისურ სისტემას, კერძოდ ტ. ჰიუზის წიგნს „ტომ ბრაუნის სასკოლო წლები“, რომელიდანაც ახდენდა ციტირებას: „სკოლის მიზანს წარმოადგენს სახელმწი-ფოსათვის მომავალი მოქალაქის აღზრდა, რომელიც იქნებოდა არა მარტო სა-მართლიანი, მამაცი და სარგებლობის მომტანი, არამედ წესიერი მოქალაქე და

კარგი ქრისტიანი". აღნიშნული წიგნის ანალიზის საფუძველზე ვიკელასი მივი-
და იმ დასკვნამდე, რომ ინგლისის სკოლებში აღზრდისა და განათლების მთავარ
მიზანს წარმოადგენდა ახალგაზრდების ხასიათის ჩამოყალიბება. იგი ხაზს უს-
ვამდა, რომ ფიზიკურ აღზრდას და თეორიულ საგნებს ერთნაირი ფასი აქვს და
ინგლისური აღზრდის სისტემას ძველბერძნულ აღზრდის სისტემას ადარებდა.
აღნიშნული წიგნიდან ვიკელასს მოჰყავს ციტატა, რომელიც ანტიკური ელადის
ბრძენს - კლეოვილოსს ეკუთვნის: „ეს არის სხეული, რომელშიც შენი სულია.“ დ.
ვიკელასი განსაკუთრებით უსვამდა ხაზს ინგლისელების აქტიურობას სპორ-
ტისადმი. იგი აღფრთოვანებით აღწერდა სხვადასხვაგვარ თამაშებს ბურთით,
რომლებიც უდიდესი პოპულარობით სარგებლობდა მრავალრიცხოვან მაყურე-
ბელში. დ. ვიკელასი აღფრთოვანებული იყო იმით, რომ ბრიტანული გაზეთები
სისტემატურად აქვეყნებდნენ მასალებს სპორტის შესახებ, რომელიც მონონე-
ბას იმსახურებდა სხვა ქვეყნებშიც.

ბრიტანეთში გამართულ სპორტულ შეჯიბრებებს, რომელსაც ვიკელასი ინ-
გლისელების ცხოვრების შემადგენელ ნაწილად მიიჩნევდა, ძველი საბერძნეთის
შეჯიბრებებს ადარებდა. მიუხედავად იმისა, რომ ინგლისელები განსაკუთრე-
ბულ ყურადღებას აქცევენ სპორტს, ეს სულაც არ ნიშნავდა იმას, რომ ისინი არ
იყვნენ დაკავებული აღზრდის სხვა სფეროებითაც. მნიშვნელოვანი წარმატებები
ქონდათ მათ მეცნიერებაში, ლიტერატურასა და ხელოვნებაში.

დემეტრიუს ვიკელასი ერთ-ერთი პირველთაგანი იყო, რომელმაც წამოაყენა
წინადადება, რომ სასკოლო პროგრამებში შეეტანათ მეცადინეობები ფიზიკურ
აღზრდასა და სპორტში, რომლის დევიზი იყო: „ზრუნვა ჯანმრთელ სხეულსა და
სულზე“. ვიკელასი კატეგორიულად მოითხოვდა, რომ არ ყოფილიყო გადამე-
ტებული მოთხოვნები რომელიმე ცალკეულ სფეროზე და ციტირებას ახდენდა
არისტოტელეს მოძღვრებიდან: „სხეულის ძალას ზიანს აყენებს როგორც გადა-
მეტებული ისე მცირე დოზით წარმართული ფიზიკური ვარჯიშები“. ისიც უნდა
აღინიშნოს, რომ ვიკელასის მიერ ინტერპრეტირებული გამონათქვამი „ზრუნვა
ჯანმრთელ სხეულსა და სულზე“ არ ემთხვევა ლათინურ გამოთქმას „ჯანმრთელ
სხეულში ჯანმრთელი სულია“, თუმცა პრინციპულად გამოხატავს იგივე აზრს.

დ. ვიკელასი აღნიშნავდა რა სპორტული შეჯიბრებების მნიშვნელობას, ხაზს
უსვამდა, რომ იგი, გარდა ფიზიკურისა, ხელს უწყობდა სხვა აუცილებელი თვის-
ებების განვითარებას: „თანაბარ ბრძოლაში ახალგაზრდობა იძენს განსაკუთრე-
ბულ უნარს გამოავლინოს სიძარბაისლე გამარჯვების შემთხვევაში და ვაჟკაცუ-
რად გადაიტანოს დამარცხება. ორთაბრძოლა ასწავლის ახალგაზრდას პატივი
სცეს როგორც მოწინააღმდეგეს ისე საკუთარ თავს. მოჩვენებითი თვითმოყვა-
რეობა., რომელიც ბოროტებიდან მომდინარეობს, საფუძველშივე ამოიძირკება
ორთაბრძოლაში შეძენილი გამოცდილების წყალობით და ეს შესაძლებელი გახ-
დება მაშინ თუ ორთაბრძოლა დაფუძნებულია წესიერებაზე, გამჭირვალებაზე
და სამართლიანობაზე. ყოველივე ეს კი ერთიანდება ერთ ულამაზეს ინგლისურ
სიტყვაში – Fair Play (სამართლიანი თამაში)“.

დ. ვიკელასს სრულად ჰქონდა გაცნობიერებული ის როლი, რომელიც ახალ-
გაზრდების მორალის ფორმირებაში ეკისრებოდა კლასიკურ განათლებას. მაგ-

რამ იმ პერიოდისათვის, იგი პრიორიტეტად მიიჩნევდა აღზრდის პროცესის რეფორმირებას, რომელშიც მეტი ყურადღება ფიზიკურ ვარჯიშებს უნდა დათმობოდა. მასწავლებლებს და მშობლებს მოუწოდებდა შეესწავლათ იოანის პანდაციდისის ნაშრომი „ტანვარჯიშული აღზრდის შესახებ“ და გამოეყენებინათ მასში არსებული დებულებები ახალგაზრდების აღზრდის პროცესში.

სწორედ დემეტრიოს ვიკელასის პედაგოგიკური შეხედულებები და მისი მოღვაწეობა დაედო საფუძვლად ათენის პანელინური ტანვარჯიშული კავშირის გადამწყვეტილებას, რომ იგი ყოფილიყო მისი წარმომადგენელი პარიზის 1894 წლის კონგრესზე, რომელიც პიერ დე კუბერტენის ინიციატივით იმართებოდა. ამ კავშირის პრეზიდენტმა და მისმა თავმჯდომარემ იოანის ფოკიანოსმა, რომელიც კარგად იცნობდა დ. ვიკელასის შეხედულებებს და იღებდა ფიზიკური აღზრდის შესახებ, სრული თავისუფლება მისცეს მას შეედგინა მემორანდუმის ტექსტი, რომლითაც შემდგომ ი. ფოკიანოსმა მიმართა პარიზის კონგრესს.

როგორც ცნობილია, ოლიმპიური თამაშების აღორძინების პრობლემებისადმი მიძღვნილი დამფუძნებელი კონგრესი გაიხსნა პარიზში 1894 წლის 16 ივნისს, რომლის გახსნის საზეიმო ცერემონიალი ატარებდა წმინდა ბერძნულ ტრადიციას (გამოსვლები, ლექსები, ჰიმნი და ა.შ.). იგი ერთგვარ მოგზაურობად იქცა ძველ საბერძნეთში. გახსნის ცერემონიალი მთლიანად პიერ დე კუბერტენისა და დემეტრიოს ვიკელასის მჭიდრო თანამშრომლობის შედეგი იყო. კონგრესის გახსნამდე ერთი წლით ადრე კუბერტენმა იმოგზაურა საბერძნეთში და გაეცნო აპოლონის საპატივცემლოდ შექმნილ ჰიმნს, რომელიც პირველად ბერძენ მკვლევართა საზოგადოების სხდომაზე შესრულდა.

1894 წლის 18 ივნისს მუშაობას შეუდგა კონგრესის ორი კომისია, რომელთაგან ერთ-ერთს (ოლიმპიზმის პრობლემებისადმი მიძღვნილს) ხელმძღვანელობდა ვიკელასი. პარიზის კონგრესზე მიღებულ იქნა კუბერტენის წინადადება ოლიმპიური თამაშების აღორძინების შესახებ, რომელიც როგორც ანტიკური ხანის ოლიმპიადები, გაიმართებოდა ოთხ წელიწადში ერთხელ და მის პროგრამაში შეტანილი იქნებოდა სპორტის ის სახეები, რომლებიც პოპულარული იყო XIX სუკუნეში.

დემეტრიოს ვიკელასმა და შვედეთის წარმომადგენელმა ვიქტორ ბალკმა წამოაყენეს წინადადება, რომ ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში ჩაერთოთ შეჯიბრებები ბავშვებისთვისაც, მაგრამ ამ წინადადებას მომხრეები არ გამოუჩნდნენ და იგი დღის წესრიგიდან მოიხსნა.

დ. ვიკელასს სურდა, რომ თანამედროვეობის პირველი ოლიმპიური თამაშებისათვის ემასპინდლა საბერძნეთის დედაქალაქ ათენს, რის შესახებაც მან 1894 წლის 18 ივნისს ოფიციალური წერილით მიმართა პანელინური ტანვარჯიშის კავშირის ხელმძღვანელს ი. ფოკიანოსს, რომელშიც იგი წერდა, რომ მას სურვილი აქვს ათენი ჩართოს ოლიმპიური თამაშების ჩამატარებელი ქალაქების პრეტენდენტთა სიაში და სთხოვა მხარი დაეჭირა ამ წინადადებისათვის. დ. ვიკელასს ასევე დიდი იმედი ჰქონდა, რომ მის სურვილს არც საბერძნეთის მთავრობა დატოვებდა უყურადღებოდ. დ. ვიკელასმა, დარწმუნებულმა იმაში, რომ მის მიერ გაგზავნილი წერილის პასუხები კონგრესის დამთავრებამდე ვარანაირად ვერ

მოესწრებოდა, გადაწყვიტა თავის თავზე აეღო ეს მეტად პასუხსაგები მისია – წამოეყენებინა ათენი ოლიმპიური თამაშების მასპინძელ ქალაქად. იგი პირადად აწარმოებდა კონსულტაციებს პიერ დე კუბერტენთან, რომელსაც თავის მხრივ უკვე გაკეთებული ჰქონდა განცხადება, რომ პირველი ოლიმპიური თამაშები პარიზში ჩატარებულიყო და იგი დამთხვევითაა 1900 წლის მსოფლიო ბაზრობას. როგორც კუბერტენი თავის „ოლიმპიურ მეშუარეში“ იხსენებს, მან, ისე როგორც მრავალმა მისმა თანამედროვემ, ვერ გაითვალისწინა „ახალგაზრდა, ხელახლა აღორძინებული საბერძნეთის ძალები და ფიქრობდნენ, რომ ეს ქვეყანა ვერ შეძლებდა მსოფლიო მასშტაბის სპორტული ღონისძიების ჩატარებას“, მაგრამ „ჩემმა დაახლოვებამ დ. ვიკელასთან – წერდა შემდეგ პ. კუბერტენი – სისტემატურმა დიალოგმა მასთან დამარწმუნა იმაში, რომ ხელი უნდა ამელო ჩემს პირვანდელ გადაწყვეტილებაზე. მას (ვიკელასს) სურდა პირველი თამაშები საბერძნეთში ჩატარებულიყო, თუმცა საუბრის დროს ხშირად ეჭვებს გამოთქვამდა და ბოლომდე არ იყო დარწმუნებული შეძლებდა თუ არა მისი ქვეყანა ასეთი მასშტაბის სპორტული შეჯიბრების ჩატარებას.“

მას შემდეგ რაც დ. ვიკელასმა სრული მხარდაჭერა მიიღო პიერ დე კუბერტენისგან, დღის წესრიგში დადგა საკითხი, დაერწმუნებინათ საბერძნეთის მეფე გეორგიოს I აღნიშნული გადაწყვეტილების მართებულობაში. საფრანგეთში საბერძნეთის ელჩის კონსტანტინოს კრიზისის მეშვეობით მეფე ჩაყენებულ იქნა საქმის კურსში, რომელიც დადებითად შეხვდა დ. ვიკელასისა და პიერ დე კუბერტენის გადაწყვეტილებას და პარიზში შემდეგი შინაარსის ტელეგრამა გააგზავნა: „მოხიბლული ვარ ბატონი კუბერტენის გადაწყვეტილებით და ვთხოვ, როგორც მას პირადად, ისე კონგრესის წევრებს, რომ უდიდესი მადლიერების გრძნობით მიიღონ ჩემი გულითადი მადლობა და უდიდესი სურვილები ოლიმპიური თამაშების აღორძინების გამო“.

საბერძნეთის მეფის ეს წერილი ნაკითხულ იქნა კონგრესის მუშაობის ბოლო დღეს ყველა დელეგატის თანდასწრებით. ასეთი საშუალებით ცდილობდნენ პ. კუბერტენი და დ. ვიკელასი ზეგავლენა მოეხდინათ კონგრესის მონაწილეებზე და ამ გზით აერჩიათ პირველი ოლიმპიური თამაშების მასპინძელი ქალაქი, რადგან გარდა ათენისა, ოლიმპიადის ჩატარებაზე პრეტენზიას აცხადებდა ლონდონი და ბუდაპეშტი.

ის, რომ ოლიმპიური თამაშების აღორძინებას მიესალმებოდა საბერძნეთის მთავრობა და მისი მეთაური, კიდევ ერთი დამატებითი არგუმენტი იყო დისკუსიების მიმდინარეობის პროცესში. თუმცა ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ არც კუბერტენსა და არც ვიკელასს ოფიციალური თანხმობა არ ჰქონდათ საბერძნეთის მთავრობისაგან, რომ ათენი წამოეყენებინათ პირველი ოლიმპიური თამაშების მასპინძელ ქალაქად. მიუხედავად ამისა, დემეტრიოს ვიკელასმა საკუთარ თავზე აიღო პასუხისმგებლობა ასეთი გადაწყვეტილების მიღების შესახებ და კონგრესის ბოლო დღესაც უნდა გადაწყვეტილიყო პირველი ოლიმპიური თამაშების მასპინძელი ქალაქის ვინაობა და ჩატარების თარიღი, გააკეთა მოხსენება და შემდეგნაირად ჩამოაყალიბა თავისი სიტყვა: „მე ვთხოვ ბატონ პიერ დე-კუბერტენს, რომ დამართოს ნება გაგცეთ პასუხი, რათა ჩამოვყალიბო მისი



იდეა, რომელიც მან გაავრცელა ჩვენს კომიტეტში, რომ პირველი ოლიმპიური თამაშების ჩატარება ვიზიუმით 1896 წელს ათენში, დისკუსიების მიმდინარეობის პროცესში გამოიკვეთა, რომ ათენს არ აქვს ისეთი პირობები და ნაგებობები, როგორიც ლონდონს ან პარიზს და აქედან გამომდინარე, თუ პირველი ოლიმპიური თამაშები ჩატარდება ათენში, მას არ ექნება ისეთი პოპულარობა როგორც ზემოთ ხსენებულ ქალაქებს. ყოველივე ეს სიმართლეა ბატონებო, მაგრამ არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ბოლო წლებში ათენი საგრძნობლად გაიზარდა, იქ არის საუკეთესო სასტუმროები, ძეგლები, გახსნილია საინტერესო მუზეუმები, რომელთა მეშვეობითაც შეგვეძლება ექსკურსიების მოწყობა და გიწვენოთ ანტიკური ხანის სპორტული ნაგებობები, საკუთარი თვლით იხილოთ ოლიმპია და დელფოსი. ჩვენ შევეცდებით გავაკეთოთ ყველაფერი, რომ სახლში დაბრუნებულებს საუკეთესო შთაბეჭდილებები გაგყვით. თქვენ დამისვამთ კითხვას, რომ ეს პირველი დღესასწაულია და მას არ ექნება ისეთი მასშტაბები და ბრწყინვალეობა, როგორც წარმოგვიდგენია. თქვენი გადასაწყვეტია, არის ასეთი რამ უპირატესობა თუ ნაკლი? და თუ ეს ნაკლია, მაშინ არ აჯობებს, რომ ჯერ თამაშების ჩატარება დაეინწყოს შედარებით მოკრძალებულად და მომავალში უფრო მასშტაბური გავხადოთ იგი. როგორ ფიქრობთ, თუ თავიდანვე დაეინწყეთ თამაშების ისეთი პომპეზურობით ჩატარება, როგორც თქვენ ვარაუდობთ ამ ბრწყინვალე ქალაქში, იგი უარყოფით ზეგავლენას არ მოახდენს სხვა ქალაქებზე, რომლებსაც გაუჩნდებათ სურვილი ოლიმპიური თამაშების მასპინძლობის? მეგობრებო! ჩემს წინადადებაში არის კიდევ რაღაც და ეს რაღაც არის ემოციური მხარე. როდესაც ლაპარაკია ოლიმპიურ თამაშებზე, როგორ ფიქრობთ საბერძნეთს ყველაზე მეტად აქვს თუ არა უფლება იხილოს მისი აღორძინების პრემიერა საკუთარ მიწაზე? ბატონებო! ნუ დაგავიწყდებათ, რომ თითოეული თქვენგანი თუ თვლით ანტიკურ საბერძნეთს ოლიმპიზმის იდეურ სამშობლოდ, ჩვენ ბერძნები მათი პირდაპირი მემკვიდრეები (შთამომავლები) ვართ, ჩვენ მისი შვილები ვართ. აი ეს გახლავთ ჩვენი ერთადერთი და გამოკვეთილი უპირატესობა სხვა ქვეყნებთან შედარებით. მაშ გამოიჩინეთ დიდსულოვნება და დაგვიმტკიცეთ ჩვენ, რომ აქ ჩვენი აზრები ერთმანეთს ემთხვევა. მე დღეს ვლაპარაკობ არა იმ კავშირის სახელით რომელსაც წარმოვადგენ, არამედ მთელი ბერძენი ხალხის სახელით და სრული უფლება მაქვს დავავალდებულო ჩემი მთავრობა, რომ მხარი დაუჭიროს იმ გადწყვეტილებას, რომელიც თქვენი კეთილგონიერული განწყობის შედეგად გახდება შესაძლებელი და რომელსაც დიდი სიხარულით შეხვდებიან ჩემს ქვეყანაში, ქვეყანაში სადაც ყველაფერს გააკეთებენ იმისათვის რომ წარმატებით გაართვან თავი ყველაფერს და პატივი მიაგონ თავიანთი წინაპრების ხსოვნას. მე თქვენგან არ მოვითხოვ, რომ საორგანიზაციო კომიტეტს კატეგორიულად მოვითხოვოთ რაიმე, მე მხოლოდ წინადადებას ვაყენებ, რომ კონგრესმა გამოხატოს სურვილი რათა თანამედროვეობის პირველი საერთაშორისო ოლიმპიური თამაშების ზეიმი გაიმართოს ათენში".

დემეტრიოს ვიკელასის გამოსვლას მქუხარე ოვაციებით შეხვდა მთელი დარბაზი და ხმამაღლა გაისმოდა თანხმობის შეძახილები. კონგრესის მონაწილეებმა ერთხმად დაუჭირეს მხარი ვიკელასის წინადადებას და ათენმა მიიღო უფლება

ემასპინძლა თანამედროვეობის პირველი ოლიმპიური თამაშებისათვის რომელიც 1896 წელს უნდა ჩატარებულიყო.

1894 წლის პარიზის კონგრესზე დემეტრიოს ვიკელასი არჩეული იქნა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პირველ შემადგენლობაში და იგი გახდა მისი სრულუფლებიანი წევრი საბერძნეთიდან. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ქარტიის თანახმად სოკ-ის პრეზიდენტი უნდა ყოფილიყო იმ ქვეყნის წარმომადგენელი სადაც ტარდებოდა ოლიმპიური თამაშები, ამიტომ პიერ დე კუბერტენის წინადადების საფუძველზე, დემეტრიოს ვიკელასი გახდა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პირველი პრეზიდენტი.

თავის „ოლიმპიურ მეშუარეობი“ პიერ დე-კუბერტენი წერდა: „კონგრესის დამთავრებიდან რამდენიმე დღის შემდეგ ამერიკელი პროფესორი უილიამ სლოენი, ჩემი თანამემამულე ერნე კალო (ახლად შექმნილი სოკის წევრები) და მე შევხვდით დემეტრიოს ვიკელასს პარიზში, ბაბილონის ქუჩაზე, ერთ-ერთ სასტუმროს აპარტამენტში. ვიკელასი კატეგორიული წინააღმდეგი იყო პრეზიდენტობაზე და უარს აცხადებდა ამ შეთავაზებაზე. მე გამოვდიოდი მობილური პრეზიდენტობის იდეით, რომ ეს პოსტი დაეჭირა იმ ქვეყნის წარმომადგენელს, სადაც გაიმართებოდა მომდევნო ოლიმპიური თამაშები და იგი დათანხმდა ჩემს წინადადებას მხოლოდ იმ პირობით, რომ იგი პრეზიდენტის პოსტზე იქნებოდა 1896 წლის ოლიმპიური თამაშების ბოლომდე და შემდეგ შეეცვლიდი მას მომდევნო ოთხწლიან ციკლში“.

როგორც ოლიმპიური კომიტეტის პირველმა პრეზიდენტმა, დემეტრიოს ვიკელასმა, უდიდესი როლი შეასრულა პირველი ოლიმპიური თამაშების მომზადების ორგანიზაციული საკითხების მოგვარების საქმეში. სოკ-ის გენერალურ მდივანთან პიერ დე კუბერტენთან ერთად, ვიკელასს დიდი ძალისხმევა დასჭირდა იმისათვის, რომ გადაელახა ის ნეგატიური შეხედულებები, რომლებიც წარმოიშვა საბერძნეთის გარკვეულ წრეებში და მთავრობაშიც პოლიტიკური, ეკონომიკური და სხვა მიზეზებით ოლიმპიური თამაშების ჩატარებასთან დაკავშირებით.

ამ მიმართულებით დიდი დახმარება აღმოუჩინა პ.კუბერტენს და დ. ვიკელასს საბერძნეთის კრონპრინცი – კონსტანტინემ. საბერძნეთში ოლიმპიური თამაშების ჩატარების წინააღმდეგ ყველაზე აშკარად პრემიერ მინისტრი ანასტასიოს ტრიკუბისი ილაშქრებდა, რომელმაც მეფე გეორგიოს პირველსაც მიმართა წინადადებით, რომ თავიდან აეცილებინათ ასეთი მასშტაბური სპორტული ღონისძიების ჩატარება, რადგან, როგორც ის ამტკიცებდა, საბერძნეთის ეკონომიკური მდგომარეობა ჯერ არ იყო ამისათვის მზად. მეფე გეორგიოს პირველმა უარყო პრემიერ-მინისტრის წინადადება და მხარი დაუჭირა თავის ვაჟს კრონპრინცი კონსტანტინეს. ამის შემდეგ ა. ტრიკუბისი იძულებული შეიქმნა გადამდგარიყო თავისი პოსტიდან.

ოლიმპიადა იხსნა საბერძნეთის სამეფო ოჯახმა. სამეფო კარის სახელით მემკვიდრე უფლისწულმა, სპარტის ჰერცოგმა, 26 წლის კონსტანტინემ, მასთან პ. კუბერტენის აუდიენციის შემდეგ განაცხადა, რომ სამეფო ოჯახი მხარს უჭერდა ოლიმპიადას და ყველაფერს იღონებდა საჭირო თანხების მოსაზიდად. კრონპრინცი კონსტანტინე თავად ჩაუდგა სათავეში საორგანიზაციო კომიტეტს.

სამეფო ოჯახის მხარდაჭერასთან ერთად, საქმის სასიკეთოდ შემობრუნებაში გადამწყვეტი როლი ითამაშა ცნობილმა ბერძენმა მილიონერმა და მეცენატმა, ალექსანდრიელმა ვაჭარმა გიორგიოს ავეროფმა, რომელმაც მილიონი დრაჰმა გაიღო ძველი ნელთალრიცხვის 330 ნელს აგებული პანათენური სტადიონის რეკონსტრუქციისათვის. მთლიანად ოლიმპიადის ჩატარება 3 მილიონ 740 ათასი დრაჰმა დაჯდა. ამ თანხიდან 332 ათასი დრაჰმა უცხოეთში მცხოვრებმა ბერძენებმა შეაგროვეს, 400 ათასი დრაჰმა კი საფოსტო მარკებიდან შემოვიდა.

1895 წელს, მეუღლის გარდაცვალების შემდეგ, ვიკელასი საცხოვრებლად გადადის ათენში და საბოლოოდ ფუძნდება იქ. „ოლიმპიურ მემუარებში“ პიერ დე კუბერტენი იხსენებს: „1895 წლის იანვარ-თებერვალში, ვიკელასი ათენიდან კვირაში საშუალოდ 10 წერილს მწერდა, რომლებშიც გაცეხებას იწვევდა მისი ენთუზიაზმი. ერთხელ მან კრონპრინც კონსტანტინეს საინაგურაციო სიტყვა გამომიგზავა. მეორედ საქმის კურსში ჩამაყენა ველოსპორტში შემოწირულობების შესახებ, რომელიც საშეჯიბრო ბილიკების მოწყობას ეხებოდა. მწერდა მთავარ ოლიმპიურ სტადიონზე ადგილების განლაგებისა და მოსანვევი ბარათების შესახებ და ა.შ.“

დემეტრიოს ვიკელასი ყველა ღონეს ხმარობდა, რომ ათენის ოლიმპიური თამაშები რაც შეიძლება წარმატებულად ჩატარებულიყო. აქედან გამომდინარე მას სრული უფლება ჰქონდა ეთქვა, რომ: „ოლიმპიური თამაშების აღორძინება ნიშნავს ელინიზმის გამარჯვებას“. სიძნელეები საკმაოდ ბევრი იყო, მაგრამ ათენმა ღირსეულად წარმოაჩინა, რომ კავშირი უძველეს ოლიმპიადასთან არ დაკარგულა.

ათენის ოლიმპიური თამაშები დაიწყო 1896 წლის 5 აპრილს, წითელ პარასკევს, დილის 11 საათზე, როცა მისივე ხარჯით რეკონსტრუირებული და მისივე სახელობის ანტიკური სტადიონის წინ გაიხსნა გიორგიოს ავეროფის ძეგლი. თამაშების საზეიმო გახსნა კი მეორე დღეს, 6 აპრილს, დღის 3 საათზე შედგა. ასპარეზობის საზეიმო გახსნას 80 ათასი მაყურებელი დაესწრო, რომელთაგან, როგორც იმდროინდელი პრესა წერდა, ერთი მეოთხედი უცხოელი იყო. ეს ციფრები სარეკორდოდ ითვლებოდა 1932 წლის ლოს ანჯელესის მე-10 ოლიმპიურ თამაშებამდე.

თანამედროვეობის პირველი თამაშები გახსნა საბერძნეთის მეფემ გეორგიოს პირველმა. მაყურებელთა მოთხოვნით, 250-კაციანმა ორკესტრმა სპიროს სამარასის ჰიმნი ორჯერ შეასრულა. იმ 34 ქვეყნიდან, რომელთაც ანტიკური ოლიმპიადების აღორძინება ითავეს, თანამედროვეობის პირველ თამაშებში 14 ქვეყანა მონაწილეობდა (საბერძნეთი, გერმანია, დანია, დიდი ბრიტანეთი, ეგვიპტე, ავსტრალია, ავსტრია, საფრანგეთი, უნგრეთი, შვეიცარია, შვედეთი, აშშ, იტალია და კვიპროსი). მონაწილეთა რაოდენობა 245 კაცი იყო, რომელთაგან – 98 ბერძენი იყო. გერმანიამ ათენში 19 სპორტსმენი მიაგვლინა, ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა – 14, საფრანგეთმა – 13, დიდმა ბრიტანეთმა – 10 და უნგრეთმა – 7 სპორტსმენი. სამ-სამი ათლეტი გამოდიოდა ავსტრიიდან, დანიიდან და შვეიცარიიდან; პირველ ოლიმპიურ თამაშებზე თითო სპორტსმენი გაგზავნეს ავსტრალიამ, ეგვიპტემ, იტალიამ, კვიპროსმა და შვეიცარიამ. შეჯიბრებაში მონაწილეობის მისა-

ლებად განაცხადი გააკეთეს ბელგიის, რუსეთისა და ჩილეს თითო წარმომადგენელმა, მაგრამ არც ერთ მათგანს თამაშებში მონაწილეობა არ მიუღია.

ათენის ოლიმპიადის პროგრამაში შედიოდა სპორტის ცხრა სახეობა: მძლეოსნობა, ტანვარჯიში, ძალოსნობა, ცურვა, ბერძნულ-რომაული ჭიდაობა, ტყვიის სროლა. ველოსპორტი, ფარიკაობა და ჩოგბურთი.

ათენის პირველი ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონი გახდა ამერიკელი ჯიმს კონოლი, რომელმაც სამხტომში იმარჯვა. ამ გამარჯვების გარდა მან მეორე ადგილი სიმაღლეზე და მესამე ადგილი სიგრძეზე ხტომაში დაიკავა. პირველ ოლიმპიადებზე გამარჯვებულებს ვერცხლის მედლებით და ზეთისხილის რტოების გვირგვინებით აჯილდოებდნენ. მეორე პრიზიორს ზეთისხილის გვირგვინთან ერთად ბრინჯაოს მედალი გადაეცემოდა, მესამე პრიზიორს კი – მხოლოდ დიპლომი.

ათენის თამაშების შემდეგ გაიცნო მსოფლიომ პირველი მრავალგზის ოლიმპიური ჩემპიონები: გერმანელმა კარლ შუმანმა ოთხგზის ჩემპიონის სახელი მოიპოვა – სამი გამარჯვება ტანვარჯიშში იზეიმა, ერთი კი – ჭიდაობაში. სამგზის ოლიმპიური ჩემპიონები გახდნენ ფრანგი ველოსიპედისტი პოლ მასონი და გერმანელი ტანმოვარჯიშე ალფრედ ფლატოვი, რომელმაც ერთი „ვერცხლის“ მედალიც მოიგო. ალფრედ ფლატოვთან ერთად გერმანიის გუნდში გამოდიოდა მისი ბიძაშვილი გუსტავ-ფელიქს ფლატოვი, რომელიც ორგზის ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა. ფლატოვები ებრაელები იყვნენ და მიხედავად იმისა, რომ გერმანიას ხუთი უმაღლესი ჯილდო მოუტანეს, სიცოცხლე საკონცენტრაციო ბანაკში დაასრულეს, ალფრედმა 1942, გუსტავმა კი – 1945 წელს.

პირველი ოლიმპიური თამაშების დამთავრების შემდეგ დემეტრიოს ვიკელასმა დატოვა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის სავარძელი, თუმცა გააგრძელა აქტიური მოღვაწეობა, როგორც მისმა საპატიო წევრმა.

დემეტრიოს ვიკელასი იმდენად შთააგონა ათენის ოლიმპიური თამაშების წარმატებულად ჩატარებამ, რომ ჰაერის 1897 წლის მეორე ოლიმპიურ კონგრესზე დააყენა საკითხი ოლიმპიური თამაშები მუდმივად საბერძნეთში ჩატარების შესახებ. ამ წინადადებაზე მკვეთრად უარყოფითი დამოკიდებულება დააფიქსირეს კონგრესის დელეგატებმა, პიერ დე კუბერტენის ჩათვლით. ამის შემდეგ ვიკელასი ჩამოშორდა ოლიმპიურ მოძრაობას და დაუბრუნდა თავის საყვარელ საქმიანობას – ალზრდისა და განათლების პრობლემების შესწავლას. 1904 წელს მისი თაოსნობით ათენში ჩატარდა საერთაშორისო კონგრესი, რომელიც განათლების პრობლემებს მიეძღვნა. მომდევნო წლები დემეტრიოს ვიკელასმა მთლიანად ლიტერატურულ მოღვაწეობას მიუძღვნა.

უკანასკნელად დემეტრიოს ვიკელასი თავის ყოფილ კოლეგებს 1905 წელს, ბრიუსელში საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მესამე კონგრესზე შეხვდა, სადაც მიწვეული იყო, როგორც სპეციალური საპატიო სტუმარი.

დემეტრიოს ვიკელასი, 73 წლის ასაკში, 1908 წლის 20 ივლისს ათენში გარდაიცვალა.

პირი დე კუბერტენი

საფრანგეთი. 1896-1916 1919-1925



1 863 წლის 1 იანვარს პარიზში, ბარონ შარლ-ლუსა და აგატა-მარია კუბერტენების ოჯახში, დაიბადა პიერ დე კუბერტენი. მამამისი მხატვარი იყო. მისი წინაპრები იტალიელები იყვნენ და მე-16 საუკუნამდე რომში ცხოვრობდნენ. მათი გვარი იყო ფრედი. შემდეგ მათ საფრანგეთში, ვერსალის მახლობლად შეიძინეს მამული – კუბერტენი, საიდანაც შემდგომში წამოვიდა მათი გვარი.

პატარა პიერმა ბავშობა დედის მამულში, მერვილის (ქ. ჰავრის მახლობლად) ძველბურ სასახლეში გაატარა. მან საკმაოდ კარგი განათლება მიიღო და ყოველთვის ცდილობდა ყველა საქმეში სრულყოფილებისათვის მიეღწია. ბავშობაში პიერი ხშირად თავს ირთობდა ცხენით ჯირითში, ვარჯიშობდა ფარიკაობასა და ნიჩბოსნობაში. 11 წლის პიერი მშობლებმა კათოლიკურ სკოლა – ინტერნატიში მიაბარეს, სადაც მას მეურვეობას უწევდა მღვდელი-იეზუიტი. პ. კუბერტენი სკოლის ერთ-ერთი ყველაზე წარჩინებული მოსწავლე იყო. ბავშობაში კუბერტენმა მშობლებთან ერთად იმოგზაურა იტალიაში, გერმანიაში, ავსტრიაში, შვეიცარიაში და ინგლისში. მასზე უდიდესი შთაბეჭდილება მოუხდენია ფიზიკური აღზრდის ინგლისური სკოლის ერთ-ერთ თვალსაჩინო წარმომადგენლის – თომას არნოლდის ფილოსოფიას. პ. კუბერტენი ახალგაზრდობიდანვე ძალიან დიდ დროს უთმობდა სპორტულ განათლებას, თამაშობდა რაგბს, სპორტის ამ სახეობაში მსაჯობდა საფრანგეთის პირველობას. ჯერ კიდევ მაშინ კუბერტენი ფიზიკურ აღზრდას და სპორტს თვლიდა საზოგადოების შემადგენელ ნაწილად, პიროვნების ჰარმონიული განვითარების აუცილებელ პირობად.

დიდგვაროვანი წარმომავლობა და ღირსეული განათლება პიერ დე კუბერტენს განუსაზღვრელ შესაძლებლობებს აძლევდა მომავალი პროფესიის ასარჩევად.

კუბერტენმა წარჩინებით დაამთავრა კოლეჯი. მშობლების გასაოცრად მოულოდნელი გადაწყვეტილება მიიღო და უარი განაცხადა სამხედრო კარიერაზე, რომელსაც მას უწინასწარმეტყველებდნენ. ამბიციურმა ახალგაზრდა კაცმა აირჩია ევროპაში ერთ-ერთი ყველაზე საუკეთესო და უძველესი უნივერსიტეტი – სორბონა. 1880 წელს 17 წლის ასაკში გამოცდების ბრწყინვალედ ჩაბარების შემდეგ იგი გახდა ფილოსოფიის ფაკულტეტის სტუდენტი, სადაც საფუძვლიანად ეცნობა ფრანგული ფილოსოფიისა და ინგლისის განათლების ისტორიას. სწავლის პერიოდში იგი ისტორიით და ეროვნებათმორისი ურთიერთობებით დაინტერესდა. შემდგომ გაიტაცა განათლებისა და ფიზიკური აღზრდის პრობლემებმა, რაშიც თავი გამოიჩინა როგორც ჭეშმარიტმა რეფორმატორმა.

პ. კუბერტენი დიდ დროს უთმობდა ძველბერძნული კულტურის შესწავლას და მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ სპორტი უნდა დაბრუნებულიყო აღზრდის სისტემაში, რადგან ძველი ბერძნები სწორედ სპორტის მეშვეობით იქცნენ ფიზიკურად სრულყოფილ და ძლიერ ადამიანებად.

პიერ და კუბერტენმა იმოგზაურა საბერძნეთში – მოინახულა ათენიდან 300 კილომეტრით დაშორებული სახელგანთქმული ალთეას ველი, სადაც იმართებოდა ძველბერძნული ოლიმპიური თამაშები.

1887 წელს კუბერტენმა ჩამოაყალიბა „საფრანგეთის მორბენალთა საზოგადოების კავშირი“, რომელიც მოგვიანებით გადაკეთდა „საფრანგეთის სპორტის ათლეტური სახეობების კავშირად და ფიზიკური აღზრდის პროპაგანდის კომიტეტად“.

1886-1887 წლებში კუბერტენი აქვეყნებს სტატიების ციკლს, რომლებშიც ფიზიკური აღზრდის საკითხებს განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს. იგი ყველას მოუწოდებდა არ მოეხდინათ საზღვარგარეთული სპორტის კოპირება და მათი ანალიზის საფუძველზე შეექმნათ ახალი, საკუთარი ქვეყნის ტრადიციებზე მორგებული სისტემები. მაგალითად უარი ეთქვათ გერმანულ ტანვარჯიშზე დაფუძნებულ ახალგაზრდობის გასამხედროებულ აღზრდაზე.

საფრანგეთის მთავრობამ გაიზიარა რეფორმატორთა მოთხოვნები და დაავალა პიერ დე კუბერტენს, საფუძვლიანად შეესწავლა მონინავე ქვეყნების განათლების სისტემები, მათი სტრუქტურა და შესაბამისი ანალიზის საფუძველზე შეემუშავებინა ფიზიკური აღზრდის ფრანგული მოდელი. კუბერტენმა წარმატებით გაართვა თავი დაკისრებულ მოვალეობას და შეიმუშავა ისეთი რეკომენდაციები, რომელთა რეალიზაცია რადიკალურად შეცვლიდა განათლების სისტემაში არსებულ მდგომარეობას. საფრანგეთის ახალგაზრდობის აღზრდის სისტემის სრულყოფის ძირითად რეზერვს კუბერტენი ფიზიკური აღზრდისადმი დამოკიდებულების შეცვლაში ხედავდა, რადგან ფიზიკურ აღზრდას განიხილავდა, როგორც ერის ჯანმრთელობის განმტკიცების უმნიშვნელოვანეს ფაქტორად.

კუბერტენმა უარყო ფიზიკური აღზრდის გერმანული სისტემა როგორც უხეში, გასამხედროებული და რეკომენდაცია მისცა აღზრდის ინგლისური სისტემის გაუმჯობესებულ ვარიანტს, რომელიც ორიენტირებული იყო თამაშებზე და რეკრეაციულ მიმართულებაზე.

სხვადასხვა ქვეყნის ხალხების ჯანმრთელობაზე, კულტურაზე, განათლებაზე და აღზრდაზე სპორტის ზეგავლენის შესწავლის ნყალობით, კუბერტენმა ჩამოაყალიბა საკუთარი დამოკიდებულება სპორტის მიმართ, არა მხოლოდ როგორც აღზრდისა და განათლების საშუალებაზე, არამედ როგორც საერთაშორისო თანამშრომლობის, მშვიდობისა და ხალხთა შორის მეგობრობის განმტკიცების ფაქტორზე.

პიერ დე კუბერტენმა საგანმანათლებლო სისტემის საკუთარი რეფორმატორული ხედვები გააშუქა ორ წიგნში: „აღზრდა ინგლისში“ და „ინგლისური აღზრდა საფრანგეთში“. რომელიც მე-18 საუკუნის 80-იანი წლების ბოლოს გამოიცა.

სპორტისადმი ამგვარი დამოკიდებულების ფორმირებაში კუბერტენს არა მხოლოდ მე-19 საუკუნისათვის არსებული ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სისტემების საფუძვლიანი შესწავლა დაეხმარა, არამედ ის ისტორიული გამოკვლევები, რომლებიც მან ჩაატარა სხვადასხვა ქვეყნის ხალხთა ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სისტემების განვითარების საქმეში.

პიერ დე კუბერტენის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის მკვლევარები აღნიშნავენ, რომ იმ ძლიერმა მუხტმა, რომელიც იდო პიერ დე კუბერტენის



პედაგოგიკურ იდეაში, მიიყვანა იგი თანამედროვე ოლიმპიზმის კონცეფციამდე.

მოგვიანებით, პ. კუბერტენმა საფრანგეთის მთავრობას წარუდგინა ოლიმპიური თამაშების აღორძინების გეგმა და მისი განხორციელების უპირველეს ამოცანად დაისახა საერთაშორისო მასშტაბების სპორტული შეჯიბრებების სისტემის ჩამოყალიბება, როგორც საერთაშორისო ურთიერთობებისა და თანამშრომლობის განვითარების, სახელმწიფოთა შორის მეგობრობის განმტკიცების საფუძველი.

პ. კუბერტენმა იმოგზაურა ინგლისსა და ამერიკის შეერთებულ შტატებში, შემოიკრიბა მომხრეები. ამერიკისა და ინგლისის ათლეტური კავშირების დახმარებით მან შექმნა საგანგებო კომიტეტი, რომელსაც დაევალო სოკის პირველი დამფუძნებელი კონგრესის მომზადება.

საფრანგეთში პიერ დე კუბერტენის წინადადებას ძალიან ცივად შეხვდნენ. მაგრამ მასზე ამას უარყოფითად არ უმოქმედია, პირიქით, მან უფრო მეტი შემართებით გააგრძელა საქმიანობა და დაიწყო ინტენსიური ურთიერთობა ევროპის ქვეყნებსა და ამერიკის შეერთებულ შტატებთან. პროექტი, რომლის სფუძველი ოლიმპიური თამაშების აღორძინება იყო, მრავალი ქვეყნის ნაციონალური სპორტული ფედერაციებისათვის მიმზიდველი და მისაღები აღმოჩნდა. მათ მიაჩნდათ, რომ ეს ხელს შეუწყობდა სპორტის სახეობების შემდგომ განვითარებას. გარდა ამისა, ისინი ხაზს უსვამდნენ, რომ ეს იდეა საჭირო იქნებოდა ქვეყნების მთავრობებისათვის, რომლებსაც დამატებითი მექანიზმები უჩნდებოდათ სახელმწიფო პოლიტიკისა და ნაციონალური პრესტიჟის ასამაღლებლად.

1889-1890 წლებში კუბერტენი ანარმოებს მიმონერას სხვადასხვა ქვეყნის დაინტერესებულ პირებთან, ორგანიზაციას უწევს რამოდენიმე საერთაშორისო შეჯიბრებას სპორტის ცალკეულ სახეობებში. მოგზაურობს ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და ინგლისში. 1889 წელს იგი მონაწილეობს აშშ-ში ჩატარებულ სამეცნიერო-პრაქტიკულ კონფერენციაში, რომელიც სპორტული წვრთნის საკითხებს ეხებოდა.

1890 წელს კუბერტენის თაოსნობით პარიზში გაიმართა საერთაშორისო სამეცნიერო კონგრესი, რომელიც წვრთნის პრობლემებს მიეძღვნა. კონგრესის მაღალ დონეზე ჩატარებამ საგრძნობლად აამაღლა კუბერტენის ავტორიტეტი და პოპულარობა. საფრანგეთში იქმნება სპორტულ საზოგადოებათა კავშირი, რომლის პირველ გენერალურ მდივნად კუბერტენს ირჩევენ. მან ჩამოაყალიბა „ალზრდის სისტემაში ფიზიკური ვარჯიშების დანერგვის კომიტეტი“, რომელშიც გაერთიანდნენ მეცნიერები, საზოგადო მოღვაწეები და პოლიტიკოსები. ამ კომიტეტის თაოსნობით მოეწყო საჯარო ლექციების ციკლი ოლიმპიური იდეის ძირითად პრინციპებზე. მთავარი მომხსენებელი იყო პიერ კუბერტენი.

1892 წელს ახლად დაარსებული კავშირის ასაბლელაზე, რომელიც სორბონის უნივერსიტეტში ჩატარდა, გაიმართა ისტორიული დისკუსია სპორტულ თემატიკაზე. პ.კუბერტენმა გააკეთა მოხსენება „ფიზიკური ვარჯიშები თანამედ-

როვე მსოფლიოში“, რომელიც ფაქტიურად პირველი ნაბიჯი იყო სპორტის ინტერნაციონალიზაციის გზაზე. აქ საჯაროდ გაისმა მოწოდება ოლიმპიური თამაშების აღორძინების შესახებ.

ინგლისსა და ამერიკის შეერთებულ შტატებში მოგზაურობის დროს პიერ დე კუბერტენი დაუახლოვდა და მჭიდრო კავშირი დაამყარა ოლიმპიური თამაშების აღორძინების ისეთ აქტიურ მომხრეებთან, როგორებიც იყვნენ დოქტორი უილიამ პენი ბრუსი, ოლიმპიური საზოგადოებისა და ნაციონალური ოლიმპიური ასოციაციების ფუძემდებლები მაჩ ვანლოკი და უილიამ სლოენი. სამივე ეს დიდი პიროვნება პრისტონის უნივერსიტეტის პოლიტიკური მეცნიერების პროფესორები იყვნენ და საუნივერსიტეტო წრეებში დიდი ავტორიტეტით სარგებლობდნენ. მათ სახელთან არის დაკავშირებული სპორტის განვითარება ამერიკის შეერთებულ შტატებში. კუბერტენი ასევე დაუახლოვდა ინგლისელ ჩარლზ პერბერტს – მე-19 საუკუნის 70-იანი წლების მრავალ საერთაშორისო შეჯიბრებებში გამარჯვებულს რბენებსა და ნიჩბოსნობაში. აქტიური სპორტიდან ნასვლის შემდეგ პერბერტი სპორტის ერთ-ერთ გამორჩეულ მოღვაწედ და მისი განვითარების ორგანიზატორად იქცა. იგი აქტიურად უჭერდა მხარს საერთაშორისო ფედერაციების შექმნას და ოლიმპიური თამაშების აღდგენის იდეას. პიერ დე კუბერტენი საკმაოდ მაღალ შეფასებას აძლევდა ამ ადამიანების მოღვაწეობას. კერძოდ, დოქტორ ბრუსის შესახებ 1890 წელს იგი წერდა, რომ სპორტს და ოლიმპიური თამაშების აღდგენის იდეას არ ჰყავს ისეთი მტკიცე ადამიანი როგორც უილიამ ბრუსია. მიუხედავად 82 წლის ასაკისა იგი მზნე და აქტიურია და უდიდეს საქმეს აკეთებს სპორტული კავშირების განვითარებისათვის. პ.კუბერტენის აზრით, ამერიკის შეერთებული შტატების უნივერსიტეტებში ოლიმპიური თამაშების აღდგენის იდეის გავრცელების საქმეში ფასდაუდებელი წვლილი შეიტანა პროფესორმა უილიამ სლოენმა. 1894 წელს პარიზში გამოცემულ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პირველ ბიულეტენში კუბერტენი წერდა: „1893 წლის შემოდგომაზე მე წარუშლელი შთაბეჭდილებებით დავბრუნდი ამერიკის შეერთებული შტატებიდან. ჩიკაგოში ვიყავი არაჩვეულებრივ სპორტულ კლუბში, სან-ფრანცისკოში ოლიმპიურ კლუბში. მე ასევე მიმიღეს აშშ-ს ყველა უნივერსიტეტში და არსად ოლიმპიური თამაშების აღდგენის იდეას არ ხვდებოდნენ ისეთი ენთუზიაზმით, როგორც აქ. განსაკუთრებულ ინტერესს იჩენდა უილიამ სლოენი, რომელმაც ნიუ-იორკის უნივერსიტეტის კლუბში დიდი ბანკეტი მოაწყო. აქ დამსწრე საზოგადოება დიდი ინტერესით ხვდებოდა სპორტისა და ოლიმპიზმის იდეებს“.

პ. კუბერტენი, დაბეჯითებით მიიწევდა თავისი მიზნის მისაღწევად და აქტიურად ეწეოდა პრაქტიკულ საქმიანობას. 1892 წლის ოქტომბერში მან საფრანგეთში მიიწვია ინგლისის ნიჩბოსანთა გუნდი. შემდეგ დაიწყო ფრანგი სპორტსმენების მომზადება ჰენლის სანიჩბოსნო რეგატისათვის. 1890-1892 წლებში კუბერტენი და მისი მომხრეები აქტიურად იღვნიან საფრანგეთის სკოლებში ფიზიკური აღზრდის დანერგვისათვის. როგორც ამერიკელი ისტორიკოსი ჯონ ლუკასი აღნიშნავს, 1892 წლის საფრანგეთის სპორტული სა-

ზოგადოებების კავშირის ანსამბლის შემდეგ, კუბერტენი საბოლოოდ დარწმუნდა ოლიმპიური იდეების განვითარების აუცილებლობაში და უკვე არა ნაციონალური, არამედ საერთაშორისო მასშტაბით.

90-იან წლებში პ. კუბერტენმა გაიცნო და შემდგომ დაუმეგობრდა ფრანგ მღვდელ-დომინიკანელ ანრი დიდონს. ეს ის დიდონია, რომელიც არის ავტორი სამი ინგლისური სიტყვის - "ჩიტიუს, ლტიუს, ორტიუს, რაც ქართულად ნიშნავს - „სწრაფად, მაღლა, ძლიერად“, რომელიც შემდგომში იქცა ოლიმპიური თამაშების საყოველთაოდ ცნობილ დევიზად.

1891-1894 წლებში შექმნილი ინგლისურ-ამერიკულ-ფრანგული სპორტული კავშირის საფუძველზე, კუბერტენმა ბევრი გააკეთა ოლიმპიური თამაშების აღორძინების იდეის გავრცელების საქმეში, რამაც განაპირობა მისი მომხრეების რაოდენობის საგრძნობი ზრდა.

საერთაშორისო ოლიმპიური კონგრესის მოწვევამდე რამოდენიმე თვით ადრე, პიერ დე კუბერტენი თავის ერთ-ერთ ცილკულარულ წერილში ხაზს უსვამდა, რომ საჭიროა სპორტში შენარჩუნებულ იქნას კეთილშობილებისა და რაინდობის პრინციპი, რომელიც გამეფებული იყო ძველ საბერძნეთში.

პიერ დაე კუბერტენს ესმოდა, რომ მე-19 საუკუნის 90-იან წლებში მსოფლიოში გაჩნდა ოლიმპიური თამაშების აღორძინების მთელი რიგი ობიექტური ნინაპირობები. თავის ნაშრომში „ოლიმპიური თამაშები ჩვენ ნელთაღრიცხვამე 776 წლიდან ჩვენი ნელთაღრიცხვის 1896 წლამდე“ კუბერტენი წერდა, რომ - მე-19 საუკუნის დასაწყისში - გერმანიაში, შვედეთში, 50-იან წლებში ინგლისში, მე-19 საუკუნის მიწურულს ამერიკის შეერთებულ შტატებში და საფრანგეთში, იყო ფიზიკური აღზრდისა და სპორტისადმი ინტერესის გაღვივების ხანა.

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის დამფუძნებელი კონგრესის ორგანიზება თავის თავზე აიღეს - პიერ დე კუბერტენმა, ჩარლზ ჰერბერტმა და უილიამ სლოენმა.

კონგრესის საბოლოო პროგრამა, რომელიც გამოქვეყნდა 1894 წლის დასაწყისში, ძირითადად ორი ნაწილისაგან შედგებოდა: „სამოყვარულო სპორტი და პროფესიონალიზმი“ და „ოლიმპიური თამაშები“.

თავის მისწრაფებაში, აღედგინა ოლიმპიური თამაშები, პ. კუბერტენმა იხელმძღვანელა ძველბერძნული ოლიმპიური თამაშების ორგანიზაციისა და ჩატარების ისტორიით. მას მიაჩნდა, რომ ძველი წეს-ჩვეულებები უნდა იქცეს თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების შთაგონების წყაროდ და უკეთ ემსახუროს თანამედროვე მსოფლიოს. პ. კუბერტენმა თითქმის დეტალურად შეიმუშავა ოლიმპიური თამაშების ორგანიზაციისა და ჩატარების პროცედურები.

დამფუძნებელი კონგრესის გახსნამდე რამოდენიმე დღით ადრე, პიერ დე კუბერტენმა გამოაქვეყნა სტატია „ოლიმპიური თამაშების აღორძინება“, რომელშიც მან წარმოადგინა თავისი ხედვები ოლიმპიზმის იდეალებისა და პრინციპების ირგვლივ. ის თვლიდა, რომ ძველბერძნული ოლიმპიური თამაშებისაგან განსხვავებით, აღორძინებული ოლიმპიური თამაშები უნდა იყოს

თანამედროვე და საერთაშორისო და მის პროგრამაში შეტანილი უნდა იქნეს ის სპორტის სახეები, რომლებიც კულტივირებულია მე-19 საუკუნეში. კუბერტენი სთავაზობდა, რომ თანამედროვე ოლიმპიური თამაშები ისევე, როგორც ძველბერძნული თამაშები, უნდა ჩატარდეს ყოველ ოთხ წელიწადში ერთხელ და აუცილებლად ჩატარდეს სხვადასხვა ქვეყანაში. პ. კუბერტენის აზრით, ოლიმპიურ თამაშებში უნდა მონაწილეობდნენ მხოლოდ მოზრდილი სპორტსმენები. იგი დარწმუნებით ამტკიცებდა, რომ აუცილებელია ზუსტად იქნეს განსაზღვრული „მოყვარული სპორტსმენის“ გაგება, ხოლო ფულადი სახსრები მიმართულ იქნეს მხოლოდ და მხოლოდ თამაშების ორგანიზაციის, სპორტანგებობების მშენებლობისა და საზეიმო ცერემონიების მოწყობისათვის.

პ. კუბერტენის თავდაუზოგავი შრომა დასრულდა იმით, რომ 1894 წლის 16 ივლისს პარიზში, სორბონის უნივერსიტეტში გაიხსნა საერთაშორისო კონგრესის პირველი სხდომა, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო თითქმის 2000 კაცმა.

შიერ დე კუბერტენმა შეგნებულად აირჩია კონგრესის ჩასატარებლად მეცნიერების ეს ტაძარი. რადგან ყველასათვის გასაგები ყოფილიყო, რომ საქმე გქონდა გაცილებით უფრო დიდ და მასშტაბურ მოვლენასთან, ვიდრე უბრალო სპორტულ თათბირთან. ფორუმს ესწრებოდა 12 ქვეყნის 49 სპორტული ორგანიზაციის 79 დელეგატი. მოგვიანებით ეს კონგრესი ისტორიაში შევა, როგორც პირველი ოლიმპიური კონგრესი. ძლიერი შთაბეჭდილება მოახდინა ფორუმის მონაწილეებზე ძველბერძნულ ენაზე ნაკითხულმა „აპოლონის ჰიმნმა“, რომელიც ამ კონგრესის დაწყებამდე რამოდენიმე თვით ადრე იქნა აღმოჩენილი.

კონგრესზე პერსონალური მონევეა ჰქონდათ ამერიკელ პროფესორ უ. სლოენს, ინგლისელ ჩ. პერბერტს, შვედ ვ. ბალკს და უნგრელ ფ. კამენის. დიდი ქვეყნებიდან მხოლოდ გერმანიამ განაცხადა უარი კონგრესის მუშაობაში მონაწილეობაზე. გერმანიის სამხედრო წრეები მტრულად განეწყვენნ ორგანიზატორების მიერ გამოცხადებული ოლიმპიური თამაშების პაციფისტური იდეებისადმი.

კონგრესის დელეგატები ძირითადად იმ საკითხებს განიხილავდნენ, რომლებიც პ. კუბერტენმა კონგრესის დაწყებამდე გამოაქვეყნა სტატიაში „ოლიმპიური თამაშების აღორძინება“, სადაც მკაფიოდ იყო ჩამოყალიბებული ოლიმპიზმის იდეალები და პრინციპები. განსაკუთრებული სიმწვავეთ მიდიოდა კამათი სამოყვარულო და პროფესიული სპორტის საკითხებზე. საბოლოოდ გაიმარჯვა კუბერტენის წინადადება, რომელიც ყოველთვის გამოდიოდა უმაღლესი კვალიფიკაციის სპორტსმენების საცირკო შემსრულებლებად გადაქცევის წინააღმდეგ.

კონგრესზე გადაწყდა, რომ, როგორც ძველბერძნული ტრადიცია, თანამედროვე ოლიმპიური თამაშები გაიმართება ყოველ ოთხ წელიწადში ერთხელ, რომ თამაშები, ძველი ოლიმპიადებისაგან განსხვავებით, იქნება თანამედროვე და საერთაშორისო, რომ მის პროგრამაში შევა სპორტის ის სახეები,



რომლებიც კულტივირებულია მე-19 საუკუნეში, რომ თანამედროვე ოლიმპიური თამაშები რიგრიგობით ჩატარდება სხვადასხვა კონტინენტის სხვადასხვა ქვეყანაში.

ოლიმპიური კონგრესის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი შედეგი უსათუოდ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის (სოკ) შექმნა იყო. ეს 1894 წლის 23 ივნისს მოხდა.

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პირველ პრეზიდენტად ბერძენი დემეტრიოს ვიკელასი იქნა არჩეული, ხოლო გენერალურ მდივნად პიერ დე კუბერტენი. კონგრესზე დამტკიცებულ იქნა ოლიმპიური ქარტია, რომელიც საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის სანესდებო დოკუმენტების კრებულს წარმოადგენდა. ქარტია განსაზღვრავდა ოლიმპიური მოძრაობის ამოცანებს და მიზნებს, პრინციპებს, დებულებებს, ოლიმპიური თამაშების ჩატარების წესებს. დროთა განმავლობაში ოლიმპიური ქარტიის სხვადასხვა პუნქტებში შექმონდათ დამატებები, დაზუსტებები, აუცილებელი განმარტებები და ინსტრუქციები. ეს იმით იყო გამოწვეული, რომ პირვანდელ დებულებებში ბევრი ანტიდემოკრატიული ხასიათის მატარებელი პუნქტი იყო. პირველ რიგში ეს ეხებოდა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ფორმირების პრინციპებს, რომლის თანახმადაც მისი წევრები უფადოდ ირჩეოდნენ, ხოლო ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტებისა და საერთაშორისო ფედერაციების წარმომადგენლობა შეზღუდული იყო.

დღევანდელი გადასახედოდან შესამჩნევი ლაფსუსის მიუხედავად თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ოლიმპიური ქარტია, რომლის ძირითადი კონცეფცია კუბერტენის მიერ იყო შემუშავებული, ემსახურებოდა და ემსახურება ოლიმპიურ მოძრაობას, როგორც თავისებური კონსტიტუცია.

1894 წლის 23 ივნისს კონგრესმა თავისი მუშაობა დაასრულა.

1996 წლის ათენის ოლიმპიური თამაშების დამთავრების შემდეგ, დემეტრიოს ვიკელასი გადადგა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის პოსტიდან და მისი ადგილი პიერ დე კუბერტენმა დაიკავა. კუბერტენი 29 წლის (1925 წლამდე) მანძილზე ედგა სათავეში ოლიმპიური მოძრაობის მთავარ ორგანოს.

პიერ დე კუბერტენის პრეზიდენტობის პერიოდში გაიმართა 7 ოლიმპიური კონგრესი.

უმუალოდ პიერ დე კუბერტენის ხელმძღვანელობით გაიმართა ზაფხულის ექვსი და ზამთრის ერთი ოლიმპიური თამაშები.

II ოლიმპიური თამაშები ჩატარდა პარიზში, 1900 წლის 20 მაისიდან – 28 ოქტომბრის ჩათვლით. ეს იყო ერთ-ერთი ყველაზე ხანგრძლივი ოლიმპიური თამაშები. მონაწილეობდა 24 ქვეყნის 997 სპორტსმენი, მათ შორის პირველად ოლიმპიური თამაშების ისტორიაში ასპარეზზე გამოვიდნენ ქალები, რომელთა რაოდენობა 19 იყო. სპორტის 17 სახეობაში გათამაშდა მედლების 95 კომპლექტი.

III ოლიმპიური თამაშები ჩატარდა ამერიკის ქალაქ სენტ-ლუისში, 1904 წლის 1 ივლისიდან – 23 ნოემბრის ჩათვლით. მონაწილეობდა 12 წევრის 651

სპორტსმენი ((მათ შორის 6 ქალი). სპორტის 13 სახეობაში გათამაშდა მედლების 91 კომპლექტი. პირველად სენტ-ლუისში დარიგდა სამი სხვადასხვა ხარისხის მედალი: ოქრო, ვერცხლი და ბრინჯაო. ჯილდოების დიდი უმეტესობა ამერიკელებმა დაისაკუთრეს – ასპარეზობის მონაწილეთა 80 პროცენტი ამერიკელი იყო.

IV ოლიმპიური თამაშები ჩატარდა ლონდონში, 1908 წლის 27 აპრილიდან – 31 ოქტომბერის ჩათვლით. მონაწილეობდა 22 ქვეყნის 2008 სპორტსმენი (მათ შორის 37 ქალი). ოლიმპიადა ოფიციალურად გახსნა მეფე ედუარდ მეშვიდე. სპორტის 23 სახეობაში გათამაშდა მედლების 110 კომპლექტი.

ლონდონში ოფიციალურად პირველად მოეწყო ოლიმპიადის საზეიმო გახსნა.

ლონდონის თამაშები იმითაც აღმოჩნდა ღირსშესანიშნავი, რომ მისი დამთავრების შემდეგ გაზეთებმა გამოაქვეყნეს სპეციალური ცხრილები, რომლებშიც შეჯამებული იყო სპორტსმენთა მედლები ქვეყნების მიხედვით. აქედან იღებს სათავეს არაოფიციალური გუნდური ჩათვლა.

V ოლიმპიური თამაშები 1912 წლის 5 მაისიდან – 27 ივლისის ჩათვლით ჩატარდა შვედეთის დედაქალაქ სტოკჰოლმში. მონაწილეობდა 28 ქვეყნის 2407 სპორტსმენი (მათ შორის 48 ქალი). სპორტის 28 სახეობაში გათამაშდა მედლების 102 კომპლექტი. თამაშები გახსნა შვეციის მეფემ გუსტავ მეხუთემ.

სტოკჰოლმის ოლიმპიადაზე მძლეოსანთა შედეგების აღსანუსხავად პირველად გამოიყენეს ელექტრონული ქრონომეტრი. ასევე პირველად გამოიყენეს დიქტორები სტადიონზე მაყურებელთა ინფორმირებისათვის.

1906 წელს პარიზში გამართულმა სოკ-ის სესიამ გადაწყვიტა, ანტიკური ტრადიციისამებრ ხელოვნებათა კონკურსებიც ჩატარებინა. ასეთი კონკურსი პირველად სტოკჰოლმში მოეწყო. ხელოვნებათა კონკურსში გაიმარჯვა და ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა პიერ დე კუბერტენი, რომელმაც თავისი „ოდა სპორტს“ კონკურსზე ფსევდონიმით წარადგინა.

VII ოლიმპიური თამაშები პირველი მსოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ 1920 წლის 23 აპილიდან 12 სექტემბრის ჩათვლით ჩატარდა ბელგიის ქალაქ ანტვერპენში. მონაწილეობდა 29 ქვეყნის 2669 სპორტსმენი (მათ შორის 78 ქალი). სპორტის 22 სახეობაში გათამაშდა მედლების 154 კომპლექტი. თამაშები 14 აგვისტოს ოფიციალურად გახსნა ბელგიის მეფე ალბერტმა.

ანტვერპენში თამაშების გახსნაზე პირველად აფრიალდა ოლიმპიური დროშა ოლიმპიური ემბლემით. ანტვერპენში, პირველად მონაწილეთა სახელით ერთმა ათლეტმა წარმოთქვა საზეიმო ფიცი. რომლის ტექსტი ისევე როგორც ამ ანტიკური ტრადიციის აღორძინების იდეა, ბარონ კუბერტენს ეკუთვნოდა.

VIII ოლიმპიური თამაშები 1924 წლის 4 მაისიდან 27 ივლისის ჩათვლით ჩატარდა პარიზში. მონაწილეობდა 44 ქვეყნის 3092 სპორტსმენი (მათ შორის 136 ქალი). სპორტის 20 სახეობაში გათამაშდა მედლების 126 კომპლექტი.

ოლიმპიადა საზეიმოდ გახსნა საფრანგეთის პრეზიდენტმა გასტონ დომერემ. 1924 წლიდან მოყოლებული 1988 წლამდე არაოფიციალურ გუნდურ ჩათ-

ელაში, ნაცვლად პირველი სამი ადგილისა, პირველ ექვს ადგილს ითვალისწინებდნენ შემდეგი შკალით: I ადგილი – 6 ქულა, II – 5, III – 4, IV – 3, V – 2 და VI – 1.

სოკ-ის 1922 წლის სესიაზე მიღებული გადაწყვეტილების თანახმად, 1924 წელს, შამონიში გაიმართა „საერთაშორისო სპორტული კვირეული ზაფხულის VIII ოლიმპიადასთან დაკავშირებით“. 1925 წლის 27 მაისს პრალაში ჩატარებულ ოლიმპიურ კონგრესზე საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა ეს სპორტული კვირეული ოფიციალურად გამოაცხადა ზამთრის პირველ ოლიმპიურ თამაშებად. სწორედ ამ პერიოდიდან იწყებს ათვლას ზამთრის ოლიმპიური თამაშები, რომელიც ყოველ ოთხ წელიწადში ერთხელ იმართება. შამონის ზამთრის პირველ ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობდა 17 ქვეყნის 293 სპორტსმენი (მათ შორის 13 ქალი). სპორტის ხუთ სახეობაში მედლების 14 კომპლექტი გათამაშდა.

1925 წელს პიერ დე კუბერტენი გადადგა სოკ-ის პრეზიდენტის პოსტიდან, მაგრამ სიცოცხლის ბოლომდე იყო მისი საპატიო პრეზიდენტი.

გადადგომის შემდეგ პ. კუბერტენმა დიდი ყურადღება დაუთმო საგანმანათლებლო მოღვაწეობას. 1925 წლის 25 ნოემბერს ლოზანაში დააფუძნა მსოფლიო პედაგოგიური კავშირი, რომლის პრეზიდენტადაც იგი აირჩიეს. 1926 წელს დააფუძნა და ხელმძღვანელობდა სპორტული პედაგოგიკის საერთაშორისო ბიუროს.

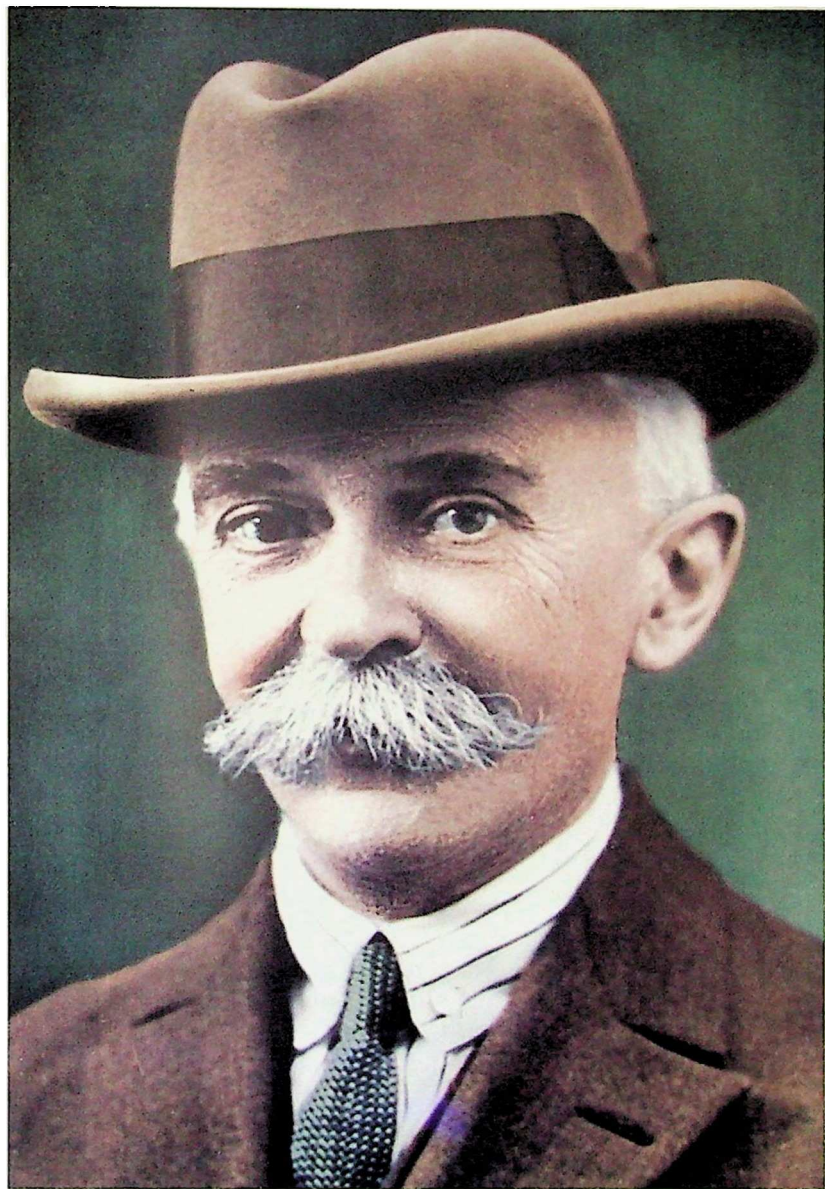
ცხოვრების უკანასკნელი წლები მან შვეიცარიაში გაატარა, სადაც 1937 წლის 2 სექტემბერს ლა გრანჟის პარკში სეირნობისას, 74 წლის ასაკში გარდაიცვალა.

ანდერძის თანახმად, პიერ დე კუბერტენი დაასაფლავეს ლოზანაში, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მახლობლად, ხოლო გული სპეციალური ურნით ჩაიტანეს საბერძნეთში, ოლიმპიაში და მოათავსეს მარმარილოს მონუმენტში უძველესი ოლიმპიური სტადიონის ტერიტორიაზე.

პიერ დე კუბერტენმა თავისი სიკვდილის შემდეგ დატოვა არა მარტო თავისი ცხოვრების მთავარი ქმნილება – თანამედროვე ოლიმპიზმი და აღორძინებული ოლიმპიური თამაშები, არამედ უდიდესი ლიტერატურული საგანძური: 30 წიგნი, 50 ბროშურა და 1500 მეტი სტატია სპორტის ისტორიის, ფილოსოფიის, პოლიტიკის, არქეოლოგიის და სხვა თემებზე. მისი წიგნებიდან გამოსაყოფია: „ფრანგული ქრონიკა“, „უტილიტარული ტანვარჯიში“, საყოველთაო ისტორიის „ოთხტომეული“, „მომავლის ქალაქის საფუძვლები“ და „ოლიმპიური მემუარები“.

ლოზანაში არის პიერ დე კუბერტენის მუზეუმი, გრენობლში დგას მისი ძეგლი.

სოკ-ის მიერ დაწესებულია პიერ დე კუბერტენის მედალი, რომელიც გადაეცემა პირს ოლიმპიური თამაშების დროს Fair Play-ის სულისკვეთებისადმი კეთილშობილებისა და ერთგულების გამოვლენისათვის. მრავალი სპორტსმენისა და მაყურებლისათვის ეს ჯილდო ძალზე მნიშვნელოვანია, ზოგისათვის იგი უფრო ღირებულია ვიდრე ოლიმპიური ოქროს მედალი. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი პიერ დე კუბერტენის ორდენით დაჯილდოვებას უდიდეს პატივად მიიჩნევს.



ანრი დე გაიე ლატური

ბელგია. 1925-1942



საერთაშორისო სპორტული მოძრაობის თვალსაჩინო მოღვაწეს გრაფ ანრი დე ბაიე – ლატურს ნილად ხედა გამხდარიყო საერთაშორისო ოლიმპიური მოძრაობის აღორძინების ინიციატორისა და სულისჩამდგმელის ბარონ პიერ დე კუბერტენის მემკვიდრე. ეს მოხდა მას შემდეგ, როდესაც 1925 წლის მაისში 62 წლის პიერ დე კუბერტენმა გადადგომის შესახებ გააკეთა განცხადება.

1876 წლის 1 მარტს ანტვერპენის ყოფილი გუბერნატორის გრაფ ფერნარდ დე ბაიე-ლატურისა და გრაფინია კაროლინა დე ულტრე მონდე დიურას ოჯახში დაიბადა ვაჟი ანრი. იგი იზრდებოდა იმ წრეში და გარემოცვაში რომელშიც მისი უფროსი ძმა-შემდგომში ბელგიის მეფე ალბერტ პირველი.

ანრი დე ბაიე-ლატურმა დაამთავრა ლიოვენის უნივერსიტეტი. ბავშვობიდან იგი აქტიურად ვარჯიშობდა სპორტში, იყო ერთ-ერთი გამორჩეული ცხენოსანი. მოგვიანებით იგი გახდა ბელგიის ჟოკეისტთა კლუბის პრეზიდენტი. უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ ანრი დე ბაიე-ლატური იწყებს დიპლომატიურ მოღვაწეობას, იყო ბელგიის დიპლომატიური წარმომადგენელი ნიდერლანდებში. 1903 წელს არჩეულ იქნა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრად. სოკის ახალი წევრის ანრი დე ბაიე-ლატურის კომპეტენტურობაზე, მის ენთუზიაზმზე და სხვა ღირსებებზე მიუთითებს სოკის პრეზიდენტი პიერ დე კუბერტენი, ჟურნალ „ლევიენ ლემპიც“-ის ფურცლებზე გამოქვეყნებულ სტატიებში.

მოგვიანებით თავის „ოლიმპიურ მემუარებში“ პ. კუბერტენი ქებით მოიხსენიებს იმ მნიშვნელოვანი როლის შესახებ, რომელიც ანრი დე ბაიე-ლატურმა ითამაშა ჩაშლის პირას მისული მე-3 ოლიმპიური კონგრესის საქმეში. ეს კონგრესი უნდა ჩატარებულიყო 1904 წელს ბელგიის დედაქალაქში, მაგრამ საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტში მისმა წინამორბედმა, თანამემამულე რეიტენმა, იმის შიშით, რომ თავს ვერ გაართმევდა ოლიმპიური კონგრესის ორგანიზებას, მოულოდნელად დანერა განცხადება გადადგომის შესახებ. კონგრესი გადაიდო 1905 წლისათვის და ამ საქმის მოგვარება თავის თავზე აიღო ანრი დე ბაიე – ლატურმა, რომელმაც უზრუნველყო კონგრესის მაღალ ორგანიზაციულ დონეზე ჩატარება, რამაც კიდევ უფრო მაღლა ასწია მისი ავტორიტეტი საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტში.

ანრი დე ბაიე-ლატური იყო ბელგიის ოლიმპიური კომიტეტის შექმნის ერთ-ერთი თანამონაწილე, რომელიც 1906 წელს დაფუძნდა და მისი ძირითადი ამოცანა იყო ბელგიის სპორტსმენების რეგულარული მონაწილეობა ოლიმპიურ თამაშებში. ანრი დე ბაიე-ლატური ხელმძღვანელობდა ბელგიის ოლიმპიურ დელეგაციას 1908 წლის ლონდონის IV და 1912 წლის სტოკჰოლმის V ოლიმპიურ თამაშებზე.

სოკის პარიზის 1914 წლის სესიაზე, 1920 წლის VII ოლიმპიური თამაშების მასპინძლობაზე თავისი კანდიდატურები წამოაყენეს ბუდაპეშტმა და ანტვერპენმა, მაგრამ პირველმა მსოფლიო ომმა გარკვეული ვადით გადადო ამ საკითხის განხილვა, როგორც ცნობილია ომის გამო არ ჩატარებულა 1916 წლის VI ოლიმპიური თამაშები.

1920 წლის VII ოლიმპიური თამაშების მასპინძელი ქალაქის არჩევნების საკითხს სოკ-ი დაუბრუნდა პირველი მსოფლიო ომის დამთავრებიდან რამოდენიმე თვეში. 1919 წელს ლოზანაში გამართულ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის სესიაზე გადაწყდა, რომ VII ოლიმპიური თამაშები გაიმართებოდა ბელგიის ქალაქ ანტვერპენში. „ოლიმპიურ მემუარებში“ პიერ დე კუბერტენი წერს, რომ „იმ დროისთვის წარმოუდგენელი იყო ანტვერპენზე უფრო შესაფერისი ადგილი. ბელგიის მთავრობამ, მიუხედავად დიდი პასუხისმგებლობისა, მზადყოფნა გამოთქვა, რომ VII ოლიმპიური თამაშები ჩატარებულიყო მათ ქვეყანაში. გრაფი ანრი დე ბაიე ლატური აპირებდა არა მხოლოდ განეხილა ოლიმპიური თამაშების ჩატარების საკითხი თავის უფროს ძმასთან, ბელგიის მეფე ალბერტთან, არამედ ყველა ღონე ეხმარა ამ თამაშების მაღალ დონეზე ჩასატარებლად. მიუხედავად მრავალი წინააღმდეგობისა, ანრი დე ბაიე ლატური შეპირდა ყველას, რომ ოლიმპიადის ჩატარებისთვის ყველაფერი იქნებოდა წესრიგში და ეს ასეც მოხდა.“

ანტვერპენის 1920 წლის VII ოლიმპიური თამაშების მასპინძელ ქალაქად არჩევა განაპირობა პირადად ანრი დე ბაიე-ლატურის ავტორიტეტმა, რომელიც მაშინვე, როგორც კი იქნა გადაწყვეტილება მიღებული ანტვერპენის სასარგებლოდ, შეუდგა მეტად საპატიო და ამავე დროს საკმაოდ რთული – VII ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტის პრეზიდენტის მოვალეობის შესრულებას.

მიუხედავად იმისა, რომ ოლიმპიური თამაშების დაწყებამდე რჩებოდა ერთ წელზე ოდნავ მეტი დრო, ქალაქი კი ომისა და ოკუპაციის გამო ნახევრად დანგრეული იყო, თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტმა, რომელსაც ანრი დე ბაიე-ლატური ედგა სათავეში წარმატებით შეასრულა თავის ვალდებულებები.

ანტვერპენის ოლიმპიური თამაშები გაიხსნა 1920 წლის 14 აგვისტოს, რომელსაც ბელგიის მეფე ალბერტ პირველი და სამეფო ოჯახის წევრები ესწრებოდნენ. თამაშების გახსნის ცერემონიაზე პირველად გაიხსნა ოლიმპიური ფიცის, ასევე პირველად აფრიალდა ხუთრგოლიანი ოლიმპიური დროშა.

1921 წელს შვეიცარიის ქალაქ ლოზანაში ჩატარდა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მე-7 კონგრესი, სადაც მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება, რომ ოლიმპიური კონგრესისათვის მიენიჭებინათ სოკ-ის უმაღლესი ორგანოს სტატუსი. აქვე პირველად ჩამოყალიბდა სოკ-ის აღმასრულებელი კომიტეტი, რომლის პირველ შემადგენლობაშიც სხვებთან ერთად შეყვანილ იქნა ანრი დე ბაიე-ლატური.

1922 წელს ბრაზილიის დამოუკიდებლობის 100 წლისთავთან დაკავშირებით ჩატარდა სამხრეთამერიკული თამაშები. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის პიერ დე კუბერტენის გადაწყვეტილებით ამ თამაშებზე მივლენილ იქნა ანრი დე ბაიე-ლატური, როგორც სოკ-ის ხელმძღვანელობის წარმომადგენელი. როგორც თავის „ოლიმპიურ მემუარებში“ პიერ დე კუბერტენი წერდა „სამხრეთ ამერიკის კონტინენტზე მოგზაუ-



რობის დროს ანრი დე ბაიე-ლატურს, როგორც საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის დელეგატს, ყველგან დიდი სტუმართმოყვარეობით ხვდებოდნენ. გარდა თავისი ძირითადი მისიისა ანრი დე ბაიე-ლატური ამ ვიზიტს იყენებდა ოლიმპიზმის იდეების პროპაგანდისათვის და ყველა ლათინური ამერიკის ქვეყანაში, რომელშიც მას უნდა ჩასვლა, მაქსიმალურად ცდილობდა გაეცნო მათთვის თანამედროვე ოლიმპიური თამაშების იდეები და მგზნებარედ ესაუბრა მის მომავალზე. თავისი მოგზაურობის პერიოდში ანრი დე ბაიე-ლატურმა შეძლო მოეგვარებინა ამ რეგიონისა და საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს შორის არსებული პრობლემები, ბოლო მოელო კონფლიქტებისათვის და გადაეწყვიტა რიგი სირთულეები." შემდგომ პ. კუბერტენი აღნიშნავდა, რომ გრაფ ანრი დე ბაიე-ლატურმა საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს წარუდგინა თავისი ხანგრძლივი მოგზაურობის სრული ანგარიში იმ ჩატარებული მუშაობის შესახებ, რომელიც ჩაატარა მან საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის სახელით. წარმოდგენილი ანგარიში დადებითად იქნა შეფასებული.

ამ პერიოდისათვის სოკ-ის პრეზიდენტი პიერ დე კუბერტენი იწყებს მზადებას თავისი პოსტიდან წასვლის შესახებ, რომელიც მას 1896 წლიდან ეკავა. 1925 წელს ჩეხეთის ქ. პრაღაში ოლიმპიური კონგრესის დამთავრების შემდეგ, ჩატარდა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის 24-ე სესია. აღნიშნული სესიის დანაყების წინ კუბერტენმა წერილობით აცნობა კომიტეტის წევრებს თავისი გადაწყვეტილების შესახებ, რომ იგი აპირებდა გადადგომას ჯანმრთელობის გაუარესების გამო. თუმცა, როგორც აღნიშნავენ პიერ დე კუბერტენის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შემსწავლელი ავტორები, მის გადაწყვეტილებაზე გავლენა იქონია იმ პერიოდისათვის შექმნილმა ცალკეულმა მიზეზებმა, რომელთაგან პირველ რიგში ასახელებდნენ ოლიმპიური მოძრაობის მატერიალური მდგომარეობის გაუარესებას და ფინანსურ პრობლემებს. ამასთან ისიც აღსანიშნავია, რომ პირველი მსოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ აღმოცენდა ახალი პოლიტიკური, ეკონომიკური და იდეოლოგიური პირობები. წინა პლანზე იწვედა ოლიმპიური მოძრაობის დემოკრატიზაციის იდეები, თუმცა მასში თანდათან უფრო ღრმად იჭრებოდა პოლიტიკა. მსოფლიოში ყალიბდებოდა ქვეყნები სხვადასხვა პოლიტიკური სისტემებით, რომლებსაც განსხვავებული მიდგომები გააჩნდათ ოლიმპიზმის მიზნებისა და ამოცანებისადმი, გამწვავდა პრობლემები სამოყვარულო და პროფესიული სპორტის იდეალებს შორის.

პიერ დე კუბერტენმა თავის შემკვიდრედ დაასახელა გრაფი ანრი დე ბაიე - ლატური, რომელიც ამ პერიოდისათვის იყო საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის აღმასკომის თავმჯდომარის მოადგილე და რომელსაც ასევე გააჩნდა საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტში მუშაობის 22 წლის სტაჟი. ანრი დე ბაიე-ლატური ყოველთვის ითვლებოდა პიერ დე კუბერტენისადმი ლოიალურად განწყობილ პიროვნებად. თუმცა, როგორც თვით საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტში, ისე მის გარეთ იყვნენ ადამიანები, რომლებსაც მიაჩნდათ, რომ პიერ დე კუბერტენი უნდა დარჩენილიყო

სოკის სათავეში კიდევ ერთი ვადით და ყოველნაირად ცდილობდნენ დაერწმუნებინათ იგი ამაში, მაგრამ კუბერტენის გადანყვეტილება საბოლოო იყო და იგი გადადგა პრეზიდენტის პოსტიდან.

1925 წლის 28 მაისს ქ.პარალაში საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის 23-ე სესიაზე ჩატარდა პრეზიდენტის არჩევნები. პირველ ტურში მხედველობაში იქნა მიღებული, როგორც ამ სესიაზე დამსწრე საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრების ხმები, ისე მათიც ვინც არ ესწრებოდა სესიას, მაგრამ წერილობით დაადასტურა თავისი პოზიცია. უნდა აღინიშნოს, რომ პრეზიდენტის პოსტზე დასახელებულ იქმნა რამოდენიმე კანდიდატურა, მათ შორის პიერ დე კუბერტენიც. პირველი ტურის შემდეგ ვერც ერთმა კანდიდატმა ვერ მოაგროვა საჭირო ხმები. ანრი დე ბაიე-ლატურმა მიიღო 17 ხმა, პიერ დე კუბერტენმა - 11, შვეიცარიელმა ბარონმა გოლფუა დე ბლონიემ, რომელიც ამ დროისათვის იყო სოკ-ის აღმასკომის თავმჯდომარე - 6 ხმა, ფრანგმა, გრაფ ჟოსტან დე კლარიმ - 4 ხმა და მარკიზ მელშიორ დე პრილიაკმა - 1. ერთი ბიულეტენი ბათილად იქნა ცნობილი.

მეორე ტურში კენჭისყრაში მონაწილეობდნენ მხოლოდ სესიაზე მყოფი საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრები, რომელთა რაოდენობა 27 იყო. ანრი დე ბაიე-ლატურმა მეორე ტურში 19 ხმა მიიღო და იგი იქნა არჩეული სოკ-ის მესამე პრეზიდენტად. შემდგომში „ოლიმპიურ მემუარებში“ პიერ დე კუბერტენი აღნიშნავს, რომ ბაიე-ლატურის არჩევა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტად მიღებულ იქნა ძალზე მშვიდად და დიდის კმაყოფილებით.

მიღებული გადანყვეტილების თანახმად ანრი დე ბაიე-ლატური სოკის პრეზიდენტის მოვალეობას შეუდგა 1925 წლის 1 სექტემბრიდან და უკვე 9 სექტემბერს პიერ დე კუბერტენსა და გოლფუა დე ბლონიესთან ერთად ოფიციალური ვიზიტით ეწვია ლოზანის მუნიციპალიტეტს. ქალაქის მერმა როსემ, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ახალი პრეზიდენტის პატივსაცემად სადილი გამართა. პიერ დე კუბერტენი, რომელიც გადადგომის შემდეგ სოკის საპატიო პრეზიდენტი გახდა და ახლად არჩეული სოკის პრეზიდენტი ანრი დე ბაიე-ლატური ლოზანიდან შვეიცარიის დედაქალაქ ბერნში გაემგზავრნენ, სადაც ისინი შვეიცარიის კონფედერაციის პრეზიდენტმა მიურიმ მიიღო.

სოკ-ის პრეზიდენტის პოსტზე ანრი დე ბაიე-ლატურის არჩევის შემდეგ ოლიმპიური მოძრაობა თავისი განვითარების ახალ სტადიაში შევიდა.

მკვლევართა უმრავლესობა აღნიშნავდა, რომ ანრი დე ბაიე-ლატური წარმოადგენდა იმ „ახალი ტალღის“ ერთ-ერთ თვალსაჩინო წარმომადგენელს, რომელიც პირველი მსოფლიო ომის შემდგომ წარმოიქმნა. იგი ცნობილი იყო როგორც სოკ-ის ერთ-ერთი ყველაზე „მოგზაური ელჩი“. ბაიე დე ლატურმა დიდი როლი ითამაშა ლათინოამერიკული თამაშების აღორძინებასა და შორეული აღმოსავლური თამაშების მოდერნიზაციის საქმეში.

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი, ანრი დე ბაიე-ლატური, პროცედურულ საკითხებში პრიორიტეტს ანიჭებდა სოკ-ის აღ-

მასკომს, სადაც ძირითადად განიხილებოდა თამაშების პროგრამა და მათი ჩატარების ფორმები, მიმდინარეობდა დისკუსიები ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში სპორტის ახალი სახეების ჩართვის თაობაზე. ბაიე-ლატურის ხელმძღვანელობით დაიწყო ქალთა პროგრამის გაფართოება და ჩართვა ოლიმპიური თამაშების პროგრამაში ისეთი სახეობებისა, როგორიცაა მძლეოსნობა, ტანვარჯიში, ცურვა, სათხილამურო სპორტი, ფარიკაობა და ციგურებით სრიალი.

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრაქტიკაში დამკვიდრდა ისეთი ცნებები როგორიცაა „ოლიმპიური ესტაფეტა“, „ოლიმპიური სოფელი“ და სხვა. ოლიმპიური პროგრამის ნორმებმა და საჩვენებელმა გამოსვლებმა სისტემატური ხასიათი მიიღო. ჩამოყალიბდა ოლიმპიური პრიზიორების ჯილდოების ერთიანი სისტემა. მიღებულ იქნა გადანაყვეტილება, რომ ხელოვნების კონკურსში გამარჯვებულები დაეჯილდოვებინათ იგივე მედლებით როგორითაც სპორტულ სარბიელზე გამარჯვებულები. პრაქტიკაში შემოვიდა ოლიმპიური თამაშებისათვის გეგმაზომიერი მზადების პროცესი.

ანრი დე ბაიე-ლატურის ენერგიის უდიდესი ნაწილი იხარჯებოდა დისკუსიებში, რომლებიც ეხებოდა სამოყვარულო სპორტის პრობლემების განსაზღვრას. ოლიმპიური თამაშების პროგრამიდან ამოღებული იქნა სპორტის ისეთი სახეები როგორიც იყო ბეისბოლი, ჩოგბურთი და რაგბი. ასეთმა გადანაყვეტილებამ კი საკმაოდ გაამწვავა დამოკიდებულება სოკ-სა და საერთაშორისო სპორტულ ფედერაციას შორის, განსაკუთებით კი ფეხბურთისა და სათხილამურო სპორტის ფედერაციასთან.

სოკ-ის მიერ მიღებული გადანაყვეტილებები ქვეყნდებოდა ბიულეტენებში, რომელთა გამოცემა განაზღვდა 1926 წლიდან. სოკ-ის მონაკოს 30-ე კონგრესზე მიიღეს გადანაყვეტილება გერმანიის ოლიმპიური სტატუსის შესახებ. მას შემდეგ, რაც გერმანია შევიდა „ერთა ლიგის“ შემადგენლობაში და ევროპის საერთაშორისო ორგანიზაციებში, გერმანელ სპორტსმენებს ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობის ნება დართეს. აქვე გადწყდა ექვსი წევრით გაეზარდათ სოკ-ის აღმასკომის შემადგენლობა და მათგან ერთ-ერთი იყო გერმანიის წარმომადგენელი-ფეოდორ ლევალდი.

ანრი დე ბაიე ლატურის პრეზიდენტობის დროს ჩატარდა ზაფხულისა და ზამთრის სამი-სამი ოლიმპიური თამაშები (1928 წ.; 1932 წ.; 1936 წ.).

ზამთრის მეორე ოლიმპიური თამაშები 1928 წლის 11-19 თებერვალს შვეიცარიის საკურორტო ქალაქ სანკტ-მორიცში. თამაშებში მონაწილეობდა 25 ქვეყნის 464 სპორტსმენი (მათგან 26 ქალი). ამ თამაშებზე დებიუტი ჰქონდათ – გერმანიის, ჰოლანდიის, რუმინეთის, ლიტვის, ესტონეთის, იაპონიის, არგენტინის და მექსიკის სპორტსმენებს.

ზაფხულის IX ოლიმპიური თამაშები 1928 წლის 17 მაისიდან – 12 აგტვისტოს ჩათვლით ამსტერდამში გაიმართა. სარბიელზე გამოვიდა 46 ქვეყნის 3014 სპორტსმენი. მათ შორის 290 ქალი იყო. სპორტის 14 სახეობა-

ში გათამაშდა მედლების 109 კომპლექტი. ოლიმპიადა პოლანდიის პრინცმა პენდრიკმა გახსნა.

ჰიერ დე კუბერტენი, როგორც ანტიკური ტრადიციების ერთგული დამცველი, წინააღმდეგი იყო თამაშების პროგრამაში ქალთა შეჯიბრებების შეტანისა. თუ 1928 წლამდე ქალები მაინც გამოდიოდნენ ასპარეზზე, ეს კუბერტენის ნების საწინააღმდეგოდ ხდებოდა. მაგრამ როცა 1925 წელს კუბერტენი გადადგა, მისმა შემცველმა, ანრი დე ბაიე-ლატურმა, არამცთუ ნება დართო, ურჩია კიდევ ორგანიზატორებს, პროგრამაში შეეტანათ რაც შეიძლება მეტი შეჯიბრებები ქალებისათვის. სპორტის ისტორიკოსები ამსტერდამის ოლიმპიადაზე საუბრისას განსაკუთრებულ ყურადღებას ქალთა გამოსვლებს უთმობენ. ქალებმა დაადასტურეს, რომ მათ შეუძლიათ საკმაოდ მაღალი შედეგების ჩვენება.

1932 წელს ზამთრისა და ზაფხულის ოლიმპიური თამაშები აშშ-ში ჩატარდა. ზამთრის მე-3 ოლიმპიური თამაშები 4-15 თებერვალს ნიუ-იორკის შტატში მდებარე პატარა სოფელში ლეიკ-პლესიდში ჩატარდა. თამაშების ორგანიზატორები იმთავითვე შიშობდნენ, რომ გზის სიშორისა და მგზავრობის სიძვირის გამო, ევროპის ბევრი ქვეყანა ვერ შეძლებდა ოკეანის გაღმა დელეგაციის გაგზავნას. მართლაც, მონაწილეთა რაოდენობა თითქმის 2-ჯერ ნაკლები იყო, ვიდრე წინა თამაშებზე. ფინეთმა სულ 7 კაცი გაგზავნა თამაშებზე, შვედეთმა – 12. მონაწილეთა სამი მეხუთედი – 150 სპორტსმენი აშშ-ს წარმომადგენელი იყო. ასპარეზობაზე 17 ქვეყნის 252 სპორტსმენი(მათ შორის 21 ქალი) მონაწილეობდა.

გახსნის ცერემონიაზე დიდი ბრიტანეთის დროშა მოჰქონდა მოთხილამურე მორი ფილისს. იგი პირველი ოლიმპიელი მედროშე ქალია როგორც ზამთრის, ისე ზაფხულის ოლიმპიური თამაშების ისტორიაში. ასპარეზობა ოფიციალურად გახსნა ნიუ-იორკის შტატის გუბერნატორმა ფრანკლინ დელანო რუზველტმა, რომელიც ერთი წლის შემდეგ აშშ-ის პრეზიდენტი გახდა.

1932 წლის 30-იელისიდან-14 აგვისტოს ჩათვლით ლოს-ანჯელესში ჩატარდა ზაფხულის მე-10 ოლიმპიური თამაშები. მონაწილეობდა 37 ქვეყნის 1408 სპორტსმენი (მათ შორის 127 ქალი), სპორტის 14 სახეობაში გათამაშდა მედლების 117 კომპლექტი. თამაშები გახსნა – აშშ-ის ვიცე-პრეზიდენტმა ჩარლზ კურტისმა.

ლოს-ანჯელესში მედლები გაიცა ისეთ სახეობაშიც, რომელიც ოლიმპიადების პროგრამაში ადრე არასოდეს ყოფილა: 1931 წელს შეიქცარიის ალპებში მდებარე მთა -მატერჰორნზე ჩრდილოეთის კედლით ასვლისთვის, სოკის გადანყევტილებით, გერმანელ ძმებს ტონი და ფრანც შმიდებს ლოს-ანჯელესის ოლიმპიადის ოქროს მედლები მიეკუთვნათ. ორივე მედალი ფრანც შმიდს გადაეცა, რადგან ტონი ერთ-ერთი ასვლისას დაიღუპა და ოლიმპიური ჩემპიონობა გარდაცვალების შემდეგ მიენიჭა.

ლოს-ანჯელესის თამაშებში პირველად გამოიყენეს ფოტოფინიში. ფოტოფინიშის დასაფიქსირებელი აპარატურა სპეციალურად ამ თამაშების-

თვის შექმნა ამერიკელმა გამომგონებელმა ჩარლ დეიმ. ფოტოფინიშის გარდა, X ოლიმპიადა ისტორიაში შევიდა სხვა სიახლეებითაც: ლოს-ან-ჯელესში პირველად გამოჩნდა სამსაფეხურიანი პოდიუმი გამარჯვებულთათვის. იქ დაედო სათავე დაჯილდოების დღეს მიღებულ რიტუალს – გამარჯვებულთა პატივსაცემად სამივე პრიზიორის ქვეყნის დროშების აღმართვისა და ოლიმპიური ჩემპიონის ქვეყნის ჰიმნის შესრულების ტრადიციას.

ახლოვდებოდა XI ოლიმპიური თამაშებიც, რომელიც ბერლინში უნდა ჩატარებულიყო. მას მიენიჭა უპირატესობა თერთმეტ დასახელებულ ქალაქებს შორის (ალექსანდრია, ბარსელონა, ბერლინი, ბუდაპეშტი, ბუენოს-აირესი, დუბლინი, კოლნი, ნიუბერგი, რომი, ფრანკფურტი-მაინზე, პელსინკი). ბერლინის კანდიდატურას მხარი დაუჭირა სოკ-ის 43-მა წევრმა, ნინაალმდეგი 16 იყო, 8 წევრმა თავი შეიკავა.

ეს გადაწყვეტილება სოკმა მიიღო 1931 წელს, 29-ე სესიაზე, მანამდე, ვიდრე ნაციონალ-სოციალისტები მოვიდოდნენ გერმანიის სათავეში. ანალოგიური სიტუაცია შეიქმნა ზამთრის IV ოლიმპიურ თამაშებზე, რომელიც უნდა ჩატარებულიყო გერმანიის ქალაქ გარმიშ-პარტენკირხენში.

ჰიტლერის სათავეში მოსვლის შემდეგ მსოფლიო საზოგადოებამ დაიწყო ბრძოლა 1936 წ. ზაფხულის XI და ზამთრის IV ოლიმპიური თამაშების გადატანისათვის რომელიმე სხვა ქვეყანაში. რადგან ნათელი იყო, რომ გერმანიაში გამეფებული ნაცისტური რეჟიმი, არ დაიცავდა ოლიმპიური ქარტიის ფუნდამენტურ პრინციპებს.

ოლიმპიური მოძრაობის იმდროინდელი ლიდერები აღნიშნავდნენ, მართალია სოკმა მიიღო ეს გადაწყვეტილება გერმანიაში ნაცისტების სათავეში მოსვლამდე 1931 წელს, მაგრამ ეს სიტუაცია რადიკალურად შეიცვალა და ყველაფერი უნდა გაკეთდეს, რომ ოლიმპიური თამაშები გადატანილ იქნას სხვა ქვეყანაში.

1933 წ. სოკ-ის პრეზიდენტმა ანრი დე ბაიე-ლატურმა ოფიციალურად მიმართა გერმანიის მთავრობას მოთხოვნით დაეცვათ ოლიმპიური ქარტია ან უარი ეთქვათ ოლიმპიადის ჩატარებაზე. გერმანელები თანახმა იყვნენ ყველაფერზე ოღონდ თამაშები ჩატარებულიყო მათ ქვეყანაში.

1933 წ. ვენაში, სოკ-ის 31-ე სესიაზე გერმანიის მთავრობის წარმომადგენლები დაპირდნენ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრებს, რომ ებრაელი სპორტსმენები არ იქნებოდნენ შეზღუდულები და დაშვებულ იქნებოდნენ თამაშებზე. მაგრამ სოკ-მა მოიპოვა ინფორმაცია, რომ გერმანიაში ირღვეოდა ოლიმპიური ქარტიის მოთხოვნები და შექმნა სპეციალური კომისია ამერიკელი ევერი ბრენდეჯის თავმჯდომარეობით, რათა სისტემატურად შეემოწმებინათ მდგომარეობა გერმანიაში.

ოლიმპიური თამაშების გერმანიაში ჩატარების ნინაალმდეგი გამოვიდნენ აშშ-ს ებრაელი სპორტსმენები. მძლეოსნობის ფედერაციის მოყვარული სპორტსმენები ბოიკოტით იმუქრებოდნენ, თუ 1936 წლის ოლიმპიურ თამაშებში არ დაუშვებდნენ ებრაელ სპორტსმენებს.

მიუხედავად იმისა, რომ სოკ-ის სპეციალურმა კომისიამ დაადგინა მრავალი დარღვევის ფაქტი ებრაელი სპორტსმენების მიმართ, აღნიშნავდნენ, რომ გერმანია მზად იყო ოლიმპიური თამაშების ჩასატარებლად.

უფრო და უფრო იზრდებოდა პროტესტი გერმანიაში თამაშების ჩატარების წინააღმდეგ. IV ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობაზე გარმიშ-პარტენკირხენში უარი განაცხადეს 1932წ. ოლიმპირმა ჩემპიონებმა წყვილთა ფიგურულ სრიალში ანდრე და პიერ პრიუნებმა (საფრანგეთი), მსოფლიო ჩემპიონებმა წყვილთა სრიალში ემილია როტერმა და ლასლო ოლაშმა (უნგრეთი) და სხვა ცნობილმა სპორტსმენებმა.

ზამთრის IV ოლიმპიური თამაშების დაწყების წინ 1936 წ. გარმიშ – პარტენკირხენში ტუალეტებზე გაჩნდა წარწერა „ძაღლებისა და ებრაელებისათვის შესვლა აკრძალულია“. ანრი დე ბაიე-ლატურმა პიტლერთან შეხვედრისას პროტესტი გამოთქვა ამ ფაქტის შესახებ „ბატონო კანცლერო, ასეთი წარწერა ეწინააღმდეგება ოლიმპიურ ტრადიციებს“, მაშინ პიტლერმა თქვა „ბატონო პრეზიდენტო, როდესაც პატიუებენ სტუმრებს, ისინი ვერ ურჩევენ მასპინძლებს, როგორ მოუარონ სახლს“. ბაიე-ლატურმა უპასუხა „უკაცრავად კანცლერო, როდესაც სტადიონზე ფრიალებს დროშა ხუთი რგოლით-ეს უკვე გერმანია კი არა ეს ოლიმპიაა და იქ ჩვენ ვართ მასპინძლები“. მეორე დღეს წარწერები მოიხსნა.

მიუხედავად ყველაფრისა, სოკ-ის პრეზიდენტმა ანრი დე ბაიე-ლატურმა, გერმანიის მთავრობის მიერ წარმოდგენილი გარანტიები ოლიმპიური თამაშების ჩასატარებლად ჩათვალა დამაკმაყოფილებლად.

1936 წ. 1 აგვისტოს ბერლინში ოლიმპიური ჩირაღდანი აინთო. ერთმანეთს ეჯიბრებოდნენ 49 ქვეყნის 3936 სპორტსმენი (მათ შორის 328 ქალი).

ორგანიზატორებმა ყველაფერი ილონეს, რომ ოლიმპიიდან რასისტული მოძღვრების ძლევამოსილების ილუსტრაციად ექციათ. გერმანელებმა ყველას აჯობეს არაოფიციალურ გუნდურ ჩათვლაში, მაგრამ ბერლინის თამაშების გმირად შავკანიანი ამერიკელი სპორტსმენი ჯესი ოუენსი იქცა. ოუენსმა 4 ოქროს მედალი მოიპოვა მთავარ ოლიმპიურ სახეობაში – მძლეოსნობაში და ფაქტობრივად მარტოდმარტომ დაამარცხა გერმანელ მძლეოსანთა მთელი გუნდი.

ოლიმპიური თამაშების ისტორიკოსები აღნიშნავენ, რომ ოლიმპიური თამაშები ბერლინში არა მარტო საუკეთესოდ იყო ორგანიზებული, არამედ საუკეთესო პირობები იყო შექმნილი სპორტსმენების, მწვრთნელების, ექიმების, ჟურნალისტების და სტუმრებისათვის.

ბერლინის თამაშებს მაყურებელთა რეკორდული რაოდენობა – 4 მილიონამდე კაცი დაესწრო. ოლიმპიიდანზე მუშაობდნენ 41 ქვეყნის რადიორეპორტიორები და მათ მიერ გადაცემული ინფორმაცია ყოველდღიურად კიდევ რამდენიმე მილიონ ადამიანს მიენოდებოდა. გარდა ამისა, ბერლინის ოლიმპიიდან იყო პირველი სპორტული ასპარეზობა, საიდანაც ტელერეპორტაჟი გადაიცა.

ბელგიის ოკუპაციის შემდეგ, იქ დარჩენილ ანრი დე ბაიე ლატურს არ ჰქონია კონტაქტი სოკის წევრებთან, ეს სამუშაო ვიცე-პრეზიდენტს ზიგ-ფრიდ ედსტრომს დაეკისრა, რომელიც იმყოფებოდა შვეციაში.

ზოგიერთი წყაროს ცნობით, ანრი დე ბაიე – ლატურის ვაჟი განეწიანდა „თავისუფალი ბელგიის არმიაში“. შეილმა, რომელიც იბრძოდა გერმანიის რაიხის წინააღმდეგ, საგრძნობლად გაართულა ანრი დე ბაიე-ლატურის მდგომარეობა, რომელიც ოკუპირებულ ტერიტორიაზე იმყოფებოდა. ანრი დე ბაიე-ლატური 1942 წლის 6 იანვარს გარდაიცვალა.

მიუხედავად იმისა, რომ ანრი დე ბაიე-ლატურის 17 წლიანი მოღვაწეობა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის პოსტზე არაერთგვაროვნად იყო შეფასებული, მკვლევარების უმრავლესობა მის საქმიანობას დადებითად აფასებდა და აღნიშნავდა, რომ ის იყო პიერ დე კუბერტენის ღირსეული მამკვიდრე და მან თავი გამოიჩინა, როგორც პრინციპულმა და საქმის მცოდნე ხელმძღვანელმა, რომელმაც თავისი შეგნებული ცხოვრება მიუძღვნა ოლიმპიზმის სამსახურს.

იოჰანეს ზიგურდილ ელსტრემი

შვედეთი. 1942-1952



ოკანეს ზიგფრიდ ედსტრემი, სოკ-ის მეოთხე პრეზიდენტი, დაიბადა 1870 წლის 21 ნოემბერს შვეციის კუნძულ ორისტის ერთ-ერთ პატარა სოფელ მორლანდში. ედსტრემი სწავლობდა ქალაქ გეტებორგის უნივერსიტეტში, შემდეგ შვეიცარიაში და ამერიკის შეერთებულ შტატებში. იგი სტუდენტობის წლებიდან გატაცებული იყო სპორტით. უპირატესობას ანიჭებდა მძლეოსნობას, საკმაოდ ძლიერი მორბენალი-სპრინტერი იყო, 1891 წელს დაამყარა შვეციის რეკორდი 100 მეტრზე რბენაში.

უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ 10 წელი მუშაობდა აშშ-ს და შვეიცარიის ელექტრონულ კონცერნებში. XIX საუკუნის ბოლოს იგი დაბრუნდა სამშობლოში, სადაც 1903-1933 წლებში შვედეთის სამრეწველო კომპანია Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget-ის ხელმძღვანელი იყო.

1901-1903 წლებში იყო შვეციის მძლეოსნობის ფედერაციის პრეზიდენტი. მისი ინიციატივით ქვეყანაში გაერთიანდა სხვადასხვა სპორტის სახეობა და შეიქმნა ერთი ადმინისტრაციული ორგანო. XX საუკუნის დასაწყისში ედსტრემი გახდა შვედეთის ნაციონალური სპორტული მოძრაობის ხელმძღვანელი.

თავისი ენერგია და ორგანიზატორული ნიჭი ედსტრემმა გამოამჟღავნა V ოლიმპურ თამაშების მომზადების პროცესში. შვედებს დიდი ხანია უნდოდათ ოლიმპიური თამაშების ჩატარება თავიანთ ქვეყანაში. ეს ნატურა მათ აუხდათ სოკ-ის 1908 წლის ლონდონის მეთაუ სესიაზე, სადაც ერთხმად დაამტკიცეს სტოკჰოლმი 1912 წლის ოლიმპიური თამაშების მასპინძელ ქალაქად. შვეციაში დიდი ენთუზიაზმით დაიწყო მზადება ოლიმპიური თამაშებისთვის. სოკ-ის წევრებთან ერთად ზიგფრიდ ედსტრემი ნაყოფიერად მუშაობდა საორგანიზაციო კომიტეტში. პირადად მან ძალიან ბევრი გააკეთა, ოლიმპიური თამაშები მაღალ დონეზე ჩატარების საქმეში. 1911 წელს ზ.ედსტრემი და მისი კოლეგები ჩავიდნენ ბუდაპეშტში, სადაც 23-27 მაისს ჩატარდა სოკ-ის მე-13-ე სესია, რომელზეც საბოლოოდ დაზუსტდა სტოკჰოლმის V ოლიმპიური თამაშების პროგრამა.

1912 წლის V ოლიმპიური თამაშების დროს დაფუძნდა მოყვარულ მძლეოსანთა საერთაშორისო ფედერაცია (IAAF), რომლის ინიციატორი ზ. ედსტრემი იყო. IAAF-ის დამფუძნებლები იყვნენ ავსტრალიის, ბელგიის, დიდი ბრიტანეთის, უნგრეთის, გერმანიის, საბერძნეთის, დანიის, ავსტრიის, ეგვიპტის, კანადის, რუსეთის, აშშ-ს, ფინეთის, საფრანგეთის, ჩილეს და შვეციის ნაციონალური ფედერაციების წარმომადგენლები. ფედერაციის პირველ პრეზიდენტად აირჩიულ იქნა ზიგფრიდ ედსტრემი, რომელიც მძლეოსნობის მოყვარულთა საერთაშორისო ფედერაციას 34 წლის განმავლობაში ხელმძღვანელობდა. ზ.ედსტრემის ძალისხმევით IAAF გახდა ერთ-ერთი ავტორიტეტული ორგანიზაცია მსოფლიო სპორტულ მოძრაობაში.

ზიგფრიდ ედსტრემის დიდი დამსახურების აღიარება იყო ისიც, რომ სოკ-ის პრეზიდენტმა პიერ დე კუბერტენმა დაავალა მას ხელმძღვანელა 1921 წელს ქ. ლოზანაში ჩასატარებელ VII ოლიმპიური კონგრესისათვის, რომელმაც დიდი წვლილი შეიტანა ოლიმპიური მოძრაობის შემდგომი განვითარე-

ბის საქმეში. კონგრესზე ოლიმპიურ ქარტიაში შეტანილი იქნა მთელი რიგი ცვლილებები გადაწყდა, რომ ოლიმპიურ კონგრესს მინიჭებოდა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის უმაღლესი ორგანოს სტატუსი. შეიქმნა სხვადასხვა კომისიები. კონგრესმა განიხილა სპორტსმენების ოლიმპიურ თამაშებზე დაშვების, განაცხადების შეტანის, თამაშების პროგრამის, ტექნიკური რეგლამენტის, ჟიურის მუშაობის, გამარჯვებულების დაჯილდოვების, ქალების მონაწილეობის, მოყვარული სპორტსმენის სტატუსის დამრღვევებისთვის სანქციების, მონაწილეთა ასაკის განსაზღვრის და სხვა საკითხები.

1921 წელს, კუბერტენის ინიციატივით, დამტკიცდა სოკის აღმასრულებელი კომიტეტის შემადგენლობა. ხუთ წევრს შორის საბჭოს შემადგენლობაში შევიდა ზ. ედსტრემი.

1925 წელს პრალის VIII ოლიმპიურ კონგრესზე, ისევე როგორც VII ოლიმპიურ კონგრესზე ლოზანაში, პ. კუბერტენმა ხელმძღვანელის ფუნქცია კვლავ ედსტრემს დაავალა. ეს არჩევანი სპორტის სახეების საერთაშორისო ფედერაციების მიერ მონაწილედ იქნა, რადგანაც ზ. ედსტრემი არა მარტო სოკ-ის წევრი არამედ მძლეოსნობის საერთაშორისო ფედერაციის პრეზიდენტიც იყო.

ზ. ედსტრემი 1929 წელს აშშ-ს ეწვია, შეხვდა ევერი ბრენდეჯს, რომელიც იყო აშშ-ს ოლიმპიური კომიტეტის თავმჯდომარე. შემდგომში ეს კონტაქტები გაგრძელდა და ურთიერთთანამშრომლობის საუკეთესო საშუალებად გადაიქცა.

1931 წელს სოკ-ის წევრი, იოჰან ზიგრიდ ედსტრემი, არჩეული იქნა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ვიცე – პრეზიდენტად. ეს კიდეც ერთი დადასტურება იყო მისი მაღალი ავტორიტეტის, ოლიმპიური სპორტისა და ოლიმპიური მოძრაობის განვითარების საქმეში მისი დიდი დამსახურების აღიარებისა. სოკ-ში მუშაობის პარალელურად ედსტრემი ხელმძღვანელობდა შვეციის უმსხვილეს კომპანია „ASSA“-ს.

1939 წელს დაიწყო მეორე მსოფლიო ომი. სოკ-ის იმდროინდელი პრეზიდენტი ანრი დე ბაიე-ლატური აღმოჩნდა გერმანელების მიერ ოკუპირებულ ტერიტორიაზე და ფაქტიურად ჩამოსცილდა სოკ-ის ხელმძღვანელობას. 1940 წელს იგი იძულებული იყო შეენწყვიტა ურთიერთობა სოკ-ის წევრებთან. ერთადერთი ზ.ედსტრემი იყო, რომელიც ახორციელებდა კოორდინაციას სოკ-ის წევრებთან.

1942 წელს ანრი დე ბაიე-ლატურის მოულოდნელად გარდაცვალების შემდეგ, ზ. ედსტრემმა, რომელიც სტოკჰოლმში იმყოფებოდა, თავის თავზე აიღო პრეზიდენტის მოვალეობების შესრულება.

მეორე მსოფლიო ომის დროს ზიგფრიდ ედსტრემი იყო მთავარი დამაკავშირებელი რგოლი სოკ-ის წევრებს შორის. მას ხშირი და რეგულარული კონტაქტი ჰქონდა სოკის წევრებთან. ედსტრემის ძალისხმევით გახდა შესაძლებელი ომის მძიმე წლებში ოლიმპიური მოძრაობის შენარჩუნება და ომის დამთავრების შემდეგ სოკ-ის საქმიანობის გააქტიურება.

1945 წლის აგვისტოში, ზ.ედსტრემმა ლონდონში მოიწვია სოკ-ის აღმასრულებელი კომიტეტის სხდომა, რომელზეც მიიღეს გადაწყვეტილება ზაფ-

ხულის XIV ოლიმპიური თამაშები ჩატარებინათ ლონდონში, ხოლო ზამთრის ოლიმპიური თამაშები სანკტ-მორიცში. აღმასრულებელი კომიტეტის ამ სხდომაზე, ზ. ედსტრემის ინიციატივით, სოკ-ში განხორციელდა საკადრო ცვლილებები. სოკ-ის ვიცე-პრეზიდენტად არჩეულ იქნა ამერიკელი ბიზნეს-მენი და სპორტული მოღვაწე ევერი ბრენდეჯი.

1946 წლის სექტემბერში ლოზანაში ჩატარდა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მე-40 სესია. ეს იყო პირველი სესია მეორე მსოფლიო ომის დასრულების შემდეგ. სესიას სოკ-ის 64 წევრიდან 26 ესწრებოდა. განხილვის გარეშე მიღებულ იქნა 1939-1946 წლებში ოლიმპიური კომიტეტის მუშაობის ანგარიში. სესიის მონაწილეებმა მადლობა გადაუხადეს ზ.ედსტრემს ომის დროს განეული მუშაობისთვის, რამაც შესაძლებელი გახადა ოლიმპიური მოძრაობის შენარჩუნება. ამის შემდეგ სესიის წევრებმა ერთხმად აირჩიეს ზიგფრიდ ედსტრემი ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტად. სესიაზე მონაწილე და დამტკიცებულ იქნა ზაფხულისა და ზამთრის ოლიმპიური თამაშების მასპინძელი ქალაქები. ამასთან ერთად სოკ-მა თავის შემადგენლობაში მიიღო 13 ახალი წევრი.

ამავე სესიაზე, რომელსაც ხელმძღვანელობდა ზ.ედსტრემი, განიხილებოდა გერმანიისა და იაპონიის, როგორც მეორე მსოფლიო ომის გამჩალებელი ქვეყნების, ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობის საკითხი. სოკ-მა მიიღო გადაწყვეტილება არ მოენציათ ეს ქვეყნები 1948 წლის ოლიმპიურ თამაშებში.

თელიდა რა თავის თავს პიერ დე კუბერტენის იდეების გამგრძელებლად, ზ. ედსტრემმა მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა ოლიმპიური მოძრაობის დემოკრატიზაციის საქმეში. ჯერ კიდევ 1937 წელს, როდესაც ვარშავაში, სოკ-ის 37-ე სესიაზე, განიხილებოდა სპორტსმენი-მოყვარულის სტატუსის საკითხი, მიღებულ იქნა დამატებები წესებში, სადაც მითითებული იყო განმარტებები თუ ვინ ითვლებოდა მოყვარულ სპორტსმენად. აღსანიშნავია, რომ ძველი წესით ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის მასწავლებლებს, როგორც პროფესიონალებს, არ ჰქონდათ უფლება მონაწილეობა მიეღოთ ოლიმპიურ თამაშებში. ზ. ედსტრემი, მაშინ ჯერ კიდევ სოკ-ის ვიცე-პრეზიდენტი, დაბეჯითებით მოითხოვდა ამ წესის ნაწილობრივ შეცვლას, რომ ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობის მიღების უფლება მიეცათ დაწყებითი სკოლის მასწავლებლებისათვის, რომლებიც ასწავლიდნენ ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის ელემენტარულ საფუძვლებს. 9 წლის შემდეგ, 1946 წლის სოკ-ის სესიაზე ლოზანაში, ზ. ედსტრემი გამოვიდა მოხსენებით, უკვე როგორც სოკ-ის პრეზიდენტი. მან მოახერხა კომპრომისი მოეძებნა საერთაშორისო სათხილამურო სპორტის ფედერაციასთან, რომ ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობის უფლება მიეცათ სამთო-სათხილამურო ინსტრუქტორებისთვის. იმავე სესიაზე მიღებულ იქნა ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებზე დაეშვათ ის ინსტრუქტორები, რომლებიც 1946 წლის 1 ოქტომბრიდან არ მიიღებნენ ხელფასს.

ზიგფრიდ ედსტრემი ყოველმხრივ ცდილობდა ყოფილიყო კუბერტენის პრინციპების მიმდევარი. 1946 წელს მან მოწოდებით მიმართა მსოფლიოს



სხვადასხვა ქვეყნის სპორტსმენებს, მიეღოთ მონაწილეობა სანკტ-მორიცისა და ლონდონის ოლიმპიურ თამაშებში. ედსტრემი თავის მონაწილეობაში აღნიშნავდა რომ: „მომავალი ეკუთვნით ახალგაზრდობას და მათი მოვალეობაა, გამოასწორონ ჩვენი შეცდომები. საჭიროა ერთი ქვეყნის ახალგაზრდებმა გაიცნონ მეზობელი ქვეყნის ახალგაზრდები, ამის საუკეთესო საშუალება კი ოლიმპიური თამაშებია“.

ედსტრემმა შესაძლებელი გახადა თანდათან შეეცვალათ სოკის ნევრები და ისინი ჩაენაცვლებინათ იმ ქვეყნების წარმომადგენლებით, რომლებიც დაადგნენ დემოკრატიზაციის გზას. ამან თავის მხრივ გაააქტიურა ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტები და სპორტული ორგანიზაციები, მოხდა მათი ინტეგრაცია საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტთან. ედსტრემმა ასევე მოიწვია სსრკ-ს წარმომადგენელი ლონდონის XIV ოლიმპიურ თამაშებზე როგორც დამკვირვებელი.

მეორე მსოფლიო ომით გამოწვეული იძულებითი 12 წლიანი პაუზის შემდეგ ზიგფრიდ ედსტრემის – საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტობისას 1948 წლის 31 იანვრიდან 8 თებერვლის ჩათვლით შევიცარიის კურორტ სანკტ-მორიცში ჩატარდა ზამთრის V ოლიმპიური თამაშები, რომელშიც მსოფლიოს 22 ქვეყანა იღებდა მონაწილეობას. პირველად ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობა მიიღეს დანიის, ისლანდიის, კორეის რესპუბლიკის, ლიბანის და ჩილეს სპორტსმენებმა.

ზამთრის V ოლიმპიური თამაშები ოფიციალურად გახსნა შევიცარიის კონფედერაციის პრეზიდენტმა ენრიკო ცელიომ. 1948 წელს სანკტ-მორიცში, პირველად ზამთრის თამაშების ისტორიაში, ოლიმპიური ცეცხლი აანთეს. გერმანია და იაპონია, როგორც მსოფლიო ომის ინიციატორები, ოლიმპიადაზე არ დაუშვეს. ასევე არ მისცეს თამაშებში მონაწილეობის უფლება მათ მოკავშირე იტალიას. ზამთრის თამაშებზე პირველად გამოჩნდნენ დანიის, ჩილეს, ისლანდიის, კორეისა და ლიბანის წარმომადგენლები. პროგრამაში იყო სპორტის 7 სახეობა (სამთო თხილამურობა, თხილამურებით რბოლა, ჩქაროსნული ციგურაობა, ფიგურული ციგურაობა, ბობსლეი, სკელეტონი და ჰოკეი).

ოლიმპიური თამაშების მიმდინარეობის დროს ედსტრემის თაოსნობით ჩატარდა 42-ე სესია, რომელსაც ესწრებოდა ოლიმპიური კომიტეტის 28 ქვეყნის 62 წარმომადგენელი. სესიაზე, სადაც აღიარეს ახალი ნაციონალური კომიტეტები, განხილულ და მოწონებულ იქნა წინადადება, ჩატარებულიყო კონგრესი თემაზე „მედიცინა და სპორტი“. სესიაზე ასევე განხილულ იქნა ის პრობლემები, რომლებიც სოკ-ს ჰქონდა ნაციონალურ ოლიმპიურ კომიტეტებთან და საერთაშორისო სპორტულ ფედერაციებთან.

1948 წლის 28 ივლისიდან 14 აგვისტოს ჩათვლით ლონდონში ჩატარდა ზაფხულის მე-14-ე ოლიმპიადა. მონაწილეობდა 59 ქვეყნის 4099 სპორტსმენი. სპორტის 17 სახეობაში გათამაშდა მედლების 136 კომპლექტი. პირველად ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობა მიიღეს ბირმის, ბრიტანეთის, გვინეის, ვენესუელის, ირანის, კორეის რესპუბლიკის, პაკისტანის, პუერტო-რიკოს,

სინგაპურის, სირიის, ტრინიდადის, ცეილონის და იამაიკის სპორტსმენებმა. თამაშები გახსნა გაერთიანებული სამეფოს მეფემ ჯორჯ VI-მ.

ლონდონის XIV ოლიმპიურ თამაშების მიმდინარეობის დროს ჩატარდა სოკ-ის 43-ე სესია. ძირითად საკითხებს შორის იყო მოხსენებები მომავალი – 1952 წლის ოლიმპიური თამაშების მზადებისთვის. სესიაზე გადაწყდა, რომ ზამთრის მე-6 ოლიმპიურ თამაშები ოსლოში, ხოლო ზაფხულის მე-15-ე თამაშები ჰელსინკიში ჩატარდებოდა.

სესიამ ერთხმად დაუჭირა მხარი საერთაშორისო ოლიმპიური აკადემიის შექმნის წინადადებას ოლიმპიაში. ეს იდეა წამოყენებულ იქნა ბერძენი მეცნიერის და ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტის პასუხისმგებელი მდივნის იოანის კეტსეას მიერ.

სესიაზე განიხილებოდა საკითხები სოკ-ის წევრთა ასაკობრივი ლიმიტის შესახებ. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პეზიდენტი ზიგფრიდ ედსტრემში საკითხის ასე დაყენების კატეგორიული წინააღმდეგი იყო. ის თვლიდა, რომ ასაკოვანი წევრები უფრო გამოცდილები იყვნენ და მეტი შესაძლებლობები ჰქონდათ (მათ შორის ეკონომიკური) წარმოეჩინათ სოკ-ი და წარმატებით შეესრულებინათ თავიანთი მოვალეობები. ზ. ედსტრემმა, რომელიც უკვე 78 წლის იყო, უარი განაცხადა კენჭისყრაში მონაწილეობის მიღებაზე ამ საკითხთან დაკავშირებით. ლონდონში სოკ-ის სესიაზე კომიტეტის წევრების უმრავლესობა არ ეთანხმებოდა პრეზიდენტის მოსაზრებებს. მაშინ ზ. ედსტრემმა შეიტანა კომპრომისული წინადადება, რომ სოკ-ის წევრები, რომლებსაც შეუსრულდებოდათ 70 წელი, არ ჰქონოდათ ხმის უფლება და დარჩებოდნენ სოკ-ის საპატიო წევრებად. ეს წინადადება მიღებულ იქნა.

გაითვალისწინეს რა ზიგფრიდ ედსტრემის უდიდესი დამსახურება საერთაშორისო ოლიმპიური მოძრაობის განვითარებასა და მშვიდობის განმტკიცების საქმეში, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრებმა წამოაყენეს წინადადება წარედგინათ იგი ნობელის პრემიაზე. ზ. ედსტრემში ამ წინადადებას არ დაეთანხმა და სთხოვა სოკ-ის წევრებს არ გაეგზავნათ შუამდგომლობა ნობელის კომიტეტში. ზ. ედსტრემი მიიჩნევდა, რომ ოლიმპიური თამაშების დროს უნდა შეენეცვით ხელოვნების კონკურსის ჩატარება, რადგან მისი აზრით, ეს იყო პროფესიონალთა ასპარეზობა. შეგახსენებთ, რომ ხელოვნების კონკურსი ოლიმპიურ თამაშებში პირ დე კუბერტენის ინიციატივით იყო ჩართული და ტარდებოდა 1918-1948 წწ. სოკ-ის 45-ე სესიაზე, რომელიც 1950 წლის მაისში კოპენჰაგენში შედგა, ხელოვნების კონკურსი ამოღებული იქნა ოლიმპიური თამაშების პროგრამიდან.

1950 წელს სოკ-ის რიგებში აღდგენილ იქნა გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ეოკ-ის უფლებები, 1951 წელს კი უფლება აღუდგა იაპონიის ეროვნულ კომიტეტს. გფრ-ს და იაპონიას მიეცათ უფლება, მონაწილეობა მიეღოთ 1952 წლის ოლიმპიურ თამაშებში.

სოკ-ი ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობის უფლებას აძლევდა გდრ-ის სპორტსმენებსაც, ოღონდ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის სა-

ხელით. გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ხელმძღვანელობამ და სპორტულმა ორგანიზაციებმა ასეთი წინადადება შეაფასეს თავიანთი ქვეყნის სპორტული სუვერენიტეტის დარღვევად და მათ უარი განაცხადეს ჰელსინკის ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობაზე.

იმ პერიოდისათვის, ზიგფრიდ ედსტრემის მოღვაწეობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მოვლენა იყო საბჭოთა კავშირის მიწვევა საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტში.

შეგახსენებთ, რომ სოკ-ის 1923 წლის სესიაზე რომში, რომელსაც ხელმძღვანელობდა პიერ დე კუბერტენი, განიხილებოდა რუსი თავადის ლ. ურუსოვის წინადადება (1917 წელს ბოლშევიკების მოსვლის შემდეგ ემიგრირებული) დაეშვათ ოლიმპიურ თამაშებზე სპორტსმენი ემიგრანტები სსრკ-დან. ურუსოვის ეს წინადადება უარყოფილ იქნა.

1936 წელს ბერლინში სოკის 36-ე სესიაზეც განიხილებოდა საკითხი სსრკ-ს 1940 წლის ტოკიოს ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობის შესახებ, მაგრამ წინადადება ისევ უარყოფილ იქნა. უფრო მეტიც, სოკ-ის იმჟამინდელმა პრეზიდენტმა, ანრი დე ბაიე ლატურმა საჯაროდ განაცხადა: „სანამ მე ვარ ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი საბჭოთა დროშა ვერ იფრიალებს ოლიმპიურ სტადიონზე“. მხოლოდ 1951 წელს გახდა საბჭოთა კავშირი სოკ-ის სრულუფლებიანი წევრი.

1952 წლის 14-25 თებერვალს ნორვეგიის დედაქალაქ ოსლოში ჩატარდა ზამთრის მე-6 ოლიმპიური თამაშები, რომელშიც მონაწილეობას იღებდა 30 ქვეყანის 694 სპორტსმენი. სპორტის შვიდ სახეობაში გათამაშდა მედლების 22 კომპლექტი. მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ პირველად დაუშვეს ოლიმპიადაზე გერმანელები და იაპონელები. თამაშებში პირველად მონაწილეობდნენ პორტუგალიელი და ახალზელანდიელი სპორტსმენები.

ოლიმპიადი მიმდინარეობის დროს ჩატარდა სოკ-ის 47-ე სესია, სადაც განიხილეს ჰელსინკის ზაფხულის XV და 1956 წლის ზამთრისა და ზაფხულის ოლიმპიური თამაშებისთვის მზადების საკითხი. სესიაზე კვლავ მწვავედ მიმდინარეობდა ოლიმპიურ თამაშებზე გერმანიის მონაწილეობის განხილვა. გფრ უკვე იყო სოკ-ის წევრი, გდრ-ის ნაციონალურ ოლიმპიურ კომიტეტს კი სოკ-ი არ აღიარებდა. ოსლოში სესიაზე გადაწყვიტეს, რომ 1956 წლის ზამთრის და ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებზე გამოსულიყო გერმანიის გაერთიანებული გუნდი, რომელშიც შევიდოდნენ საუკეთესო სპორტსმენები, იმის მიუხედავად თუ რომელ ტერიტორიაზე ცხოვრობდნენ ისინი. გდრ-მა ამ წინადადებაზეც უარი განაცხადა, რის გამოც სოკი-ის 1954 წლის ათენის სესიაზეც გდრ-ს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი კვლავ არ იქნა აღიარებული. მხოლოდ ერთი წლის შემდეგ პარიზში, გდრ-ს ოლიმპიური კომიტეტი დროებით იქნა აღიარებული, იმ პირობით, თუ ისინი მონაწილეობას მიიღებდნენ ოლიმპიურ თამაშებში გფრ-სთან ერთად.

ჰელსინკიში 1952 წლის XV ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობას იღებდა 69 ქვეყნის 4925 სპორტსმენი. ოლიმპიურ თამაშებში პირველად იასპარეზეს სსრკ-ს, გფრ-ს, ბაჰამის კუნძულების, განას, გვატემალას, ჰონ-

გკონგის, ისრაელის, ინდონეზიის, ნიგერიის, ნიდერლანდების კუნძულების, ტაილანდის და სამხრეთ ვიეტნამის სპორტსმენებმა.

XV ოლიმპიური თამაშები იქცა მსოფლიოს ორი პოლიტიკური სუპერ სისტემის (სოციალისტური და კაპიტალისტური) დაპირისპირების არენად. ამ კონფრონტაციაში, რომელიც გაგრძელდა თითქმის 40 წელი, შემდგომში ჩაერთო აღმოსავლეთის და დასავლეთის ქვეყნები.

XV ოლიმპიური თამაშების წინ პელსინგში, 16 ივლისს მუშაობა დაიწყო სოკ-ის 48-ე სესიამ. სესიამ განიხილა სოკის ახალი პრეზიდენტის არჩევის საკითხი. ამ დროს ედსტრემი 82 წლის იყო და იგი გადადგა. ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტად არჩეულ იქნა ევერი ბრენდეჯი, რომელსაც მანამდე ვიცე-პრეზიდენტის პოსტი ეკავა. იმავე სესიაზე ედსტრემი არჩეულ იქნა სოკ-ის საპატიო პრეზიდენტად.

ოლიმპიური მოძრაობის მოღვაწეები, მეცნიერები, სპორტის ისტორიკოსები, ჟურნალისტები, არაერთგვაროვნად აფასებდნენ სოკის მე-4 პრეზიდენტის საქმიანობას. მკვლევარების უმეტესობა აღნიშნავდა, რომ ზიგფრიდ ედსტრემმა ბევრი გააკეთა მსოფლიოში ოლიმპიზმის იდეების გავრცელებისთვის და ოლიმპიური სპორტის განვითარებისთვის. უფრო სრულყოფილი გახადა საერთაშორისო ოლიმპიური სისტემა. გააღრმავა თანამშრომლობა საერთაშორისო და ნაციონალურ ოლიმპიურ კომიტეტებთან და საერთაშორისო სპორტულ ფედერაციებთან. სრულყოფილ იქნა მომზადების სისტემა და ოლიმპიური თამაშების ჩატარება.

ზიგფრიდ ედსტრემი გარდაიცვალა სტოკჰოლმში 1964 წლის 18 მარტს, 94 წლის ასაკში.

ევერი გრენდელი

აშშ. 1952-1972



ევრი ბრენდეჯი – საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მეხუთე პრეზიდენტი, მსოფლიო სპორტული მოძრაობის ერთ-ერთი თვალსაჩინო მოღვაწე, მსხვილი ბიზნესმენი – მილიონერი, დაიბადა 1887 წლის 28 სექტემბერს ამერიკის ქალაქ დეტროიტში (მიჩიგანის შტატი), მუშის ოჯახში. მისი მამა ქვის მჭრელი იყო.

1893 წელს ბრენდეჯების ოჯახი საცხოვრებლად ჩიკაგოში გადავიდა. დაწყებითი განათლება ევერი ბრენდეჯმა შერვუდის საშუალო სკოლაში მიიღო. ის შრომას საკმაოდ ადრეულ ასაკში ეზიარა. 12 წლისამ მუშაობა დაიწყო გაზეთების დამტარებლად „ჩიკაგო ტრიბუნში“. საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ სწავლა განაგრძო კერძო კოლეჯში, სადაც ერთმანეთს უთავსდებდა სამუშაოსა და რეგულარულ მეცადინეობებს სპორტში. ვარჯიში დაიწყო მძლეოსნობაში, ბადროს ტყორცნაში, შემდეგ სიგრძეზე ხტომაში, ბირთვის კვრასა და მძლეოსნობის სხვა დისციპლინებშიც. სკოლაში ის კალათბურთსაც და ფეხბურთსაც თამაშობდა.

1905 წელს ე.ბრენდეჯმა სწავლა განაგრძო ილინოისის შტატის ურბან-შამპეინის უნივერსიტეტში. უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ, მიიღო ინჟინერ-მშენებელის დიპლომი და მუშაობა დაიწყო ჩიკაგოს საარქიტექტორო ფირმაში „ჰოლბერდი და როზე“. მაგრამ 23 წლის ბრენდეჯს არც კი უფიქრია სპორტთან განშორება. სისტემატურად ვარჯიშობდა და გამოდიოდა შეჯიბრებებში. 1910 წელს იგი განწევრიანდა ჩიკაგოს ათლეტურ ასოციაციაში. ამ პერიოდში წარმატებით გამოდიოდა აშშ-ს მძლეოსნობის ჩემპიონატებზე მრავალჭიდაში (1910 წელს მან მესამე ადგილი დაიკავა, ხოლო 1911 წელს – მეოთხე). ასეთი შედეგების წყალობით ევერი ბრენდეჯი მოხვდა აშშ-ს ეროვნულ ნაკრებ გუნდში მძლეოსნობაში და 1912 წელს იასპარეზა სტოკჰოლმის ოლიმპიურ თამაშებზე, სადაც ხუთჭიდაში მეხუთე ადგილი დაიკავა.

ოლიმპიური თამაშების შემდეგ ევერი ბრენდეჯი დაბრუნდა ჩიკაგოში და გააგრძელა თავისი პროფესიული საქმიანობა. 1915 წლამდე მუშაობდა სამშენებლო კომპანია „ჯონ გრიფისტი და ვაჟები“, ამის შემდეგ მან დააფუძნა „ევერი ბრენდეჯი კომპანი“ და საკუთარი ბიზნესის კეთება დაიწყო. ამის პარალელურად ის განაგრძობდა სპორტში სრულყოფას და რეგულარულად მონაწილეობდა შეჯიბრებებში. მან მძლეოსნურ ათქიდაში სამჯერ მოიპოვა აშშ-ს ჩემპიონის ტიტული (1914, 1916, 1918 წლებში). სტოკჰოლმის ოლიმპიური თამაშების შემდეგ ათქიდაში ნაჩვენები შედეგების მიხედვით ევერი ბრენდეჯი განიხილებოდა მომდევნო მე-6 ოლიმპიური თამაშების ოქროს მედლის მოპოვების ერთ-ერთ მთავარ პრეტენდენტად, მაგრამ 1916 წლის მე-6 ოლიმპიური თამაშები პირველი მსოფლიო ომის გამო არ ჩატარებულა.

საინტერესო სტატია გამოაქვეყნა ევერი ბრენდეჯმა ჩიკაგოს ერთ-ერთ გაზეთში, სადაც გულწრფელად გამოთქვა თავისი დამოკიდებულება სპორტის მიმართ: „არ განავითარო საკუთარი ორგანიზმის ფარული შესაძლებლობები – დანაშაულია, რამეთუ ეს, უდაოდ, ეწინააღმდეგება ბუნების კანონებს“.

მძლეოსნობაში თავისი სპორტული კარიერის დასრულების შემდეგ მას სპორტი არ მიუტოვებია. ევერი ბრენდეჯმა დაიწყო ხელბურთის თამაში. მან სპორტის ამ სახეობაშიც გარკვეულ წარმატებას მიაღწია. მისი გუნდი გახდა ჩიკაგოს ჩემპიონი, ხოლო თავად ე. ბრენდეჯი აშშ-ს ათ საუკეთესო მოთამაშეთა შორის მოხვდა. ხელბურთის მეშვეობით, იგი დაუახლოვდა აშშ-ს მოყვარულ ათლეტთა კავშირის ფუნქციონერებს და დაიწყო მუშაობა ცენტრალური ასოციაციის აპარატში. ამავდროულად ევერი ბრენდეჯი 1925-1927 წლებში იყო ხელბურთის ნაციონალური კომიტეტის თავმჯდომარე.

1928 წელს მას ირჩევენ აშშ-ს სამოყვარულ ათლეტთა კავშირის პრეზიდენტად და მის სათავეში იყო 1935 წლამდე. იმავე წელს იგი ხდება აშშ-ის ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი. ამ რანგში იგი შეხვდა ამერიკაში ჩამოსულ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის აღმასკომის წევრს და მოყვარულ მძლეოსანთა საერთაშორისო კავშირის პრეზიდენტს იოჰანეს ზიგფრიდ ედსტრემს. 1930 წელს, ბრენდეჯი აირჩიეს მძლეოსნობის საერთაშორისო ფედერაციის ვიცე-პრეზიდენტად. ეს პოსტი მას 1962 წლამდე ეკავა.

როგორც აშშ-ის ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი, ევერი ბრენდეჯი აქტიურად მონაწილეობს აშშ-ს ნაკრები გუნდების მომზადებაში, ზაფხულის IX (ამსტერდამი 1928წ.), ზამთრის მე-3 (ლეიკ-პლესიდი 1932წ.) და ზაფხულის X (ლოს-ანჯელესი 1932წ.) ოლიმპიური თამაშებისათვის.

ე. ბრენდეჯის ბიოგრაფიაში არის ერთი საკმაოდ გახმაურებული თემა, 1913 წელს ოქროს მედლები ჩამოართვეს ამერიკელ მძლეოსანს ჯიმი ტორპს (ხუთჯიდა და ათჯიდა 1912 წლის ოლიმპიური თამაშების გამარჯვებულს). როგორც გაირკვა 1912 წლის ოლიმპიურ თამაშებამდე, ტორპი თამაშობდა ერთ-ერთ პროფესიონალ ბეისბოლისტთა გუნდში. ჯიმი ტორპს ამის გამო დისკვალიფიკაცია მისცეს და ოლიმპიური თამაშების დამთავრებიდან ექვსი თვის შემდეგ, ჩამოართვეს ოქროს მედლები. ეს გადაწყვეტილება ეწინააღმდეგებოდა 1912 წლის ოლიმპიური თამაშების წესებს, რომელშიც ხაზგასმული იყო, რომ პროტესტის შეტანა უნდა მომხდარიყო 30 დღის განმავლობაში.

წლების შემდეგ ჯიმი ტორპის ფონდი ცდილობდა სამართლიანობის აღდგენას და მედლების დაბრუნებას, მაგრამ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი ევერი ბრენდეჯის ხელმძღვანელობით შეუვალი იყო. მხოლოდ 1982 წლის ოქტომბერში ფონდის ძალისხმევით და ამერიკის შეერთებული შტატების კონგრესის მხდაჭერით, სოკ-მა მიიღო გადაწყვეტილება ჯიმი ტორპისათვის აღედგინათ ოლიმპიური ჩემპიონის წოდება და მისი ნათესავებისათვის გადაეცათ 70 წლის უკან უსამართლოდ ჩამორთმეული ოქროს მედლები. აღსანიშნავია, რომ ევერი ბრენდეჯის სიკვდილის შემდეგ ზოგიერთ წყაროში გაჩნდა ინფორმაცია, რომ სწორედ ევერი ბრენდეჯმა „ჩაუშვა“ ჯიმი ტორპი.

ევერი ბრენდეჯის ოლიმპიურ ბიოგრაფიაში ასევე განსაკუთრებული ადგილი დაიკავა ერთმა გახმაურებულმა კონფლიქტურმა სიტუაციამ. საკითხი ეხებოდა გერმანიაში 1936 წ. ზამთრის მე-4 და ზაფხულის მე-11 ოლიმპიური



თამაშების ჩატარებას, რომლის უფლებაც სოკ-მა გერმანიას ჯერ კიდევ იმ დროს მიანიჭა, ვიდრე ქვეყნის სათავეში ნაციონალ-სოციალისტები მოვიდოდნენ.

ცნობილი იყო, რომ ნაცისტურ გერმანიაში უხეშად ირღვეოდა ოლიმპიური ქარტია. 1933 წელს სოკ-მა შექმნა სპეციალური კომისია ამ ფაქტთან დაკავშირებით, აშშ-ს ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის ევერი ბრენდეჯის ხელმძღვანელობით. იმის მიუხედავად, რომ კომისია დარწმუნდა ებრაელი სპორტსმენების დისკრიმინაციაში და ნაცისტების მხრიდან ებრაელების მიმართ ძალის უხეშ გამოყენებაში, კომისიის დასკვნაში ნათქვამი იყო, რომ გერმანია მზადაა ზამთრისა და ზაფხულის ოლიმპიური თამაშების ჩასატარებლად. სოკის ხელმძღვანელობამ ამ დასკვნაზე დაყრდნობით იგივე პოზიცია დაიკავა.

ე. ბრენდეჯი დარწმუნებული იყო, რომ სპორტი დამოუკიდებელია პოლიტიკისგან, რომ აშშ-ს სპორტსმენებს შეეძლოთ მონაწილეობა მიეღოთ გარმიშ-პარტენკირხენში და ბერლინში 1936 წლის ოლიმპიურ თამაშებში. ამ ვითარებაში ე. ბრენდეჯის პოზიციები კიდევ უფრო გამყარდა. 1936 წელს, მე-11 ოლიმპიური თამაშების დროს ბერლინში, სოკ-ის 36-ე სესიაზე, ის აირჩიეს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრად. ბრენდეჯი საკმაოდ სწრაფად მიიწევდა სოკ-ში წამყვანი პოზიციებისკენ. 1937 წელს ის აირჩიეს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის აღმასრულებელი კომიტეტის წევრად.

პოლიტიკური შეხედულებების მიხედვით, ბრენდეჯი ე.წ. ამერიკელი „იზოლაციონისტი“ იყო (ასე უწოდებდნენ მათ, ვინც ემხრობოდა აშშ-ს ჩაურევლობის პოლიტიკას მსოფლიო კონფლიქტებში, თუ ისინი უშუალოდ არ ეხებოდნენ აშშ-ს ინტერესებს). და ის თვლიდა, რომ გერმანია იცავდა მსოფლიო ცივილიზაციას კომუნისტების თავდასხმისაგან.

აქტიური ინტერესი შეინარჩუნა ბრენდეჯმა საერთაშორისო სპორტული მოძრაობის მიმართ მეორე მსოფლიო ომის დროსაც. ის იყო მათ შორის ვისაც უნდოდა ჩატარებულიყო პანამერიკული თამაშები.

ომის შემდგომ პირველად ჩატარებული ოლიმპიური კომიტეტის აღმასკომის სხდომაზე, ლონდონში 1945 წლის აგვისტოში, ზიგფრიდ ედსტრემის რეკომენდაციით ბრენდეჯი არჩეულ იქნა სოკ-ის ვიცე-პრეზიდენტად.

სოკ-ის მე-40-ე სესიაზე, რომელიც ჩატარდა 1946 წლის სექტემბერში ლოზანაში, ბრენდეჯი არჩეული იქნა სოკ-ის პირველ ვიცე-პრეზიდენტად.

როგორც აშშ-ს ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი, ე. ბრენდეჯი აქტიურად იყო ჩართული ამერიკელი სპორტსმენების მომზადებაში და მათ მონაწილეობაში ზამთრის მე-5 ოლიმპიურ თამაშებში სანკტ-მორიცში (1948 წ.), მე-14 ზაფხულის ოლიმპიადაში, ლონდონში (1948 წ.), მე-6 ზამთრის ოლიმპიური თამაშები, ოსლოში (1952 წ.) და მე-15 ზაფხულის ოლიმპიური თამაშებში, პელსინკიში (1952 წ.).

ე. ბრენდეჯის პრეზიდენტობის პერიოდში ჩატარდა ზამთრის და ზაფხულის ხუთ- ხუთი ოლიმპიური თამაშები.

1956 წლის კორტინა დამპეცოს ზამთრის მე-7 ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობა მიიღო 32 ქვეყნის 820 სპორტსმენმა, სკვო – ველის მე-8 ოლიმპიურ თამაშებში 1960 წელს მონაწილეობდა 30 ქვეყნის 665 სპორტსმენი. ინსბრუკის მე-9 ოლიმპიურ თამაშებში შესაბამისად 36-1091, გრენობლში 1968 წელს: 37-1158, საპოროში 1972 წელს: 35-1006. ზაფხული ოლიმპიურ თამაშებზე ასეთი მაჩვენებლები დაფიქსირდა: მელბურნში 1956 წელს: 72-3342, რომში 1960 წელს: 83-5346, ტოკიოში 1964 წელს: 93-5140, მეხიკოში 1968 წელს: 112-5530 და მიუნხენში 1972 წელს: 121-7123.

ე. ბრენდეჯის 20 წლიანი მოღვაწეობა სოკ-ის პრეზიდენტის პოსტზე, მთელი რიგი სირთულეებითა და წინააღმდეგობებით იყო აღსავსე, რომელიც გამონეწული იყო მსოფლიოში მიმდინარე პოლიტიკური მოვლენებითა და სპორტული ასპექტებით, სადაც ძირითადად ოლიმპიური თამაშების პროგრამებისა და შეჯიბრებების ჩატარების პრობლემები იდგა დღის წესრიგში.

მიუხედავად ბრენდეჯის არაერთგზის მცდელობისა, სოკ-ის მოღვაწეობა პოლიტიკისაგან დამოუკიდებელი გაეხადა, ის მაინც აწყდებოდა სერიოზულ პოლიტიკურ პრობლემებს და წინააღმდეგობებს, რომლებიც უშუალოდ აისახებოდა სოკ-ის მუშაობაზე. ისეთი პრობლემების გადაწყვეტაში, როგორც ოლიმპიური თამაშების ორგანიზება, ოლიმპიური თამაშების საზოგადოებრივი როლი, წესდებისა და დებულებების მოთხოვნილებების დაცვა, ოლიმპიური პროგრამების რეფორმირება, მოყვარულთა კრიტიკიუმების განსაზღვრა, განვითარებადი ქვეყნების სპორტსმენებისთვის დახმარება იმ პერიოდისათვის წინააღმდეგობაში მოდიოდა სოკ-ის რეალურ პოლიტიკასთან. საკუთარი ორთოდოქსული პრინციპებიდან გამომდინარე, ე. ბრენდეჯი კომპრომისზე არ მიდიოდა და ყველა სადავო საკითხზე იცავდა საკუთარ შეხედულებებს.

მისი ლტოლვა შეენარჩუნებინა სოკ-ის დამოუკიდებლობა, გაემიჯნა ერთმანეთისაგან სპორტი და პოლიტიკა, წინ აღდგომოდა ნაციონალური შუღლის გაღვივებას, ხშირად ართულებდა საკითხის გადაწყვეტას, რაც განპირობებული იყო სახელმწიფოებს შორის არსებული დაძაბული ურთიერთობებით. კერძოდ, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკასა და ჩინეთის რესპუბლიკას (ტაივანს) შორის, გფრ-სა და გდრ-ს შორის, კორეის რესპუბლიკასა და კორეის სახალხო დემოკრატიულ რესპუბლიკას შორის, ამასთანავე უნგრეთის პრობლემა (1956წ.), სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკაში აპარტეიდის საკითხი და სხვა.

სოკ-ის ხელმძღვანელობის და პირადად ევერი ბრენდეჯის თაოსნობით, შედგა მოლაპარაკებები ტაივანისა და ჩინეთის სახალხო დემოკრატიული რესპუბლიკის ოლიმპიური კომიტეტების პრეზიდენტებთან. ეს იყო საკმაოდ რთული პროცესი, რადგან ტაივანი ჩინეთის მთავრობისთვის იყო ამერიკელი კაპიტალისტი, და ჩინეთის პროპაგანდისტული მანქანა მას განიხილავდა, როგორც „იმპერიალისტური“ ამერიკის ერთგულ მსახურს. სოკ-ის პრეზიდენტის სწრაფვა გადაეწყვიტა ე.წ. „ორი ჩინეთის“ პრობლემები, ჩინეთის ხელისუფლების მიერ აღიქმებოდა, როგორც აშშ-ს საგარეო პოლიტიკის ნა-

წილი, რომელიც მხარს უჭერდა ტაივანს. ეს ყველაფერი ებრენდეჯში ნეგატიურ რეაქციას იწვევდა და ის ყველაფერში კომუნისტებს ადანაშაულებდა, რომლებიც ამ პერიოდში მართავდნენ ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას. 1958 წელს ჩინეთმა პროტესტის ნიშნად უარი განაცხადა ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობაზე ტაივანთან ერთად, და დიდი ხნის მანძილზე ეს ორი ქვეყანა მონაწილეობას არ ღებულობდა ოლიმპიურ თამაშებში.

არანაკლებ რთული აღმოჩნდა „გერმანიის საკითხი“, რაც განპირობებული იყო ორი გერმანიის არსებობით – გფრ და გდრ. ეს პრობლემა ე. ბრენდეჯს მემკვიდრეობით ერგო სოკ-ის მე-4 პრეზიდენტისგან. სოკ-ი ე. ბრენდეჯის მეთაურობით დაჟინებით ითხოვდა, გერმანიის ერთიანი გუნდით მონაწილეობას ოლიმპიურ თამაშებზე, მაგრამ ორი სხვადასხვა პოლიტიკური სისტემის მქონე გერმანული სახელმწიფოს ხელოვნური გაერთიანების მცდელობა, ხშირად კონფლიქტამდე მიდიოდა. განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც საქმე ეხებოდა გუნდების შემადგენლობების დაკომპლექტებას და დელეგაციის ხელმძღვანელობის დანიშვნას.

მწვავე საკითხი სოკ-ისთვის და ე. ბრენდეჯისთვის, როგორც პრეზიდენტისთვის, იყო „კორეის საკითხი“, რომელიც ომის შემდგომ წარმოიშვა. კორეა ორ ნაწილად – ჩრდილოეთ და სამხრეთ კორეად გაიყო. როდესაც 1956 წელს რამდენიმე ქვეყანამ გააპროტესტა საბჭოთა ჯარების შესვლა უნგრეთში და უარი თქვეს მე-16 ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობაზე და ზოგიერთმა ქვეყანამ ბოიკოტი გამოუცხადა ამ თამაშებს. სოკ-მა ე. ბრენდეჯის მეთაურობით გააკრიტიკა იმ ქვეყნების ოლიმპიური კომიტეტები, რომლებმაც ბოიკოტი გამოუცხადეს ოლიმპიურ თამაშებს და ხაზგასმით აღნიშნეს, რომ ასეთი ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტები მოქმედებენ ოლიმპიური იდეალების საწინააღმდეგოდ, რადგან ოლიმპიური თამაშები არის სპორტსმენებს შეჯიბრი და არა ქვეყნებს შორის.

დიდი ძალისხმევა დასჭირდა ე. ბრენდეჯს აპარტიდული სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის რთული საკითხის მოსაგვარებლად. ესმოდა რა სიტუაციის მთელი სირთულე, ე. ბრენდეჯი ცდილობდა ოლიმპიურ მოძრაობაში შეენარჩუნებინა სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკა, როგორც ოლიმპიური მოძრაობის ერთ-ერთი წამყვანი ქვეყანა. ამავე დროს ე.წ. „შავი აფრიკის“ ქვეყნები იმუქრებოდნენ, რომ ბოიკოტს გამოუცხადებდნენ ტოკიოს (1964წ.) და მეხიკოს (1968წ.) ოლიმპიურ თამაშებს, თუ მასში მონაწილეობას მიიღებდა სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკა.

იმის გამო, რომ არ დაეშვათ მე-20 ოლიმპიური თამაშების ბოიკოტი, სოკ-ის 70-ე სესიის გადაწყვეტილებით, სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკა გაირიცხა ოლიმპიური ოჯახიდან. სოკ-მა თავისი გადაწყვეტილებით არც როდესიის სახელმწიფო დაუშვა ოლიმპიადაზე, რომლის მთავრობა ეროვნულ დისკრიმინაციას აწარმოებდა საკუთარ ქვეყანაში.

ე. ბრენდეჯი დაჟინებით იბრძოდა ოლიმპიურ სპორტში ნაციონალიზმის შემოჭრის წინააღმდეგ და ასევე გამოდიოდა ოლიმპიურ თამაშებზე არაოფიციალურ ჩათვლებში ქულების დათვლის სისტემის წინააღმდეგ. მან მხარი

დაუჭირა სოკ-ში შესულ წინადადებას, რომ სპორტსმენები ოლიმპიადის დახურვის ცერემონიაზე გამოსულიყვნენ არა ცალკეული ქვეყნების გუნდებად (როგორც ოლიმპიური თამაშების დროს), არამედ თავისუფალ, შერეულ კოლონებად და ასეთი დახურვის ცერემონიალი პირველად შედგა 1956 წლის 8 დეკემბერს მე-15 ოლიმპიადაზე მელბურნში.

ევერი ბრენდეჯი სპორტის პოლიტიზირების სასტიკი წინააღმდეგი იყო. როდესაც 1968 წელს მეხიკოს ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებზე დაჯილდოების ცერემონიალის დროს ამერიკელმა სპრინტერებმა ტომი სმიტმა და ჯონ კარლოსმა ამერიკაში შავკანიანების უფლებებისათვის მოძრაობის მხარდაჭერის მიზნით მუშტად შეკრული ხელები ასწიეს მაღლა, ე. ბრენდეჯმა მოითხოვა მათი გარიცხვა აშშ-ს ნაკრები გუნდიდან და ოლიმპიური სოფლის დატოვება. ყველას კარგად ახსოვს მიუნხენის 1972 წლის ოლიმპიური თამაშებზე განვითარებული მოვლენები, როდესაც პალესტინის ტერორისტული ორგანიზაცია „შავი სექტემბრის“ წევრების მიერ აყვანილ იქნენ მძევლები და შემდეგ დახოცილი ისრაელის 11 სპორტსმენი. ამ საშინელი ტერორისტული აქტის მეორე დღეს სტადიონზე, სამგლოვიარო მიტინგზე შეკრებილ 80 ათას მაყურებელს, ე. ბრენდეჯმა მიმართა: „ მე დარწმუნებული ვარ და საზოგადოება დამეთანხმება, რომ ჩვენ არ შეგვიძლია უფლება მივცეთ ერთ მუჭა ტერორისტებს, რომ გაანადგურონ საერთაშორისო თანამშრომლობის ბირთვი და კეთილი ნება, რომელსაც ჩვენ ვპოულობთ ოლიმპიურ მოძრაობაში. თამაშები უნდა გაგრძელდეს“.

სოკ-ში თავისი ხანგრძლივი მოღვაწეობის განმავლობაში ე. ბრენდეჯი დიდ ყურადღებას უთმობდა „მოყვარულის“ პრობლემას ოლიმპიურ სპორტში. ამ შემთხვევაში ე. ბრენდეჯი განუხრელად იცავდა კუბერტენის პოზიციას და ფანატიკურად იბრძოდა შეენარჩუნებინა მოყვარულის სტატუსი ოლიმპიურ სპორტში. ევერი ბრენდეჯი ხაზგასმით აღნიშნავდა, რომ მოყვარულ სპორტსმენებად ჩაითვლებიან მხოლოდ ისინი რომელთა მიზანია შეჯიბრებებში მონაწილეობა ყოველგვარი სხვა დაინტერესების გარეშე. მას უარყოფითი დამოკიდებულება ჰქონდა პროფესიონალიზმისადმი, თვლიდა მას გართობად, რომელიც მოკლებული იყო სულიერებას, ზნეობას, მორალურ და ეთიკურ პრინციპებს.

ოლიმპიური ქარტიის 26-ე მუხლი განსაზღვრავდა სპორტსმენი-მოყვარულის სტატუსს. 1962 წელს სოკ-ის მე-60 სესიაზე მიღებული წესის ახალი რედაქცია ითხოვდა იმ ათლეტთა დასჯას, რომლებიც დაარღვევდნენ მოყვარული სპორტსმენის კოდექსს. მაგალითად სპორტსმენების მონაწილეობას რეკლამაში (განსაკუთრებით სამთო-სათხილამურო სპორტი, რომლის მიმართ ევერი ბრენდეჯი ცივი დამოკიდებულება სიცოცხლის ბოლომდე ჰქონდა). ამასთანავე იგი ცდილობდა ოლიმპიური სპორტი გადაერჩინა კომერციულიზაციისაგან. კომპრომისზე მხოლოდ ოლიმპიური თამაშების ტელევიზიით გადაცემებზე მიდიოდა.

სოკ-მა, ე. ბრენდეჯის ხელმძღვანელობით, დიდი ყურადღება დაუთმო დოპინგის გამოყენების აკრძალვას სპორტში.

სოკ-ის პრეზიდენტის პოსტზე ყოფნის დროს ევერი ბრენდეჯი ხშირად აყენებდა არაორდინალურ წინადადებებს. მაგალითად ის მოითხოვდა, რომ ზაფხულის ოლიმპიური თამაშების პროგრამიდან ამოეღოთ სპორტის გუნდური სახეობები. ამ წინადადების მოტივაციად მას მიაჩნდა, რომ ღარიბი ქვეყნები ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობას ვერ მიიღებენ, რადგან ეს მათთვის ძალიან ძვირი იქნებაო. არ გავიდა მისი წინადადება ზამთრის ოლიმპიური თამაშები აკრძალვის შესახებაც. ე. ბრენდეჯს მიაჩნდა რომ ზამთრის ოლიმპიური თამაშები ატარებდა პროევროპულ მიმართულებას.

ევერი ბრენდეჯი არაერთგვაროვნად აფასებდა ქალების მონაწილეობას ოლიმპიურ თამაშებზე. მას მიაჩნდა, რომ ქალები არანაირ როლს არ თამაშობენ ოლიმპიურ მოძრაობაში, გარდა დეკორატიული და ცერემონიალურისა. ჯერ კიდევ 1936 წელს, მას შემდეგ როდესაც ცნობილი გახდა ზოგიერთ სპორტის სახეობაში ისეთი ქალების მონაწილეობის შესახებ რომლებსაც სქესი ჰქონდათ შეცვლილი, ე. ბრენდეჯმა წამოაყენა წინადადება ჩაეტარებინათ გენდერული ტესტები.

სოკ-ის 73-ე სესიაზე მიუნხენში 85 წლის ბრენდეჯი თანამდებობიდან გადადგა. იმავე სესიაზე იგი არჩეულ იქნა სოკ-ის საპატიო პრეზიდენტად.

ბრენდეჯი იყო პირველი, რომელიც სოკ-მა დააჯილდოვა ოლიმპიური ოქროს მედლით. ბრენდეჯის ცხოვრებისეულ კრედოს, რომელსაც ის ახორციელებდა თავისი მოღვაწეობის მანძილზე ზუსტად გამოხატავენ მისივე სიტყვები – „დროები იცვლებიან, შემდგომშიც შეიცვლებიან, მაგრამ ოლიმპიური იდეალები ხელშეუხებელია.“

თავისი ცხოვრების ბოლო წლები მან გერმანიაში, გარმში – პარტენკირხენში გაატარა, სადაც 1975 წლის 8 მაისს 87 წლის ასაკში გარდაიცვალა.

მაიკლ მორის კილანინი

ირლანდია. 1972 - 1980



საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მეექვსე პრეზიდენტი ლორდი მაიკლ მორის კილანი დაიბადა 1914 წლის 30 ივნისს ლონდონში. კილანიმ განათლება პარიზისა და კემბრიჯის უნივერსიტეტებში მიიღო. იყო საკმაოდ კარგი ცხენოსანი, გატაცებული იყო კრივიტა და ნიჩბოსნობით.

წლების მანძილზე ის ჟურნალისტად მუშაობდა: 1935-1936 წწ. ლონდონის გაზეთ „დეილი ექსპრესში“, 1937-38 წწ. – სამხედრო კორესპონდენტად აზიაში, 1938-39 წწ. პოლიტიკურ მიმომხილველად „დეილი მეილში“ და „სანდი დიპატჩ-ში“.

1938-1945 წლებში მ. კილანი ბრიტანეთის შეიარაღებული ძალების ოფიცერია. მონაწილეობდა მეორე მსოფლიო ომში, რომლის დამთავრების შემდეგ მას ეკავა ადმინისტრაციული პოსტები სხვადასხვა სამხრეწველო კომპანიებში. 1950 წელს მაიკლ კილანი არჩეულ იქნა ირლანდიის ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის თავმჯდომარედ, რომელსაც ხელმძღვანელობდა 23 წლის განმავლობაში.

1952 წელს მ. კილანი არჩეულ იქნა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრად. 1967 წიდან სოკ-ის აღმასრულებელი კომიტეტის წევრად და 1968 წლიდან ვიცე-პრეზიდენტად.

მაიკლ მორის კილანი ერთ-ერთი იყო სოკ-ის სამ ვიცე-პრეზიდენტს შორის (უან დე ბომონთან და ჰერმან ვან კარნებეკთან ერთად), რომლებსაც 1971 წელს მაშინდელი სოკის პრეზიდენტმა ევერი ბრენდეჯმა დაავალა საერთაშორისო სპორტული ფედერაციების ზოგიერთ ხელმძღვანელებთან ერთად განეხილათ ოლიმპიური მოძრაობის აქტუალური პრობლემები, პირველ რიგში მოყვარულობის კონცეფციის საკითხი. მოგვიანებით მ. კილანი თავის მემუარებში აღნიშნავს: „საერთაშორისო სპორტული ფედერაციების პრეზიდენტებს და გენერალურ მდივნებს პირველად მიეცათ შესაძლებლობა დაეფიქსირებინათ თავიანთი პოზიცია სპორტში მოყვარულობის სტატუსის თაობაზე“. მათ განიხილეს სოკ-ის სამი ვიცე-პრეზიდენტის მიერ შეთავაზებული წინადადება და 1971 წელს მიიღეს ახალი ფორმულირება. „წესი-26“-ის ახალი რედაქციით მოხდა იმ დახმარებების ლეგალიზება, რომელსაც ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტები და სხვა ეროვნული სპორტული ორგანიზაციები უწევდნენ სპორტსმენებს ოლიმპიურ თამაშებში მზადებისა და მასში მონაწილეობის პერიოდში.

სოკ-ის 63-ე სესიაზე 1972 წელს მიუნხენში, მაიკლ კილანი არჩეულ იქნა სოკ-ის პრეზიდენტად. მ. კილანის ხელმძღვანელობით 1976 წელს ჩატარებულ იქნა ზამთრის მე-12 ოლიმპიური თამაშები ინსბრუკში და ზაფხულის 21-ე ოლიმპიური თამაშები მონრეალში, 1980 წელს ზამთრის მე-13 ოლიმპიური თამაშები ლეიკ-პლესიდში და ზაფხულის 22-ე ოლიმპიური თამაშები მოსკოვში.

ლორდ მორის მაიკლ კილანის საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტობის რვა წლიანი საქმიანობის შეფასება არაერთგვაროვანია. ძნელია გაიზიარო ზოგიერთი მკვლევარისა და ოლიმპიური მოძრაობის ხელმძღვანელების მოსაზრება, რომ თითქოს იგი იყო „შეუმჩნეველი“ პრეზიდენტი, რომელმაც კვალი არ დატოვა, როგორც ოლიმპიური მოძრაობის ხელმძღვანელმა. მსგავსი შეფასებები ყოველგვარ საფუძველს არის მოკლებული

და ზედაპირულია, რადგან მ. კილანინის პრეზიდენტობის ხანა ძალიან რთულ პერიოდს დაემთხვა. ეს იყო „ცივი ომის“ გაღვივების და ორი იდეოლოგიურად განსხვავებული სისტემის გააფთრებული დაპირისპირების პერიოდი, რომლებმაც რა თქმა უნდა უდიდესი გავლენა იქონია საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროზე და მათ შორის სპორტულზეც. სწორედ მისი პრეზიდენტობის ხანაში 1976 და 1980 წლების ოლიმპიურ თამაშებს ბევრმა ქვეყანამ ბოიკოტი გამოუცხადა.

ამავე დროს 1970-იან წლებში განხორციელდა მთელი რიგი ცვლილებები საერთაშორისო ოლიმპიურ სისტემაში და გადაიხედა კონცეფციები, რომლებიც დაკავშირებული იყო სპორტის მოყვარულობასა და კომერციალიზაციის პრობლემატიკასთან.

მაიკლ კილანინის პრეზიდენტობის პერიოდში აქტიურად განიხილებოდა მთელი რიგი საინტერესო წინადადებები და იდეები, რომლებიც დაკავშირებული იყო ოლიმპიურ მოძრაობასა და ოლიმპიური თამაშების ჩატარებასთან. ეს იყო ოლიმპიზმის სფეროში სამეცნიერო კვლევების მძლავრი გააქტიურების პერიოდი. შემთხვევითი არ არის, რომ 1976 და 1980 წლებში საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მიერ ჩატარებული კონგრესების მუშაობაში აქტიურად მონაწილეობდნენ მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის წამყვანი მეცნიერები.

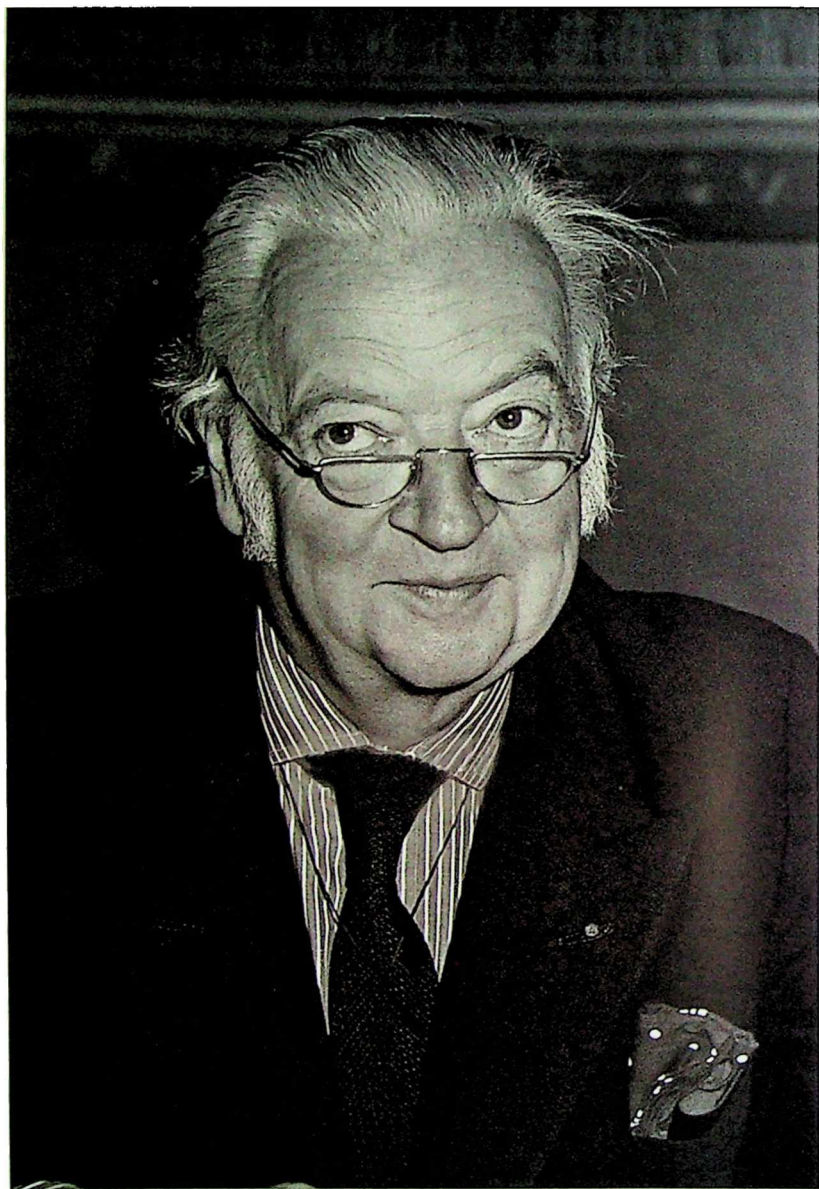
მ. კილანინმა განაახლა ოლიმპიური კონგრესების ჩატარება (მე-9 ბოლო კონგრესი შედგა 1930 წელს, ბერლინში). მე-10 კონგრესის ჩატარების საკითხი ჯერ კიდევ 1968 წელს გადაწყდა, მაგრამ იგი ახალი პრეზიდენტის ხელმძღვანელობით ჩატარდა. მ. კილანინმა, როგორც სამხხრივი კომისიის თავმჯდომარემ, განსაზღვრა დღის წესრიგი და კონგრესის მუშაობის რეგლამენტი.

1973 წელს ვენის კონგრესის, დღის წესრიგში იყო სამი ძირითადი თემა:

1. თანამედროვე ოლიმპიური მოძრაობა და მისი განვითარების პერსპექტივები;
2. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის დამოკიდებულება ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტებთან და საერთაშორისო სპორტულ ფედერაციებთან;
3. მომავალი ოლიმპიური თამაშების სახე.

ოლიმპიური კონგრესის თემატიკიდან ჩანს, რომ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ახალი პრეზიდენტი განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებდა ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტებთან და საერთაშორისო სპორტულ ფედერაციებთან ურთიერთობას და მიაჩნდა, რომ მათი აღმავლობა ხელს შეუწყობდა ოლიმპიური მოძრაობის შემდგომ განვითარებას.

მ. კილანინს კარგად ესმოდა საერთაშორისო ოლიმპიური მოძრაობისა და ოლიმპიური თამაშების სოციალური მნიშვნელობა და მასში სახელმწიფოს ჩართულობის როლი, ეროვნული ოლიმპიური მოძრაობის გაფართოების მნიშვნელობა და მათი კონსოლიდაცია საერთაშორისო ოლიმპიურ ოჯახში. ის არ იღებდა რადიკალურ გადაწყვეტილებებს, თუმცა მუდმივად ითვალისწინებდა მსოფლიოსა და სპორტში მიმდინარე ცვლილებებს. იმ უამრავ პრობლემებს შორის, რომლის გადაწყვეტა მოუხდა კილანინს, როგორც სოკ-ის პრეზიდენტს, წლების მანძილზე კორეისა და ტაივანის გაჭიანურებული საკითხი იყო. 1976 წლის მონრეალის ზაფხულის 21-ე ოლიმპიური თამაშების დაწყების წინ სერი-



ოზული პოლიტიკური კონფლიქტი წარმოიშვა, რომელიც კანადის მთავრობის 1975 წელს გაკეთებულ განცხადებას მოყვა. მონრეალის ოლიმპიური კომიტეტის საორგანიზაციო კომიტეტმა ცალსახად განაცხადა, რომ არ დაუშვებდა თამაშებზე ტაივანის გუნდს „ჩინეთის რესპუბლიკის“ სახელით. სოკ-ის პრეზიდენტმა მკაცრად გააკრიტიკა კანადის მთავრობის ეს განცხადება. კილანინი აცხადებდა, რომ ეს ეწინააღმდეგება ოლიმპიურ პრინციპებს, რომელიც კრძალავდა დისკრიმინაციას, ეროვნულ, რელიგიურ და პოლიტიკურ კუთვნილებას სპორტში. კანადამ შეცვალა თავის პირველი განცხადება და დართო ნება ტაივანის სპორტსმენებს მიეღო მონაწილეობა ოლიმპიადაში, მხოლოდ არა როგორც „ჩინეთის რესპუბლიკის“ წარმომადგენლები. ეს წინადადება მოუღებელი აღმოჩნდა ტაივანისათვის და მათ პროტესტის ნიშნად უარი განაცხადეს 21-ე ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობაზე.

ამით პრობლემები არ ამოწურულა. აფრიკის ზოგიერთმა ქვეყანამ მოითხოვა ახალი ზელანდიის მოხსნა ოლიმპიური მოძრაობიდან, რადგან მათმა რაგბისტებმა ითამაშეს საერთაშორისო ტურნირში სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკაში, რომელიც უკვე გარიცხული იყო ოლიმპიური ოჯახიდან. ეს წინადადება სოკ-მა არ განიხილა, რადგან რაგბი არ შედიოდა ოლიმპიურ პროგრამაში.

ამის შემდეგ აფრიკულმა ქვეყნებმა უარი განაცხადეს 21-ე ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობაზე. 21 ქვეყნის დელეგაციამ კი უკვე თამაშების დაწყების შემდეგ დატოვა მონრეალი. მ. კილანინი მტკივნეულად რეაგირებდა ამ მოვლენებზე. განსაკუთრებით დიდი დამსახურება მიუძღვის მაიკლ კილანინს განვითარებად ქვეყნებში „ოლიმპიური სოლიდარობის“ პროგრამის შემუშავებაში.

მ. კილანინი დიდი სიფრთხილით ეკიდებოდა ოლიმპიური სპორტის პროფესიონალიზმს, რომლის შემოჭრა ოლიმპიურ მოძრაობაში, მისი აზრით, წარმოადგენდა სერიოზულ საშიშროებას და გზას გაუხსნიდა ოლიმპიურ მოძრაობაში საქმოსნებს. მაიკლ კილანინი იყო რა სოკ-ის რეალური პოლიტიკის მომხრე. ის არ იძლეოდა ოლიმპიური პრინციპების დარღვევის უფლებას, თუმცა ითვალისწინებდა მსოფლიოში მიმდინარე პროცესებს. ეს აისახა სოკ-ის დამოკიდებულებაში, სპორტის კომერციალიზაციასა და მოყვარული სპორტსმენის სტატუსის მიმართებაში. მ. კილანინმა შეძლო განზე გამდგარიყო სამოყვარულო ოლიმპიური სპორტის ორთოდოქსული პრინციპებისგან. ამასთანავე დაიწყო სოკ-ის ფინანსური ბაზის განვითარება ტელევიზიებთან თანამშრომლობის ხარჯზე.

1978 წელს მომნიშვნელოვანი სიტუაცია მოსკოვის 22-ე ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტსა და ტელეკომპანია NBS-ის შორის. რომელიც გამოწვეული იყო საბჭოთა ჯარების ავღანეთის ტერიტორიაზე შეჭრით. აშშ და მისი მომხრე ქვეყნები მოითხოვდნენ 22-ე ოლიმპიური თამაშების სხვა ქვეყანაში ჩატარებას. სოკ-მა კილანინის ხელმძღვანელობით ეს წინადადება უარყო, რომლის შესრულებას შესაძლოა მოყოლოდა ოლიმპიური მოძრაობის გახლეჩა.

მაიკლ კილანინის პრეზიდენტობის პერიოდში 1976 და 1980 წლებში ჩატარდა ზამთრის (ინსბრუკის მე-12 და ლეიკ-პლსიდის მე-13) და ზაფხულის (მონრეალის 21-ე და მოსკოვის 22-ე) ორ-ორი ოლიმპიური თამაშები.

საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა თავის 69-ე სესიაზე 1976 წლის ზამთრის თამაშების მასპინძლად აირჩია აშშ-ის ქალაქი დენვერი, რომელმაც სამტურიან ბრძოლაში დაამარცხა საფრანგეთის სიონი, ფინეთის ტამპერე და კანადის ვანკუვერი. მაგრამ 1972 წლის ნოემბერში კოლორადოს შტატში ჩატარებული სახალხო რეფერენდუმის შედეგებით გაირკვა, რომ ამერიკელები თამაშების იქ გამართვის წინააღმდეგები იყვნენ და 12 ნოემბერს ამის შესახებ სოკ-საც აცნობეს. სასწრაფოდ ჩატარდა ხელახალი არჩევნები. სოკმა არჩევანი ინსბრუკზე შეაჩერა. აძევარად, ინსბრუკი გახდა მეორე ქალაქი, რომელმაც ზამთრის თამაშების ჩატარების უფლება მეორედ მიიღო.

ინსბრუკის ზამთრის მე-12 ოლიმპიური თამაშები ოფიციალურად გახსნა ავსტრიის პრეზიდენტმა რუდოლფ კირხშლაგერმა.

თამაშებს მილიონ-ნახევარი ადამიანი ადევნებდა თვალს. მონაწილეობდა 37 ქვეყნის 1123 სპორტსმენი (მათ შორის 231 ქალი).

1980 წლის ზამთრის მომდევნო მე-13 ოლიმპიური თამაშები მეორედ ჩატარდა ლეიკ-პლესიდში (პირველად ეს პატარა საკურორტო სოფელი მასპინძლობდა ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებს 1932 წელს). ასპარეზობის გახსნამდე რამდენიმე დღით ადრე ლეიკ-პლესიდში ჩატარებულ სოკ-ის სესიაზე აშშ-ის სახელმწიფო მდივანმა საირუს ვენსმა სოკის წევრებს სსრკ-სათვის 1980 წლის ზახულის ოლიმპიური თამაშების მასპინძლობის უფლების ჩამორთმევა მოსთხოვა. მაგრამ ეს წინადადება არ გავიდა. ლეიკ-პლესიდში შედგა ჩინეთისა და კვირპოსის სპორტსმენთა დებიუტი ზამთრის თამაშებში.

ოლიმპიადა გახსნა აშშ-ის ვიცე-პრეზიდენტმა უოლტერ მონდეილმა;

ლეიკ-პლესიდის ოლიმპიური თამაშების გმირი გახდა ამერიკელი ერიკ ჰაიდენი, რომელმაც ხუთი ოლიმპიური ოქროს მედალი მოიგო. ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებზე ასეთი შედეგისათვის არც მანამდე და არც შემდეგ არავის მიუღწევია.

1976 წლის 17 ივლისიდან 1 აგვისტოს ჩათვლით მონრეალში ჩატარდა ზაფხულის 21-ე ოლიმპიური თამაშები მონაწილეობდა 92 ქვეყნის 6028 სპორტსმენი (მათ შორის – 1247 ქალი). სპორტის 21 სახეობაში გათამაშდა მედლების 198 კომპლექტი.

ოლიმპიადის დაწყებამდე ცოტა ხნით ადრე გაიანის, ტაივანის და 22 აფრიკული ქვეყნის სპორტსმენებმა ბიოკოტი გამოუცხადეს მონრეალის ოლიმპიადას და არ ჩავიდნენ კანადაში. გაიანისა და აფრიკელების პროტესტი გამოიწვია ახალ-ზელანდიელი მორაგებების ტურნემ სამხრეთ აფრიკაში, რომელიც აპარტეიდული პოლიტიკის გამო საერთაშორისო სპორტულ ცხოვრებას მოკვეთილი იყო.

თამაშები გახსნა დიდი ბრიტანეთის დედოფალმა ელიზაბეთ II-მ.

პირველად მსოფლიოში, სტადიონზე დამონტაჟდა გიგანტური ტელეეკრანები (20X10 მ). ასევე პირველად გამოიყენეს საბერძნეთიდან ოლიმპიური ცეცხლის ტრანსპორტირების ულტრათანამედროვე მეთოდი: მორბენალთა მიერ ოლიმპიიდან ათენში ჩატანილი ჩირალდნიდან ანთებული ცეცხლის ალი ელექტრონულ სიგნალად იქცა და თანამგზავრის მეშვეობით, კანადის ფედერალური

პარლამენტის შენობის წინ აგეზგზზდა. იქიდან მონრეალამდე ოლიმპიური ჩი-რალდანი კვლავ მორბენალთა ესტაფეტით ჩაატარეს.

ზაფხულის XXII ოლიმპიური თამაშები ჩატარდა 1980 წლის 19 ივლისიდან -3 აგვისტოს ჩათვლით მოსკოვში. მონაწილეობდა 80 ქვეყნის 5217 სპორტსმენი (მათ შორის 1124 ქალი). სპორტის 21 სახეობაში გათამაშდა მედლების 204 კომ-პლექტი.

მოსკოვში ოლიმპიური თამაშების ჩატარების უფლება 1974 წლის 23 ოქ-ტომბერს მოიპოვა ვენაში გამართულ სოკის 74-ე სესიაზე, სადაც 39 ხმით 20-ის წინააღმდეგ დაამარცხა ერთადერთი კონკურენტი - ლოს-ანჯელესი. ყველა-ფერი თავისი წესით და რიგით მიდიოდა, მაგრამ, როცა 1979 წლის დეკემბრში საბჭოთა ჯარის ნაწილები ავღანეთში შეიჭრნენ, აშშ-ის პრეზიდენტმა ჯიმი კარტერმა მსოფლიოს ქვეყნებს მოსკოვის ოლიმპიადის ბოიკოტისკენ მოუწო-და. ბოიკოტს 64 ქვეყანა შეუერთდა, მაგრამ მოსკოვის თამაშებზე დელეგაცი-ები გამოგზავნეს აშშ-ის მოკავშირეებმა - დიდმა ბრიტანეთმა, საფრანგეთმა, ირლანდიამ, იტალიამ, ფინეთმა, ახალმა ზელანდიამ, ესპანეთმა და შვედეთმა. ზოგიერთი იმ ქვეყნის დელეგაციამ, რომელიც ბოიკოტს არ შეუერთდა, პრო-ტესტი უშუალოდ თამაშებზე გამოხატა სხვადასხვა ფორმით: ათი დელეგაცია საერთოდ არ გამოვიდა გახსნის აღღუმზე; რამდენიმე დელეგაცია სახელმწი-ფო დროშის ნაცვლად, ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ან საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის დროშით მოდიოდა; ზოგიერთმა უარი თქვა გამარჯვე-ბის შემთხვევაში თავისი ქვეყნის ჰიმნის შესრულებაზე. პრეზიდენტმა კარტერ-მა უფლება არ მისცა საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს, დახურვის ცერე-მონიალზე აღმართათ ამერიკის, როგორც მომავალი ოლიმპიადის მასპინძელი ქვეყნის დროშა.

1983 წელს მ. კილანიწმა გამოსცა მემუარები - წიგნი „ჩემი ოლიმპიური წლე-ბი,“ ეს არ იყო მაიკლ კილანიწის ერთადერთი წიგნი. 1976, 1979 და 1984 წლებში, მან ჯონ როდთან ერთად გამოსცა წიგნები „ოლიმპიური თამაშები“. ამ წიგნებ-ში გარდა იმისა, რომ მოცემული იყო ზამთრისა და ზაფხულის ყველა ოლიმპი-ური თამაშების ქრონოლოგია, კილანიწმა გააშუქა საერთაშორისო ოლიმპიური მოძრაობა და განიხილა თავისი მოღვაწეობა სოკ-ში, შეეხო ისეთ პრობლემებს, როგორიცაა სახელმწიფოს როლი სპორტის განვითარებაში, ქალების მონაწი-ლეობა სპორტში, ლოს-ანჯელესისა და მოსკოვის ოლიმპიური თამაშებისათვის მზადება, ზოგადად სპორტსა და სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკაში რასიზმის საკითხები, „ჩინეთის პრობლემა,“ კომერციული თამაშების საკითხი, დოპინგის პრობლემა და სხვა.

მ. კილანიწი დაჯილდოვებულია სხვადასხვა ქვეყნების ორდენებით.

ლორდი მაიკლ მორის კილანიწი გარდაიცვალა 1999 წლის 26 აპრილს 85 წლის ასაკში.

ხუან ანტონიო სამარანჩი

ესპანეთი. 1980-2001



სულან ანტონიო სამარანჩი დაიბადა 1920 წლის 7 ივლისს ესპანეთის ქალაქ ბარსელონაში კატალონიურ ოჯახში. ახალგაზრდობაში ის კრივეში ვარჯიშობდა, მაგრამ რაიმე წარმატებისათვის არ მიუღწევია. სამარანჩი ასევე გატაცებული იყო გორგოლაჭებიანი ციგურებით, სადაც, კრივისაგან განსხვავებით, შესამჩნევ წარმატებას მიაღწია. უნივერსიტეტის კომერციული ფაკულტეტის დამთავრების შემდეგ, ის ერთმანეთს უთავსებდა ბიზნესს საქმიანობასა და მწერტნელობას. სამარანჩის ხელმძღვანელობით ესპანეთის გორგოლაჭებიანი ციგურების ჰოკეისტთა გუნდმა გაიმარჯვა მსოფლიო ჩემპიონატზე.

1940-50 წლებში სამარანჩი ბარსელონის მუნიციპალიტეტში სპორტის მმართველების მრჩეველად მუშაობდა. მოგვიანებით ის ესპანეთის გორგოლაჭებიანი ციგურებით სრიალის ფედერაციის პრეზიდენტად აირჩიეს. 1955 წელს იყო ბარსელონაში გამართული ხმელთაშუაზღვის თამაშების ერთერთი ორგანიზატორი, სადაც თავი გამოიჩინა როგორც უნარიანმა ხელმძღვანელმა. სწორედ ამან განაპირობა, რომ სამარანჩი ხელმძღვანელობდა ესპანეთის დელეგაციებს 1956 წლის ზამთრის მე-7 ოლიმპიადაზე კორტინა დამპეცოში. 1960 და 1964 წლის ზაფხულის ოლიმპიადებზე რომსა და ტოკიოში.

1963 წელს 43 წლის სულან ანტონიო სამარანჩი სათავეში ჩაუდგა ესპანეთის სპორტის უმაღლეს საბჭოს. 1966 წელს სამარანჩი, რომლის მიმართაც განსაკუთრებულ ინტერესს იჩენდა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მაშინდელი პრეზიდენტი ევერი ბრენდეჯი, არჩეულ იქნა სოკ-ის წევრად. 1967 წელს სამარანჩი ესპანეთის ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტად აირჩიეს. დიქტატორ ფრანკოს მმართველობის ბოლო წლებში სამარანჩი იყო კატალონიის პროვინცია ბარსელონის პარლამენტის ხელმძღვანელი. ამავდროულად ის აქტიურ მოღვაწეობას აგრძელებდა საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტში, სადაც 1968 წელს გახდა სოკ-ის პროტოკოლის შეფი, 1970 წელს სოკ-ის აღმასრულებელი კომიტეტის წევრი. 1974-1978 წლებში სამარანჩი სოკ-ის ვიცე-პრეზიდენტის პოსტს იკავებდა.

მას შემდეგ, როდესაც ფრანკოს დიქტატორული რეჟიმი დაეცა და საბჭოთა კავშირსა და ესპანეთს შორის ურთიერთობები დათბა, 1977 წელს სამარანჩი დაინიშნა ესპანეთის ელჩად საბჭოთა კავშირში. 1979 წელს ის დაბრუნდა სოკ-ის ოფისში.

ლორდმა მაიკლ კილანიმ ჯერ კიდევ 1976 წელს განაცხადა, რომ მოსკოვის 1980 წლის ოლიმპიური თამაშების შემდეგ დატოვებდა სოკ-ის პრეზიდენტის პოსტს.

1980 წლის ივლისში მოსკოვში, სოკ-ის 83-ე სესიაზე საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტობაზე წარდგენილ იქნენ: ხ. ა. სამარანჩი, კანადელი დ. უორელი, შვეიცარიელი მ.ხოლდერი და გფრ-ს წარმომადგენელი ვ. დაუმე. პრეზიდენტი პირველივე ტურზე იქნა არჩეული, ეს პატივი ერგო 60 წლის სულან ანტონიო სამარანჩს.

პრეზიდენტის პოსტზე თავისი მოღვაწეობის პირველივე დღეებიდან სამარანჩმა მთელი რიგი ღონისძიებები გაატარა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ავტორიტეტის ასამაღლებლად, ოლიმპიური მოძრაობის სტაბილურობი-

სა და პოზიციების გასამყარებლად, საერთაშორისო სპორტულ ფედერაციებთან მჭიდრო თანამშრომლობის გასაფართოებლად, სპორტში დოპინგის წინააღმდეგ ბრძოლის გასაძლიერებლად, ოლიმპიური თამაშების მნიშვნელობისა და მისი შემდგომი განვითარებისათვის.

1982 წლის თებერვალში სამარანჩმა მიმართა გაეროს გენერალურ მდივანს შემდგომლობით, რომ ეცნოთ სოკ-ის დამოუკიდებლობა და ოლიმპიური თამაშები ჩატარებინათ მსოფლიოს ნებისმიერ კუთხეში ყოველგვარი პოლიტიკური ჩარევის გარეშე. ამასთანავე, მან წამოაყენა წინადადება საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტთან სპორტული საარბიტრაჟო სასამართლოს შექმნის შესახებ.

ბ. სამარანჩი, პიერ დე კუბერტენის შემდეგ პირველი პრეზიდენტი იყო, რომელიც საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტის შტაბ-ბინაში, ლოზანაში გადავიდა საცხოვრებლად.

ბ. სამარანჩის ხელმძღვანელობით საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა ჩაატარა ზამთრის მე-14 ოლიმპიური თამაშები სარაევოში (1984წ.), 23-ე ოლიმპიადა ლოს-ანჯელესში (1984წ.), ზამთრის მე-15 ოლიმპიური თამაშები კალგარიში (1988წ.), 24-ე ოლიმპიადა სეულში (1988წ.), ზამთრის მე-16 ოლიმპიური თამაშები ალბერვილში (1992წ.), 25-ე ოლიმპიადა ბარსელონაში (1992წ.), ზამთრის მე-17 ოლიმპიური თამაშები ლილიჰამერში (1994წ.), 26-ე ოლიმპიადა ატლანტაში (1998წ.), ზამთრის მე-18 ოლიმპიური თამაშები ნაგანოში (1998წ.), და 27-ე ოლიმპიადა სიდნეიში (2000წ.).

1986 წლის 91- სესიაზე, სოკ-მა, სამარანჩის თამჯდომარეობით, მიიღო გადაწყვეტილება ზამთრისა და ზაფხულის ოლიმპიური თამაშების სხვადასხვა დროს ჩატარების შესახებ. 1992 წლამდე როგორც ზამთრის ისე ზაფხულის ოლიმპიური თამაშები ტარდებოდა ოთხ წელიწადში ერთხელ, ყოველ ნაკიან წელიწადს. სოკ-ის გადაწყვეტილების საფუძველზე 1992 წლის ალბერვილის ზამთრის მე-16 ოლიმპიური თამაშების შემდეგ მომდევნო მე-17 თამაშების ჩატარების თარიღად განისაზღვრა 1994 წელი(ლილეჰამერი), ხოლო მას შემდეგ ზამთრის ოლიმპიური თამაშები ისევე როგორც ზაფხულის თამაშები, გაიმართებოდა ყოველ ოთხ წელიწადში ერთხელ, ანუ, 1994 წლის შემდეგ 1998 წ, 2002 წ, 2006 წ. და ა.შ.

როგორც საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტს, სამარანჩს, კარგად ესმოდა მასობრივი საინფორმაციო საშუალებების მნიშვნელობა ოლიმპიზმისა და ოლიმპიური თამაშების პროპაგანდის საქმეში და ყველანაირად ცდილობდა მათთან ძალიან მჭიდრო და საქმიანი დამოკიდებულება შექმნოდა. ამ საქმეში იგი კარგად იყო გათვითცნობიერებული ჯერ კიდევ 1960-იან წლებში, როდესაც მაიკლ კილენინის ხელმძღვანელობით მუშაობდა სოკ-ის კომისიაში პრესის კუთხით. 1980-1990 წლების დასაწყისში მან დიდი სამუშაო ჩაატარა მასმედიათან, რის შედეგადაც მათი დამოკიდებულება არსებითად შეიცვალა სოკ-თან. მასმედია უფრო ობიექტური და მრავალმხრივი გახდა.

ხუან ანტონიო სამარანჩის ხელმძღვანელობით სოკ-ი დიდ ყურადღებას უთმობდა დოპინგის პრობლემას სპორტში. სპორტსენის მიერ დოპინგის გამოყენება მკაცრად ისჯებოდა. სოკ-ის 93-ე სესიაზე (კალგარი 1988წ.) სამარანჩმა კა-

ტეგორიულად მოითხოვა, რომ ყველა საერთაშორისო სპორტულ ფედერაციებს და ნაციონალურ ოლიმპიურ კომიტეტებს გაეძლიერებინათ ბრძოლა დოპინგის წინააღმდეგ, რომელიც დარტყმის ქვეშ აყენებდა თვითონ სპორტის არსებობას.

ბ. სამარანჩს, თავისი პრეზიდენტობის წლებში უდიდესი ძალისხმევა დასჭირდა არა მარტო სპორტული, არამედ სპორტთან მიმართებაში მწვავე პოლიტიკური პრობლემების გადასაჭრელად. პრეზიდენტობისას სამარანჩს უამრავი სკანდალის განვითარება მოუხდა. მის მოღვაწეობას დაემთხვა ოლიმპიური თამაშების ბოიკოტები, სამსაჯო და დოპინგ-სკანდალები, სპორტის კომერციალიზაციისა და ოლიმპიადაზე პროფესიონალი სპორტსმენების დაშვება-არდაშვების საკითხების მოგვარება.

1984 წლის სარაევოს ზამთრის თამაშები პირველი იყო სამარანჩისათვის, როგორც სოკ-ის პრეზიდენტისათვის. მონაწილე ქვეყნების რაოდენობა, რაც მანამდე 37-ს არასოდეს აცილებია, ერთბაშად 49-მდე გაიზარდა – ზამთრის თამაშებზე პირველად გაგზავნეს სპორტსმენები ეგვიპტემ, კოსტარიკამ, პუერტორიკომ, დიდი ბრიტანეთის ვირჯინიის კუნძულებმა და სენეგალმა. სარაევოდ იყო თამაშების მონაწილე სპორტსმენთა რიცხვიც. შეჯიბრებები გაიმართა სპორტის 9 სახეობაში.

მძიმე იყო ბ. სამარანჩისათვის ლოს-ანჯელესის ზაფხულის ოლიმპიური თამაშები. ოლიმპიადის გახსნამდე ორი თვით ადრე, 1984 წლის მაისში, საბჭოთა კავშირმა გამოაცხადა, რომ თამაშებში მონაწილეობას არ მიიღებდა, რადგან თავისი სპორტსმენების უსაფრთხოების გარანტია არ ჰქონდა ამერიკაში გამეფებული ანტისაბჭოთა და ანტიკომუნისტური განწყობილებების გამო. მაგრამ სპორტსმენთა უსაფრთხოება აქ არაფერ შუაში იყო: საბჭოთა კავშირი სამაგიეროს უზდიდა ამერიკის შეერთებულ შტატებს მოსკოვის თამაშების ბოიკოტისთვის. საბჭოთა ბოიკოტს მიემხრნენ ავღანეთი, ბულგარეთი, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკა, ეთიოპია, ვიეტნამი, კუბა, ლაოსი, მონღოლეთი, პოლონეთი, სამხრეთი იემენი, უნგრეთი, ჩეხოსლოვაკია და ჩრდილოეთი კორეა. ბოიკოტის მიუხედავად, ლოს-ანჯელესის თამაშებში 140 ქვეყანა მონაწილეობდა – 60-ით მეტი, ვიდრე მოსკოვში, და 19-ით მეტი, ვიდრე მანამდე ამ მხრივ სარეკორდო მიუხეხნის ოლიმპიურ თამაშებზე 1972 წელს.

სპორტის ინდუსტრიის აქტიური განვითარება დაიწყო მე-20 საუკუნის 80-იანი წლებიდან. ხუან ანტონიო სამარანჩის უშუალო მონაწილეობით სოკ-მა შეიმუშავა და დანერგა მარკეტინგული პროგრამა, რომელიც მიმართული იყო ოლიმპიურ შეჯიბრებებზე მსხვილი ბიზნესის მოსაზიდად. სამარანჩის მოღვაწეობის ამ პერიოდს თამამად შეიძლება ეწოდოს პროფესიული სპორტის სისტემური კომერციალიზაციის დაწყების ეტაპი. სწორედ ამ დროიდან იწყო ბიზნესმა მალალი დონის სპორტული შეჯიბრებებით (როგორც საერთაშორისო, ისე ნაციონალური) დაინტერესება სპორტის ისეთ სახეობებში, როგორიცაა ფეხბურთი, ჩოგბურთი, კალათბურთი, ჰოკეი, მძლეოსნობა, ცურვა და სხვა. ბიზნესის წყალობით საგრძნობლად იმატა შეჯიბრებების საპრიზო ფონდების ოდენობამ. სპორტული კლუბებისა და ფედერაციების ბიუჯეტებმა, პროფესიონალი სპორტსმენების ხელფასებმა.



ბ. სამარანჩის პრეზიდენტობის დროს საგრძნობლად იმატა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტისა და ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტების ფინანსურმა შემოსავლებმაც. თუ 1984 წელს ლოს-ანჯელესის ზაფხულის 23-ე ოლიმპიურ თამაშებზე შემოსავლებმა შეადგინა 287 მილიონი დოლარი, ხოლო სარაევოს ზამთრის მე-14 ოლიმპიურ თამაშებზე 103 მილიონი დოლარი, მომდევნო წლებში ეს მაჩვენებელი საგრძნობლად გაიზარდა. უკვე ბარსელონის ზაფხულის 25-ე ოლიმპიადაზე შემოსავალმა 936 მილიონი დოლარი შეადგინა, ალბერვილის ზამთრის მე-16 ოლიმპიურ თამაშებზე კი 292 მილიონი დოლარი, ნაგანოს 1998 წლის ზამთრის მე-18 ოლიმპიურ თამაშებზე მოგებამ 509 მილიონი იყო. სიდნეის 2000 წლის ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებზე მხოლოდ ტელეტრანსილაციის უფლების გაყიდვით სოკ-მა და თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტმა ერთი მილიარდ 100 მილიონი დოლარი მიიღო.

1985 წლის ოქტომბერში სოკ-ის საერთაშორისო სპორტული ფედერაციებისა და ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტების გაერთიანებულ სხდომაზე განსახილველად გამოტანილ იქნა „ათლეტის კოდექსი“.

„ათლეტის კოდექსი“ პრაქტიკულად ხსნიდა ზღვარს მოყვარულ სპორტსმენებსა და პროფესიონალებს შორის. ახალი დებულების ავტორთა არგუმენტი ეყრდნობოდა მოსაზრებას, რომ სპორტსმენთა ამ ორ კატეგორიას შორის არსებითი განსხვავება არ არის. აუცილებელია ყველა ქვეყნის სპორტსმენების შანსების გათანაბრება ოლიმპიურ თამაშებზე. კოდექსის მიღება ხელს შეუწყობს სპორტული დონის ამაღლებას და თამაშების სანახაობრიობას.

იმის მიუხედავად, რომ ბევრი საერთაშორისო სპორტული ფედერაცია და ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი ეწინააღმდეგებოდა „ათლეტის კოდექსის“ მიღებას, სოკ-ის 91-ე სესიაზე (1986წ. ოქტომბერი), გადაწყდა სპორტსმენი პროფესიონალები დაეშვათ ოლიმპიურ თამაშებზე ფეხბურთში (ასაკის განსაზღვრით), პოკეიში, საცხენოსნო სპორტსა და მძლეოსნობაში. სოკ-ის 92-ე სესიაზე (1987წ. მაისი), თამაშებზე დაშვებულ იქნა პროფესიონალი ჩოგბურთელები, ხოლო 95-ე სესიაზე (1990წ.) პროფესიონალი კალათბურთელები.

1984 წელს, როდესაც საბჭოთა ხელისუფლებამ უარი განაცხადა გაეგზავნა საბჭოთა სპორტსმენები 23-ე ოლიმპიურ თამაშებზე ლოს-ანჯელესში, ბ. სამარანჩი ჩაფრინდა მოსკოვში, რათა დაერწმუნებინა საბჭოთა ხელისუფლება უარი ეთქვა ბოიკოტზე. იმის მიუხედავად, რომ სამარანჩმა ვერ მიაღწია მიზანს, სოკ-მა მაინც შეძლო გადაერჩინა ოლიმპიური მოძრაობა გახლეჩილსა და მიეყვანა ერთიანი ოლიმპიური ოჯახი 1988 წლის 24-ე ოლიმპიადამდე სეულში.

მსოფლიო სპორტში „გლობალური დათბობა“, შეიძლება ითქვას, მხოლოდ მას შემდეგ დაიწყო, როცა მანამდე დაპირისპირებულმა ბანაკებმა ერთმანეთისადმი დამოკიდებულება მნიშვნელოვნად შეარბილეს და საერთო ენის გამონახვაზე დაიწყეს ზრუნვა. 1988 წელს სეულის ოლიმპიადაზე ამერიკის შეერთებული შტატებიც და საბჭოთა კავშირიც ყველა უძლიერესი სპორტსმენით წარდგნენ და ურთიერთობების გარკვევას უკვე სპორტულ არენაზე შეეცადნენ. თანამედროვე მსოფლიო უკვე აღიარებს სპორტისა და ოლიმპიური მოძრაობის მშვიდობისმყოფელ მისიას, რომლის დამკვიდრებაშიც ხუან ანტონიო სამარანჩი დამსახურება უდაოა.

ამ პერიოდში კიდევ რამდენიმე მწვავე საკითხმა იჩინა თავი. არასახარბიელო ვითარება შეიქმნა ალბერვილის 1992 წლის ზამთრის მე-16 ოლიმპიური თამაშების და ბარსელონის ზაფხულის 25-ე ოლიმპიადის გარშემო, სადაც კვლავ იჩინა თავი პოლიტიკურმა პრობლემებმა, კერძოდ ეს ეხებოდა სსრკ-ს და იუგოსლავიის ფედერაციული რესპუბლიკის დაშლასა და გერმანიის გაერთიანებას, რის შედეგადაც აღარ არსებობდა გდრ-ი. სამარანჩმა ოლიმპიური მოძრაობის სხვა ლიდერებთან ერთად დიდი და რთული სამუშაო გასწია, რათა უზრუნველყო ამ ქვეყნების სპორტსმენების ოლიმპიურ თამაშებზე მონაწილეობა. სხვა მონაწილეებს შორის გაერთიანებული გუნდით გამოვიდნენ დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობა – დსთ, გერმანიის გაერთიანებული გუნდი.

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის პოსტზე, ხუან ანტონიო სამარანჩისათვის ბოლო იყო 2000 წლის სიდნეის ზაფხულის 27-ე თამაშები. მასში მონაწილეობდა 199 ქვეყნის 10651 სპორტსმენი (4069 ქალი). სპორტის 28 სახეობაში გათამაშდა მედლების 300 კომპლექტი.

ოლიმპიური თამაშები მეორედ ეწვია ავსტრალიას. სიდნეი გახდა მეცხრე არაევროპული ქალაქი, რომელმაც ოლიმპიადას უმასპინძლა. სიდნეიში თამაშები საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტში კორუფციასთან დაკავშირებული უმწვავესი სკანდალის ფონზე მიმდინარეობდა. წინასწარ ცნობილი იყო, რომ ეს სამარანჩის ბოლო ოლიმპიადა იქნებოდა და უკვე იწყებოდა ბრძოლა მისი მემკვიდრეობისთვის. ოლიმპიადის დღეებში მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ ესპანეთში გარდაიცვალა სამარანჩის მეუღლე და სოკის პრეზიდენტს რამდენიმე დღით სიდნეის დატოვება მოუხდა. სიდნეიში დაბრუნებული მარკიზი შეეცადა, თავად წამოეწყო და განეხორციელებინა რეფორმები, ამ რეფორმების ნაწილი იყო სოკ-ში მოქმედი სპორტსმენების შეყვანა, რაც თამაშების დახურვის ცერემონიაზე დიდი ზარ-ზეიმით აცნობეს საზოგადოებას.

მიაღწია რა ოლიმპიური სპორტის სტაბილიზაციას და გაამყარა მისი ავტორიტეტი და ფინანსური დამოუკიდებლობა, სამარანჩმა გააქტიურა სოკ-ის ურთიერთობები საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, პირველ რიგში კი გაეროსთან. გამყარდა კონტაქტები იუნესკოსთან, ასევე გაეროს საერთაშორისო ჯანდაცვის ორგანიზაციასთან, ბავშვთა ფონდთან, გაეროს დეწილთა კომისიასთან. ამ საერთაშორისო ორგანიზაციებთან სოკ-ს გაფორმებული აქვს თანამშრომლობის ხელშეკრულებები.

სოკ-ს და მის პრეზიდენტს მყარი პოზიცია ეკავა სპორტის კულტურასთან დაახლოების და გარემოს დაცვის საკითხებში, მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხეში წარმოქმნილი საომარი კონფლიქტების თავიდან აცილებაში. ამის ერთერთი მაგალითია, ზამთრის მე-17 ოლიმპიური თამაშები ლილიჰამერში. ოლიმპიური თამაშების სპორტულ პროგრამასთან ერთად ორგანიზატორებმა გარემოს დაცვის კომპლექსური ზომების რეალიზება მოახერხეს. თავად თამაშები კი აღიარებული იქნა ეკოლოგიურად სუფთა თამაშებად.

ღირსშესანიშნავი მოვლენა იყო სოკ-ის მე-12 ოლიმპიური კონგრესის ჩატარება (პარიზი 1994წ.), რომელიც მიეძღვნა თანამედროვე ოლიმპიური მოძრაობის 100 წლისთავს.



საიუბილეო კონგრესზე განიხილებოდა ოლიმპიზმისა და ოლიმპიური თამაშების ორგანიზაციისა და პოპულარიზაციის აქტუალური საკითხები. მათი განხილვის შემდეგ მიღებულ იქნა დასკვნითი დოკუმენტი, რომელშიც აისახა ოლიმპიური სპორტის მომავალი პოლიტიკა, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის, საერთაშორისო სპორტული ფედერაციების და ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტების სამოქმედო გეგმა.

ბ. სამარანჩის მრავალმხრივი მოღვაწეობა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტობის პოსტზე მის საკუთარ ქვეყანაში შეფასებულ იქნა უმაღლეს დონეზე. 1991 წლის 31 დეკემბერს ესპანეთის მეფემ ხუან კარლოსმა გამოსცა დეკრეტი, რომელშიც ხუან ანტონიო სამარანჩ ტორელოს მიენიჭა მარკიზის ტიტული.

2000 წელს აღინიშნა ბ.სამარანჩის ორი ღირსშესანიშნავი თარიღი – დაბადებიდან 80 წლის იუბილე და სოკ-ის პრეზიდენტობის 20 წლიანი მოღვაწეობა.

2001 წლის 20 ივლისს სამარანჩმა დატოვა სოკ-ის პრეზიდენტის პოსტი. მარკიზ ხუან ანტონიო სამარანჩი კი სოკ-ის საპატიო პრეზიდენტად აირჩიეს. საყვარელ საქმეს ბოლომდე არც ჩამოსცილებია და 2012 და 2016 წლის ოლიმპიური თამაშების მადრიდში ჩატარების კამპანიაში აქტიურად მონაწილეობდა. თუმცა ორჯერვე უშედეგოდ. მადრიდს ჯერ ლონდონმა აჯობა, შემდეგ კი რიო დე ჟანეირომ.

ოლიმპიური მოძრაობის ისტორიაში ბ.სამარანჩი შევიდა როგორც ოლიმპიური მოძრაობის ამალორძინებელი, მოძრაობისა, რომელიც ნელ-ნელა ჩაქრობას იწყებდა.

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მომდევნო პრეზიდენტმა, ჟაკ როგემ, ხუან ანტონიო სამარანჩს უწოდა „პირი, რომელმაც თანამედროვე ეპოქის ოლიმპიური თამაშები შექმნა“.

ხუან ანტონიო სამარანჩი 2009 წლის 20 აპრილს, 89 წლის ასაკში გარდაიცვალა ბარსელონაში მდებარე საავადმყოფოში, სადაც ის გულის პრობლემებით მოათავსეს.

შაკ რობი

ბელგია. 2001-2013



საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მერვე პრეზიდენტი – ჟაკ როგე დაიბადა 1942 წლის 2 მაისს ბელგიის ქალაქ გენტში.

სპორტში მეცადინეობა ბავშობიდან დაიწყო, რასაც ხელი დიდწილად შეუწყო ოჯახურმა ტრადიციამ. მისი ბაბუა იყო პროფესიონალი ველოსიპედისტი, მამა მძლეოსნობას და ნიჩბოსნობას მისდევდა და ორივე ამ სახეობაში იყო ბელგიის ჩემპიონი.

მიუხედავად ასეთი მრავალფეროვნებისა, ოჯახის წევრების ძირითადი გატაცება მაინც საიალქნო სპორტი იყო. ჟაკ როგეს ძმა ბელგიის ჩემპიონის ტიტულს ფლობდა საიალქნო სპორტში, მისი ორი დაც რეგულარულად ვარჯიშობდა ძმებთან ერთად. თავად ჟაკ როგე ბავშობიდან სისტემატურად დაცურავდა პატარა იალქნიანი ნავით მდინარეზე.

უკვე 12 წლის ასაკიდან ჟაკ როგე მონაწილეობს შეჯიბრებებში. 17 წლის ასაკში იგი ხდება მსოფლიოს ჩემპიონი იუნიორებში და შეყვანილ იქნა აფროსნობაში ბელგიის ეროვნული ნაკრების შემადგენლობაში. მოგვიანებით ჟაკ როგე წერს: „ამ წარმატებამ ისეთი თავბრუ დამახვია, რომ ერთი პერიოდი გადაწყვიტე ყველაფრისათვის დამენებებინა თავი და მთელი ჩემი ცხოვრება მიმეძღვნა საიალქნო სპორტისათვის, მაგრამ იმ პერიოდში პროფესიონალი სპორტსმენობა გარკვეულ რისკებთან იყო დაკავშირებული, თანაც ვიფიქრე ჩემი სოციალური მომავალი შემენირა სპორტისათვის არ იქნებოდა მართებული“.

ჟაკ როგეს ასეთმა პრაგმატულმა დამოკიდებულებამ თავისი მომავლის მიმართ, ცხადყო მისი ხასიათის სიმტკიცე და პრინციპულობა. იგი ოცნებობდა ექიმის კარიერაზე და წლების განმავლობაში ეუფლებოდა ამ პროფესიას. სწავლას ხელი არ შეუშლია მისთვის გაეგრძელებინა სპორტში მეცადინეობა. იგი როგორც იახტსმენი ხშირად მონაწილეობდა სხვადასხვა რანგისა და მასშტაბის შეჯიბრებებში. მან ექვსჯერ გაიმარჯვა ბელგიის პირველობაზე და ორჯერ მოიპოვა მსოფლიო ჩემპიონის ტიტული. ბელგიის ნაკრების შემადგენლობაში სამ ოლიმპიურ თამაშებში მიიღო მონაწილეობა (1968, 1972, 1976). თუმცა ჟაკ როგეს სპორტით გატაცება მხოლოდ საიალქნო სპორტით არ შემოფარგლებოდა. იგი ასევე დიდ დროს უთმობდა რაგბის, რომელშიც მეცადინეობები დაიწყო მე-20 საუკუნის 70-იანი წლებიდან. მან ეს გადანყევტილება მიიღო იმისათვის, რომ ყოველთვის კარგ სპორტულ ფორმაში ყოფილიყო. მისი გუნდი გახდა ბელგიის ჩემპიონი იგი შეყვანილ იქნა ბელგიის ნაკრებში. ჟაკ როგემ ქალაქ გენტში ჩამოაყალიბა „რაგბის კლუბი“, რომელიც დღემდე ფუნქციონირებს. აგრძელებდა რა თავის სპორტულ კარიერას, ჟაკ როგე დიდ დროს უთმობდა მედიცინას. უნივერსიტეტში 7 წლიანი სწავლების შედეგ მან კიდევ ექვსი წელი დაუთმო სპეციალიზაციას, სადაც იგი დახელოვნდა როგორც ქირურგად – ორთოპედი. დოქტორ – ორთოპედი ჟაკ როგე არამარტო პრაქტიკულ საქმიანობას ეწეოდა როგორც ექიმი, არამედ ლიბრეს, ბრიუსელისა და გენტის უნივერსიტეტებში კითხულობდა ლექციებს სპორტულ მედიცინაში.

ჟაკ როგე თავისუფლად ფლობს პოლანდიურ, ფრანგულ, ინგლისურ, გერმანულ და ესპანურ ენებს.

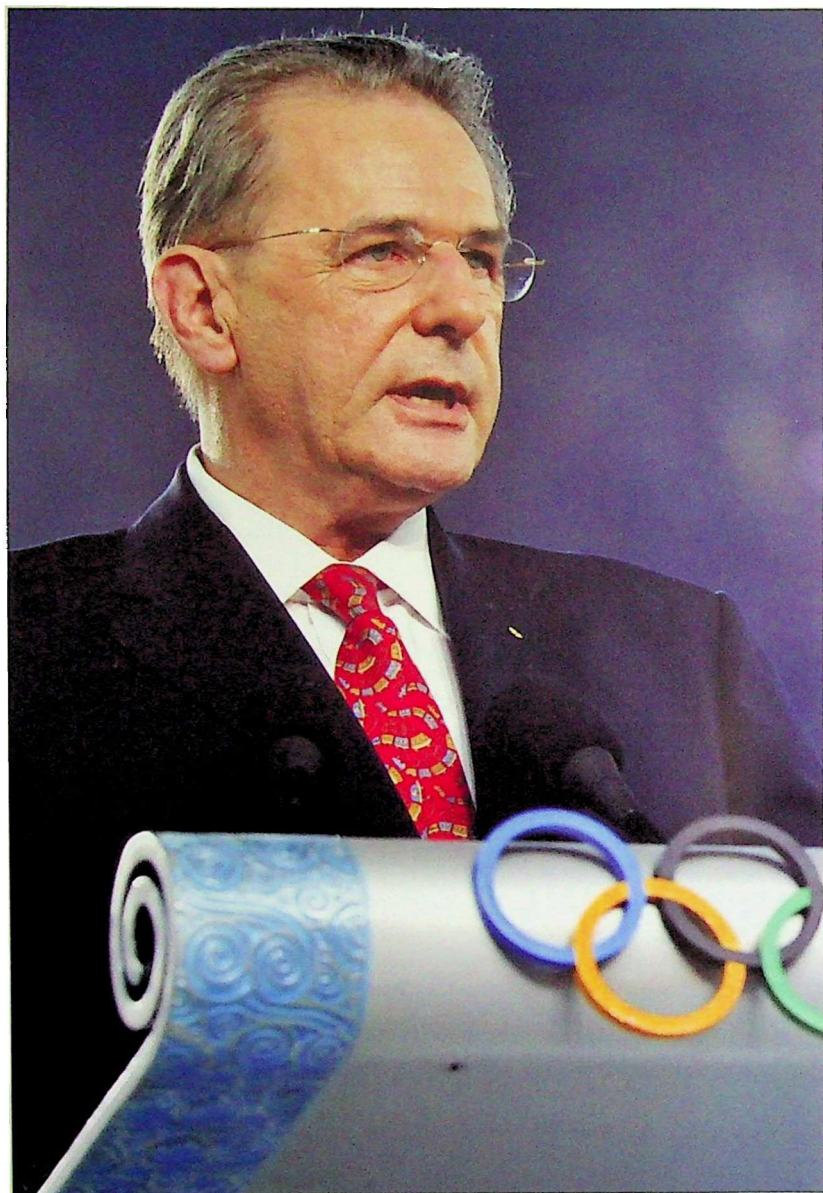
ჟაკ როგე ჭაბუკობიდანვე განსაკუთრებულ ინტერესს იჩენს და თანდათან უფრო მეტ დროს უთმობს ოლიმპიურ მოძრაობას. ამ იდეით დაინტერესება 1972 წლიდან იღებს სათავეს, როდესაც ბელგიის ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტმა პაულ მოლემ შესთავაზა ჟაკ როგეს გამხდარიყო ბელგიის ოლიმპიური კომიტეტის წევრი, როგორც სპორტსმენთა წარმომადგენელი. „ჩვენ გვჭირდება ისეთი ახალგაზრდები როგორიც თქვენ ხართ“ მიმართა პაულ მოლემ ჟაკ როგეს და დაარწმუნა იგი ასეთი ნაბიჯის სისწორეში. „ჩემთვის ძალზე საინტერესო იყო სპორტის დანახვა მეორე მხრიდან – როდესაც ხარ აქტიური სპორტსმენი, ყოველთვის ვერა ხარ საქმის კურსში თუ რა ხდება რეალურად იმ უამრავი პრობლემის მოსაგვარებლად, რომლებიც უნდა გადანეციტონ ფედერაციებმა, ორგანიზატორებმა და ხელმძღვანელებმა“.

ჟაკ როგემ თავიდანვე ადვილად აუღო ალლო ბელგიის ოლიმპიური კომიტეტში საქმიანობას და სპორტის სფეროში თავისი მრავალმხრივი ცოდნის წყალობით სწრაფად იწყო სვლა სიმაღლეებისაკენ. როგორც ამ კომიტეტის ოლიმპიური მისიის შეფი, 34 წლის ჟაკ როგე უკვე ხელმძღვანელოდა ბელგიის სპორტსმენებს 1976 წლის ინსბრუკის ზამთრის თამაშებზე, იგივე ფუნქციას ასრულებდა იგი 1980 წლის მოსკოვის, 1984 წლის ლოს-ანჯელესის, 1988 წლის სეულისა და 1988 წლის კალგარის ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებზე.

როდესაც 1980 წელს მსოფლიოს რამოდენიმე ქვეყანამ პროტესტი გამოთქვა საბჭოთა არმიის ავღანეთის ტერიტორიაზე შეჭრის გამო და ბოიკოტი გამოუცხადა მოსკოვის ოლიმპიურ თამაშებს ჟაკ როგემ უარი განაცხადა ბოიკოტისათვის მხარის დაჭერაზე, მიუხედავად იმისა, რომ ამის შესახებ მას სთხოვა ბელგიის მთავრობამ და მისმა პრემიერმა ვილფრიდ მარტენსმა. „ჩვენ მოსკოვში ოლიმპიური დროშით ჩავივლით“ - მიმართა პრემიერ მინისტრს ჟაკ როგემ, რომელიც დარწმუნებული იყო, რომ პოლიტიკა არ უნდა ჩაერიოს სპორტის საქმეებში, სპორტსმენებს არ უნდა ჩამოერთვას უფლება მონაწილეობა მიიღონ ოლიმპიურ თამაშებში, რომლისათვისაც ისინი თავდაუზოგავად შრომობენ ოთხი წლის მანძილზე და მოიპოვენ ეს უფლება.

1988 წელს 46 წლის ჟაკ როგემ შეცვალა თავისი მასწავლებელი პაულ მოლე ბელგიის ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის პოსტზე. 1989 წელს იგი არჩეულ იქნა ევროპის ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტების ასოციაციის პრეზიდენტად (ჩ). იმავე წელს ჟაკ როგეს ირჩევენ მსოფლიო ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტების ასოციაციის პრეზიდენტად (ჩ), რომელსაც ხელმძღვანელობდა 1992 წლამდე.

1991 წლის ივნისში საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის სესიაზე ქალაქ ბირმინგემში, 49 წლის ჟაკ როგე არჩეული იქნა სოკ-ის წევრად. იგი ენერგიულად მუშაობს რამოდენიმე კომისიაში („ოლიმპიური მოძრაობა“, „ოლიმპიური სოლიდარობა“, სამედიცინო კომისია), აქტიურად არის ჩართული ოლიმპიური პროგრამის შემუშავებელ სამუშაო ჯგუფში. ყოველივე ამან ხელი შეუწყო მისი ავტორიტეტის ამაღლებას, როგორც სოკ-ის წევ-



რებს, ისე საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის, ხუან ანტონიო სამარანჩის თვალში. სწორედ ამან განაპირობა, რომ სამარანჩმა 1995 წელს უშუალოდ მას დაავალა სოკ-ის საკოორდინაციო საბჭოს ხელმძღვანელობა, რომელსაც სიდნეის 2000 წლის ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტთან უნდა ეთანამშრომლა. სიდნეის ოლიმპიური თამაშების მომზადების საკითხებთან დაკავშირებით ჟაკ როგე 15-ჯერ ჩაფრინდა სიდნეიში და როგორც შემდეგ დაითვალეს ამ მივლინებების დროს იგი 900 საათი იმყოფებოდა ჰაერში. მიუხედავად საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტში მუშაობის გადატვირთული გრაფიკისა, დოქტორი ჟაკ როგე აქტიურად აგრძელებდა სამედიცინო საქმიანობას. სიდნეის 2000 წლის ოლიმპიადის წინა წელს მან სხვადასხვა სახის 400-მდე ქირურგიული ოპერაცია და დაახლოებით ხუთ ათასამდე კონსულტაცია ჩაატარა. კვირაში იგი დაახლოებით 40 საათს უთმობდა ქალაქ გენტის სამედიცინო კლინიკებში მოთავსებულ ავადმყოფებს და ამდენსავეს უთმობდა ოლიმპიური მოძრაობისა და ოლიმპიური თამაშების საკითხებს.

სიდნეის 2000 წლის ზაფხულის ოლიმპიური თამაშების მომზადების საკოორდინაციო კომისიაში ეფექტურმა მუშაობამ, დაარწმუნა ყველა, ისინიც კი, რომლებსაც ეჭვი ეპარებოდათ ჟაკ როგეს შესაძლებლობებში, რომ ის იყო დიდი პოტენციალის მქონე სპორტული ფუნქციონერი. აქედან გამომდინარე არავის გაკვირვებია, რომ ჟაკ როგე ისევ დაინიშნა 2004 წლის ათენის ოლიმპიური თამაშების მომზადების საკოორდინაციო კომისიის ხელმძღვანელად.

1998 წელს, 56 წლის ჟაკ როგე გახდა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის აღმასკომის წევრი. ასეთი წამატებული სვლა სოკ-ის იერარქიის კიბეზე გახდა იმის საფუძველი, რომ იგი საერთაშორისო ოლიმპიურმა კომიტეტმა, სრულიად დამსახურებულად, წარადგინა პრეზიდენტის პოსტზე, რომელიც ხუან ანტონიო სამარანჩის გადადგომის შემდეგ რჩებოდა ვაკანტური. სამარანჩმა გადადგომის შესახებ წინასწარ აცნობა სოკ-ს, რომ ეს მოხდებოდა მოსკოვის 2001 წლის სესიაზე.

„მხოლოდ ხანგრძლივი ფიქრისა და ჩემი ოჯახის წევრებთან განსჯის შემდეგ მივიღე გადაწყვეტილება დავთანხმებულიყავი ჩემი კანდიდატურის წამოყენებაზე სოკ-ის პრეზიდენტის პოსტზე – წერდა ჟაკ როგე. – ამ გადაწყვეტილებამ ძირფესვიანად შეცვალა ჩემი ცხოვრება: მე თავი უნდა დამენებებინა ქირურგის პროფესიისათვის, დამეტოვებინა ჩემი სახლი და საცხოვრებლად გადავსულიყავი ლოზანაში და გაემხდარიყავი ნახევრად საზოგადო მოღვაწე“.

თავისი საარჩევნო კამპანია ჟაკ როგემ ააგო რამოდენიმე საკვანძო მომენტზე – პირველ რიგში დოჰინგის წინააღმდეგ ბრძოლაზე, კორუფციაზე და რასიზმზე.

სოკ-ის მოსკოვის სესიაზე დღის წესრიგში დადგა სოკ-ის პრეზიდენტის არჩევნები. პირველ ტურში ჟაკ როგემ 46 ხმა მიიღო, კიმ უნ ეიმ – 21, რიჩარდ პაუნდმა – 20, პალ შმიდტმა – 11 და ანიტა დეფრანცტმა – 9 ხმა. ვინაიდან ხუთი კანდიდატურიდან პირველ ტურში ვერც ერთმა ვერ მიიღო ხმათა

საჭირო რაოდენობა, დაინიშნა მეორე ტური. აქ უკვე მონაწილეობდა ოთხი კანდიდატი (ანიტა დეფრანცტი ბოლო – მეხუთე ადგილზე გავიდა და ბრძოლას გამოეთიშა). მეორე ტურში კიმ უნ ეიმ – 23 ხმა მიიღო, რიჩარდ პაუნდმა – 22, პალ შმიდტმა – 6, ჟაკ როგეს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის 110 წევრიდან ხმა მისცა 59 და იგი გახდა სოკ-ის მერვე პრეზიდენტი. ჟაკ როგე არჩეულ იქნა რვა წლით, პლუს თუ სურვილი ექნებოდა კიდევ შეეძლო ეყარა კენჭი ოთხი წლის ვადით.

შეიტყო რა ჟაკ როგეს გამარჯვების ამბავი, ხუან ანტონიო სამარანჩმა აღნიშნა – „მე ძალიან მოხარული ვარ, რომ ჩემს მემკვიდრედ აირჩიეს კაცი, რომელიც იმსახურებს ნდობას, ის ახალგაზრდაა და ძალიან კარგად იცის სპორტი“.

ჟაკ როგემ მადლობა გადაუხადა ნდობისათვის სოკ-ის წევრებს და ხაზგასმით აღნიშნა, რომ გადაწყვეტილებებში ის იქნებოდა დამოუკიდებელი და ობიექტური. თავის მხრივ სამარანჩმა მზადყოფნა გამოთქვა, რომ თუ რაიმე რჩევის მიცემას მოისურვებდა იგი ნებისმიერ დროს მზად იყო ამისათვის. ჟაკ როგემ აღნიშნა; „მე მქონდა ბედნიერება 10 წელი მემუშავა ბატონ სამარანჩთან. ის მავალბებდა სხვადასხვა საპასუხისმგებლო საქმეს და მე მისგან მქონდა დიდი მხარდაჭერა“.

სოკ-ის ახალმა პრეზიდენტმა ჟაკ როგემ, სესიის მიმდინარეობის პროცესში, სამარანჩი ოლიმპიური მოძრაობისა და ოლიმპიური სპორტის განვითარების საქმეში განუული უდიდესი წვლილისათვის დააჯილდოვა ოლიმპიური ოქროს მედლით.

ევროპის კავშირის სპორტულმა კომისარმა ვივიან რედინგმა აღნიშნა, რომ ჟაკ როგეს არჩევა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტად, მისასალმებელი ამბავია და იგი ხელს შეუწყობს მსოფლიო და ევროპის სპორტის განვითარებას. ქალბატონმა რედინგმა ისიც დაამატა, რომ ჟაკ როგეს სოკ-ის პრეზიდენტად არჩევა ნიშნავს იმას, რომ ევროპის კავშირმა მიიღო მოკავშირე, რომელიც თავის უდიდეს წვლილს შეიტანს დოპინგთან ბრძოლის საქმეში.

პრეზიდენტად არჩევის შემდეგ, თავის პირველ პრესკონფერენციაზე, ჟაკ როგემ განცვიფრებაში მოიყვანა არა მარტო ჟურნალისტები არამედ იქ დამსწრე საზოგადოება, როდესაც განაცხადა, რომ 2002 წლის ზამთრის მე-19 ოლიმპიურ თამაშებზე სოლტ-ლეის – სიტში ის ხუთვარსკვლავიანი სასტუმროს აპარტამენტების ლუქსი ნომრის ნაცვლად იცხოვრებდა ოლიმპიურ სოფელში და ივლიდა ათლეთთა სასადილოში. მან პრესკონფერენციაზე ისიც განაცხადა, რომ ცხოვრების ასეთი წესი მისთვის უცხო არ არის, ის მონაწილეობდა რვა ოლიმპიურ თამაშებში (სამ ოლიმპიადაზე როგორც სპორტსმენი, ხუთზე როგორც ბელგიის ოლიმპიური დელეგაციის ხელმძღვანელი) და იქ ყოველთვის შესანიშნავი ატმოსფერო სუფევდა. ჟაკ როგემ განაცხადა, რომ იგი დაუკავშირდება სოლტ-ლეის-სიტის ოლიმპიური თამაშების საორგანიზაციო კომიტეტის ხელმძღვანელს მიტა რომნის და სთხოვს, რომ გამოუყოს მას ოთახი ოლიმპიურ სოფელში.

ჟაკ როგემ, მიაგებდა რა პატივს ხუან ანტონიო სამარანჩის მემკვიდრეობას, ხაზი გაუსვა, რომ იგი აუცილებლად ჩაატარებდა რეფორმებს დღევანდელი დღის რეალიების გათვალისწინებით. კერძოდ, მან განაცხადა, რომ შეამცირებდა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრების რაოდენობა. ჟაკ როგემ ასევე განაცხადა, რომ ოლიმპიურ თამაშებზე აკრედიტებული ჟურნალისტების რაოდენობა გარკვეულწილად განსაზღვრული იქნება. მან პრესკონფერენციაში მონაწილეებს შეახსენა, რომ 1988 წელს სეულის ოლიმპიადაზე მუშაობდა პრესის, რადიოსა და ტელევიზიის 12 ათასი წარმომადგენელი. 1996 წელს ატლანტაში 18 ათასი და სიდნეის 2000 წლის ოლიმპიადაზე 19 ათასი. „ჩვენ ვაცნობიერებთ – აღნიშნა ჟაკ როგემ, პრესა არის და იქნება საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პარტნიორი. აქ ლაპარაკია გარკვეული „ჭერზე“, ისევე როგორც სპორტსმენების რაოდენობაზე“.

სოკ-ის ახალმა პრეზიდენტმა ნომერ პირველ პრობლემად დაასახელა დოპინგთან ბრძოლა, რომელიც გამოუსწორებელ ზიანს აყენებს ადამიანის ჯანმრთელობას, ამახინჯებს სპორტულ შედეგებს და საერთო ჯამში ძირს უთხრის სპორტისადმი დამოკიდებულებას.

ჟაკ როგემ, არჩევნების დამთავრებისთანავე გამოთქვა სურვილი მჭიდროდ ეთანამშრომლა თავის ყოფილ კონკურენტებთან ოლიმპიზმის იდეებისა და ოლიმპიური მოძრაობის საკეთილდღეოდ. მან ასევე განაცხადა, რომ გააგრძელებდა ხუან ანტონიო სამარანჩის საქმეს და არ აპირებდა რადიკალური ცვლილებების განხორციელებას სოკ-ის აპარატში.

მოსკოვის 112-ე სესიის დამთავრებდან მეოთხე დღეს, 2001 წლის 20 ივლისს შვეიცარიის ქალაქ ლოზანაში, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის შენობაში, ჩატარდა ჟაკ როგეს სოკ-ის პრეზიდენტად ოფიციალური კურთხევის საზეიმო ცერემონიალი, რომელსაც ესწრებოდნენ სოკ-ის წევრები, ვიცე პრეზიდენტები, ოლიმპიური მოძრაობის სხვადასხვა სტრუქტურების ხელმძღვანელები, ასევე შვეიცარიის კონფედერაციის მთავრობის წარმომადგენლები.

ჟაკ როგეს ხელმძღვანელობით ჩატარებულ იქნა ზამთრისა და ზაფხულის 3-3 ოლიმპიური თამაშები.

2002 წლის 8-22 თებერვალს აშშ-ს ქალაქ სოლტ-ლეიკ-სიტიში გაიმართა ზამთრის მე-19 ოლიმპიური თამაშები. მასში მონაწილეობა მიიღო 77 ქვეყნის 2399 სპორტსმენმა (მათ შორის 886 ქალმა). სპორტი 15 სახეობაში გათამაშდა მედლების 78 კომპლექტი. აღსანიშნავია, რომ სოლტ-ლეიკ-სიტის მედლები ყველაზე მძიმე იყო თანამედროვე ოლიმპიადების მთელი ისტორიის მანძილზე: თითოეული ოქროსა და ვერცხლის მედლები 567-567 გრამს იწონიდა, ხოლო ბრინჯაოს მედლისა 454გრამს.

თამაშებში პირველად მონაწილეობდნენ კამერუნის, ჰონ-კონგის, ნეპალის, ტაჯიკეთისა და ტაილანდის წარმომადგენლები. ამერიკელთა მოთხოვნით, ოლიმპიადაზე არ დაუშვეს ერაყი, პალესტინა, კუბა და კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკა, როგორც ტერორიზმის ხელშემწყობი ქვეყნები.

ზაფხულის XXVIII ოლიმპიური თამაშები ჩატარდა 2004 წლის 13-29 აგვისტოს ათენში. სპორტის 28 სახეობაში გათამაშდა მედლების 301 კომპლექტი. მონაწილეობდა 202 ქვეყნის 11 099 სპორტსმენი, რაც სარეკორდოა ოლიმპიადების ისტორიაში. თანამედროვეობის ოლიმპიური თამაშები 108 წლის შემდეგ მეორედ ეწვია სამშობლოს. თამაშები გახსნა საბერძნეთის პრეზიდენტმა კონსტანტინოს სტეფანოპულოსმა.

2006 წლის 10-26 თებერვალს იტალიის ქალაქ ტურინში ჩატარდა ზამთრის მე-20 ოლიმპიური თამაშები. მასში მონაწილეობა მიიღო 80 ქვეყნის 2508 სპორტსმენმა (მათ შორის 960 ქალმა) გათამაშდა მედლების 84 კომპლექტი. თამაშებში პირველად მონაწილეობდნენ: ალბანეთის, მადაგასკარისა და ეთიოპიის წარმომადგენლები.

XXIX ოლიმპიური თამაშები ჩატარდა 2008 წლის 8-24 აგვისტოს პეკინში, სპორტის 29 სახეობაში გათამაშდა მედლების 302 კომპლექტი. მონაწილეობდა 204 ქვეყნის 11028 სპორტსმენი. თამაშები გახსნა ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის თავმჯდომარემ ჰუ ძინატაომ.

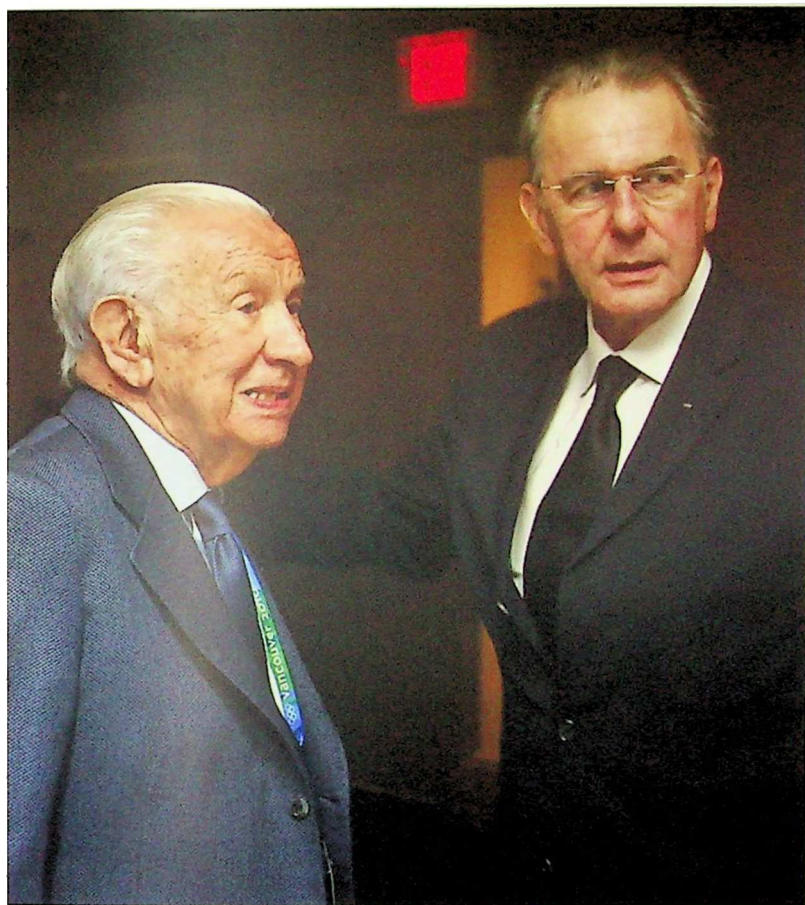
ოლიმპიადის გახსნის საზეიმო ცერემონიალს თვალს ადევნებდა სტადიონზე შეკრებილი 91 ათასი კაცი და 4 მილიარდამდე ტელემაყურებელი.

2010 წლის 12-28 თებერვალს კანადის ქალაქ ვანკუვერში ჩატარდა ზამთრის მე-21 ოლიმპიური თამაშები. მასში მონაწილეობა მიიღო 82 ქვეყნის 2632 სპორტსმენმა. სპორტის 15 სახეობაში გათამაშდა მედლების 82 კომპლექტი.

ჟაკ როგესათვის საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის რანგში ბოლო იყო ლონდონის 2012 წლის ზაფხულის 30-ე ოლიმპიური თამაშები, რომელიც 27 ივლისიდან-12 აგვისტოს ჩათვლით გაიმართა. ლონდონი პირველი ქალაქია ოლიმპიური მოძრაობის ისტორიაში, რომელმაც მესამედ უმასპინძლა ოლიმპიურ თამაშებს (ლონდონში ჩატარდა 1908 წელს მე-4 და 1948 წელს მე-14 ოლიმპიური თამაშები).

ლონდონის თამაშებში მონაწილეობდა 204 ქვეყნის 10568 სპორტსმენი. სპორტის 26 სახეობის 39 დისციპლინაში გათამაშდა მედლების 302 კომპლექტი.

2013 წლის სექტემბერში ბელგიელი ჟაკ როგე გადადგა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის პოსტიდან, ის გერმანელმა თომას ბახმა შეცვალა. ჟაკ როგე საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის საპატიო პრეზიდენტია.



თომას პახი

გერმანია. 2013 წლიდან



როდესაც 2013 წლის სექტემბერში ბელგიელმა ჟაკ როგემ დატოვა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის პოსტი, მის ერთერთ შემცველად განიხილებოდა გერმანელი თომას ბახი. მაგრამ მის გარდა სოკის პრეზიდენტობაზე პრეტენზიას აცხადებდა კიდევ ხუთი კანდიდატი: შვეიცარიელი ადვოკატი-დენის ოსვალდი, სერ მიანგ ნგი (სინგაპური), ჩინ კუო ბუ (ტაივანი), რიჩარდ კერიონი (პუერტო-რიკო), სერგეი ბუბკა (უკრაინა).

საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის 125-ე სესიაზე, რომელიც არგენტინის დედაქალაქ ბუენეს-აირესში ჩატარდა, პირველმა ტურმა გამარჯვებული ვერ გამოავლინა და საჭირო გახდა მეორე ტურის ჩატარება, სადაც ბახმა უკვე ხმების უმრავლესობა მიიღო – სოკ-ის 93 წევრიდან მის კანდიდატურას 49 დელეგატმა დაუჭირა მხარი და იგი არჩეულ იქნა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მეცხრე პრეზიდენტად. იგი რვა წლით ჩაუდგა სათავეში საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტს. ამ ვადის გასვლის შემდეგ კი, 2021 წელს, უფლება ექნება პრეზიდენტობის კიდევ ერთ, ამჯერად უკვე 4-წლიან ვადაზე იყაროს კენჭი.

ოლიმპიური მოძრაობის ისტორიაში თომას ბახი პირველი გერმანელია და ასევე პირველი ადამიანი სოკ-ის პრეზიდენტის პოსტზე, რომელსაც თავის აქტივში აქვს ოლიმპიური ჩემპიონის ოქროს მედალი.

პრეზიდენტად არჩევისთანავე თომას ბახმა თავის პირველ სიტყვაში საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრებს მიმართა: „მე ყველა ღონეს ვიხმარ საიმისოდ, რომ დაეხმალანსო ოლიმპიურ მოძრაობაში ჩართული ყველა მხარის ინტერესები. მინდა იცოდეთ, რომ ჩემი კარი, ჩემი ყურები და ჩემი გული მუდამ ღიაა თქვენთვის“. რამდენიმე დღის შემდეგ პრესაში გაჩნდა ცნობები, რომ თომას ბახმა დაიწყო გადადგომა ყველა იმ თანამდებობიდან, რომელიც მას საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის არჩევამდე ეკავა. მალე ისიც გახდა ცნობილი, რომ იგი ლოზანაში გადავიდა საცხოვრებლად.

თომას ბახი დაიბადა 1953 წლის 29 დეკემბერს ბავარიის მან უნივერსიტეტი დაამთავრა მშობლიურ ქალაქ ვიურცბურგში და მიიღო იურიდიული განათლება. არის იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი. თომას ბახი გერმანული ენის გარდა სრულყოფილად ფლობს ინგლისურ, ფრანგულ და ესპანურ ენებს.

თ. ბახმა ხუთი წლის ასაკიდან დაიწყო სპორტში მეცადინეოებები წამყვან გერმანულ საფარიკაო სკოლაში ტაუბერბიშოფსხაიმში. 1971 წელს თომას ბახმა ქ. ჩიკაგოში გამართულ იუნორთა მსოფლიო ჩემპიონატზე რაპირაში პირად პირველობაზე ბრინჯაოს მოიპოვა.

თომას ბახი, მე-20 საუკუნის 70-80 -იან წლებში გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ნაკრების შემადგენლობაში წარმატებით ასპარეზობდა სხვადასხვა დონის საერთაშორისო შეჯიბრებებში. პირველ დიდ წარმატებას მან 1973 წელს მიაღწია ქ. გეტებორგში მსოფლიო ჩემპიონატზე მან გუნდურ პირველობაზე ვერცხლის მედალი მოიპოვა. 1976 წელს 22 წლის თომას ბახი მონაწილეობდა 1976 წლის მონრეალის ზაფხულის XXI ოლიმპიურ თამაშებზე. პირად პირველობაზე მას არ უასპარეზია, მაგრამ გუნდურ შეჯიბრებაზე ფერ-ს რაპირისტთა ნაკრებმა, რომლის შემადგენლობაში იყო თომას ბახი, ოლიმპიური ჩემპიონის ოქროს მედალი მოიპოვა. 1977 წელს არგენტინის დედაქალაქ ბუენეს-აირესში გერმანელმა მოფარიკაეებმა, რომლის შემად-

გენლობაში თომას ბახიც შედიოდა, მსოფლიო ჩემპიონის ტიტული მოიპოვეს. 1978 წელს იგი ევროპის ჩემპიონთა თასის მფლობელი გახდა. 1977 და 1978 წლებში თომას ბახი ორჯერ გახდა გერმანიის ჩემპიონი პირად პირველობაზე.

აქტიური სპორტსმენის კარიერის დასრულების შემდეგ თომას ბახი არ დამშვიდობებია დიდ სპორტს. მან მოღვაწეობა გააგრძელა, როგორც სპორტულმა ფუნქციონერმა. 1981 წელს იგი მონაწილეობს ბადენ-ბადენის მე-11 ოლიმპიური კონგრესის მუშაობაში, როგორც სპორტსმენთა წარმომადგენელი, სადაც შეყვანილ იქნა საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ათლეტთა კომისიაში.

1982-1991 წლებში თომას ბახი იყო გერმანიის ნაციონალური ოლიმპიური კომიტეტის წევრი. 1991 წელს მას ირჩევენ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წევრად. 1996 წელს ის უკვე სოკ-ის აღმასრულებელი კომიტეტის წევრია, ხოლო 2000 წელს ხდება საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ვიცე პრეზიდენტი. თომას ბახს კიდევ ორჯერ ირჩევენ ამ პოსტზე (2006 და 2010 წლებში). წლების განმავლობაში ის ხელმძღვანელობდა იურიდიულ კომისიას, სადაც მას დიდად გამოადგა ახალგაზრდობაში მიღებული იურიდიული განათლება.

საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტში მოღვაწეობის პარალელურად თომას ბახი აქტიურად მონაწილეობდა მშობლიური, გერმანული სპორტის განვითარების საქმეში და ყოველმხრივ მხარს უჭერდა მას. კერძოდ, იგი იყო ფეხბურთის 2006 წლის მსოფლიო ჩემპიონატის საორგანიზაციო კომიტეტის სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი. იყო გერმანიაში ფეხბურთში ჩატარებული ქალთა 2011 წლის მსოფლიო ჩემპიონატის მზრუნველთა საბჭოს თავმჯდომარე.

საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტში თომაც ბახი ხელმძღვანელობდა ზამთრის მე-19 (1994-1995 წ) და ზაფხულის 28-ე (1995-1997წ) ოლიმპიური თამაშების შემფასებელ კომისიებს. თომას ბახი 2002 წლიდან არის სპორტული საარბიტრაჟო სასამართლოს სააპელაციო კომიტეტის თავმჯდომარე.

თომას ბახმა წარმატებული კარიერა გაიკეთა ბიზნესშიც. 1983 წელს მან დააფუძნა საკუთარი იურიდიული ფირმა, შემდგომ გახდა კომპანია Adidas-ის განვითარების დირექტორი. წლების განმავლობაში იყო გერმანიის ეკონომიკის ფედერალური სამინისტროს მცირე და საშუალო ბიზნესის საკონსულტაციო საბჭოს თავმჯდომარე (1988-1990 წ.), კონცერნ Siemens Schweiz -ს ადმინისტრაციის საბჭოს წევრი (2000-2009 წ.).

თომას ბახი არის კონცერნ Michael Weinig AG-ს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე და შედის Melius GmbH-ის საკონსულტაციო საბჭოში. 2006 წლიდან თომას ბახი არაბულ-გერმანული სავაჭრო სამრეწველო პალატის პრეზიდენტი.

უნდა აღინიშნოს, რომ თომას ბახი, როგორც საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი, ხელფასს არ იღებს, თუმცა მას ყოველწლიურად გამოეყოფა 225 ათასი ევრო, როგორც ორგანიზაციის ხელმძღვანელს სხვადასხვა ხარჯებისათვის (სამიწვინებო ხარჯები, სასტუმრო, კეება და სხვა).

სოკის პრეზიდენტის პოსტზე თომას ბახისათვის პირველი იყო სოჭის 2014 წლის ზამთრის 22-ე ოლიმპიური თამაშები.

ზამთრის ოლიმპიადამ აქტუალობა ჯერ კიდევ 2007 წლის 4 ივლისს შეიძინა, როდესაც სოკის 119-ე სესიაზე, ქალაქ გვატემალაში, მასპინძელ ქალაქად სოჭი შეარ-

ჩია. სოკის ყოფილმა ხელმძღვანელმა ჟაკ როგემ, მოგვიანებით აღნიშნა, რომ 2014 წლის ოლიმპიური თამაშების მასპინძელ ქალაქად სოჭის არჩევა დიდი შეცდომა იყო.

ცნობილია, რომ ოლიმპიური თამაშების ისტორიაში მრავლად ყოფილა როგორც ერთი, ისე რამდენიმე ათეული ქვეყნის მხრიდან ბოიკოტის შემთხვევა, თუმცა ოლიმპიური თამაშების მასპინძელი ქალაქის შეცვლა არასოდეს მომხდარა. საყოველთაოდ ცნობილია, რომ ტიბეტის პრობლემის გამო, 2008 წლის პეკინის ზაფხულის ოლიმპიადის ბოიკოტირებას რამდენიმე ქვეყანა აპირებდა. ამ მოძრაობას პირადად ლობირებდა საფრანგეთის პრეზიდენტი ნიკოლა სარკოზი. თუმცა, თავად საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მუქარის შემდეგ, რომ მკაცრ სანქციებს გამოიყენებდა, ბოიკოტის გეგმა ჩაიშალა. საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის წესდება, პოლიტიკური მოტივებით ოლიმპიადის ბოიკოტის გამო, ხანგრძლივ დისკვალიფიკაციას ითვალისწინებს.

სოჭის ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობდა 88 ქვეყნის 2873 სპორტსმენი. სპორტის შვიდი სახეობის 15 დისცილინაში გათამაშდა მედლების 98 კომპლექტი.

რიო დე ჟანეიროს ზაფხულის 31-ე ოლიმპიური თამაშები ჩატარდა 2016 წლის 5-21 აგვისტოს. მასში მონაწილეობა მიიღო 207 ქვეყნის 11544 სპორტსმენმა. სპორტის 28 სახეობაში გათამაშდა მედლების 306 კომპლექტი. ოლიმპიურ თამაშებში პირველად მიიღეს მონაწილეობა კოსოვოსა და სამხრეთ სუდანის სპორტსმენებმა. გარდა 207 ქვეყნისა, რიო დე ჟანეიროს ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობდა ორი ნაკრები:

1. დამოუკიდებელი ოლიმპიელი სპორტსმენები კუვეიტიდან. 2015 წელს კუვეიტს დროებით შეუწყდა სოკ-ის წევრობა, იმასთან დაკავშირებით, რომ სახელმწიფო ჩაერია კუვეიტის ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის საქმიანობაში. ცხრა სპორტსმენი მონაწილეობდა სპორტის სამ სახეობაში. ისინი ოლიმპიადაზე საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის დროშით გამოვიდნენ. ფეხაიდ ალ დიხანი – რიო დე ჟანეიროს ოლიმპიურ თამაშებზე პირველი დამოუკიდებელი სპორტსმენი გახდა, რომელმაც მოიგო ოქროს მედალი, ის ტყვიის სროლაში ასპარეზობდა.

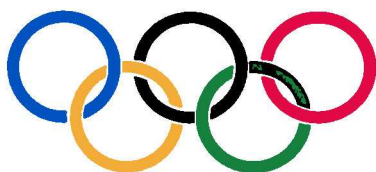
2. ლტოლვილების ოლიმპიური ნაკრების 10 სპორტსმენი, რომლებმაც სპორტის სამ სახეობაში იასპარეზეს. ამ ნაკრებში მოხვდნენ წარმატებული სპორტსმენები, რომლებსაც ჰქონდათ გაეროს მიერ მინიჭებული ლტოლვილის სტატუსი. ისინი სოკ-ის ოლიმპიური დროშით ასპარეზობდნენ.

თომას ბახმა თავისი პრეზიდენტობის პირველივე დღეებში მიცემული პირობა შეასრულა და აკრძალული პრეპარატების გამოყენებას დაუწოდებელი ბრძოლა გამოუცხადა. ამ „ბრძოლის“ შედეგია ის, რომ რიოს ოლიმპიურ თამაშებზე საერთოდ არ დგომეს რუსეთის მძლეოსანთა, ძალოსანთა და პარალიმპიური ნაკრები გუნდი.

დოპინგ-კონტროლის გამკაცრების გარდა, ბახმა მეტად საინტერესო იდეა წამოაყენა ოლიმპიური თამაშების დედაქალაქის არჩევის პროცედურასთან დაკავშირებით. ამ იდეის მიხედვით, არ არის აუცილებელი, კანდიდატმა ქალაქმა მთელი თავისი განაცხადი არჩევნების წინ წარმოადგინოს. იმ შვიდი წლის განმავლობაში, რომელიც გაივლის არჩევნების შედეგების გამოცხადებიდან გახსნის ცერემონიამდე, ორგანიზატორებმა შეიძლება თავისუფლად მოახდინონ კორექტირება და თავიანთ სამუშაოში ახალი აქცენტები გამოკვეთონ.



საქართველო



GEORGIA

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტები

საქართველოს სპორტის ოლიმპიური ისტორია XX საუკუნის 50-იანი წლებიდან იწყება, როცა 1951 წლის 23 აპრილს შეიქმნა სსრკ ოლიმპიური კომიტეტი. 1951 წლის 7 მაისს საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ვენის სესიამ სსრკ ოლიმპიური კომიტეტი თავის წევრად მიიღო. ამ წინადადებას დაეთანხმა სოკის 31 წევრი. იქვე გადაწყდა, რომ საბჭოთა სპორტსმენებს მიიწვევდნენ 1952 წლის ზამთრისა (ოსლო) და ზაფხულის (პელსინკი) ოლიმპიადებზე. 1951 წლის 16 ოქტომბერს მოსკოვში გამართულმა სსრკ კავშირის ოლიმპიური კომიტეტის პირველმა სესიამ ერთხმად დაადგინა, რომ საბჭოთა სპორტსმენები 1952 წელს მხოლოდ ზაფხულის თამაშებში იასპარეზებდნენ, ზამთრის ოლიმპიადებში კი 1956 წლიდან ჩაებმებოდნენ.

სწორედ პელსინკის 1952 წლის ზაფხულის მე-15 ოლიმპიურ თამაშებზე შედგა ქართველი სპორტსმენების დებიუტი ოლიმპიურ სარბიელზე.

საქართველოდან 14 სპორტსმენი იყო შეყვანილი სსრკ-ს ნაკრებში, რომლებმაც 9 მედალი მოიპოვეს (3 ოქრო, 4 ვერცხლი, 2 ბრინჯაო). საქართველოს სპორტსმენებიდან პირველი ოლიმპიური ჩემპიონი გახდა თავისუფალი სტილის მოჭიდავე დავით ციმაკურიძე. ოლიმპიური ჩემპიონობა მოიპოვეს ტანმოვარჯიშე მედეა ჯუღელმა და ძალოსანმა რაფაელ ჩიმიშკიანმა.

1952 წლიდან დამოუკიდებლობის მოპოვებამდე საქართველოს სპორტსმენებმა ზაფხულის კიდეც ცხრა ოლიმპიურ თამაშებში მიიღეს მონაწილეობა (1956 წელს მელბურნში, 1960 წელს რომში, 1964 წელს ტოკიოში, 1968 წელს მეხიკოში, 1972 წელს მიუნხენში, 1976 წელს მონრეალში, 1980 წელს მოსკოვში, 1988 წელს სეულში და დამოუკიდებელ გუნდში 1992 წელს ბარსელონაში). ამ ოლიმპიურ თამაშებზე ჩვენმა სპორტსმენებმა 93 მედალი მოიპოვეს (31 ოქრო, 23 ვერცხლი და 39 ბრინჯაო).

ახალი ერა ქართული სპორტის ისტორიაში 1992 წლიდან იწყება. 1990-1991 წლებში სპორტის სხვადასხვა სახეობაში შეიქმნა ეროვნული ფედერაციები და მათი უმრავლესობა 1992 წელს საერთაშორისო სპორტული ფედერაციების წევრი გახდა. ამიერიდან შესაძლებლობა გვეძლეოდა, დამოუკიდებლად გვეასპარეზა ყველა დონის საერთაშორისო შეჯიბრებებში.

საქართველო იყო პირველი ქვეყანა მთელ საბჭოთა სივრცეში, რომელმაც საბჭოთა კავშირის დაშლამდე დააფუძნა დამოუკიდებელი ოლიმპიური კომიტეტი.

1989 წლის 6 ოქტომბერს თბილისის ჭადრაკის სასახლეში გაიმართა საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის (სეოკის) დამფუძნებელი კონფერენცია, რომელსაც ესწრებოდა 377 დელეგატი. კონფერენციამ ერთხმად მიიღო დადგენილება საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის დაფუძნების შესახებ, დაამტკიცა მისი წესდება და დეკლარაციის ტექსტი.

კონფერენციაზე სეოკის პირველ პრეზიდენტად აირჩიეს ნონა გაფრინდამ-ვილი, ვიცე-პრეზიდენტებად – ვიქტორ სანეევი, თენგიზ გაჩიჩილაძე და პაატა ნაცვლიშვილი, გენერალურ მდივნად – დავით კინწურაშვილი. სეოკის აღმასკომის პირველ შემადგენლობაში შევიდნენ აგრეთვე: ნოდარ გუგუშვილი, ვაჟა კაჭარავა, დავით კუპრეიშვილი, დავით სულაქველიძე, ივანე ყიფიანი, ავთანდილ ციბაძე, ნიკოლოზ ცხაკაია და ზურაბ წერეთელი. დამფუძნებელ კონფერენციაზე აირჩიეს სეოკის წევრები (171 კაცი), კომისიათა ხელმძღვანელები (სპორტულ ფედერაციებთან მუშაობის – ივანე ყიფიანი, საგამომცემლო-სარედაქციო – ნოდარ გუგუშვილი, ოლიმპიური მოძრაობის ისტორიისა და პროპაგანდის – ავთანდილ ციბაძე, საერთაშორისო ურთიერთობის – დავით კაკაბაძე).

1992 წლის 9 მარტს სოკ-მა საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი დროებით და პირობით აღიარა, 1993 წლის 23 სექტემბერს კი მონაკოში გამართულ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის 99-ე სესიაზე საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტი თავის სრულუფლებიან წევრად მიიღო.

დამოუკიდებელი საქართველოს ოლიმპიური ისტორია თავისი არსებობის 27-ე წელს ითვის. დამოუკიდებელი ქვეყნის და ოლიმპიური ოჯახის სრულუფლებიან წევრის ისტორია კი ლილეჰამერის (1994) ზათრის ოლიმპიური თამაშებიდან დაიწყო.

27 წელი ვისთვის დიდი და ვისთვის პატარა დროა, მაგრამ საკმარისია იმისთვის, რომ საკუთარი ადგილი დაიკავო მსოფლიო ოლიმპიურ ოჯახში. ამ პერიოდში, დამოუკიდებელი საქართველოს სპორტსმენებმა 6 ჯერ მიიღეს მონაწილეობა ზამთრისა და ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებში. მათ მიერ საერთო ჯამში მოპოვებულია 32 ოლიმპიური მედალი (8 ოქრო, 6 ვერცხლი, 18 ბრინჯაო).

ოლიმპიური ჩემპიონები გახდნენ: ზვიად ზვიადაური, გიორგი ასანიძე (2004 წ. ათენი), მანუჩარ კვირკველია, ირაკლი ცირეკიძე, რევაზ მინდორაშვილი (2008 წ. პეკინი), ლაშა შავდათუაშვილი (2012 წ. ლონდონი), ლაშა ტალახაძე და ელადიმერ ხინჩაგაშვილი (2016 წ. რიო დე ჟანეირო).

ვერცხლის მედლები მოიპოვეს: ნესტორ ხერგიანმა, რამაზ ნოზაძემ, ელადიმერ ხინჩაგაშვილმა, რევაზ ლაშხმა, დავით მოძმანაშვილმა და ვარლამ ლიპარტელიანმა.

ბრინჯაოს პიზიორები გახდნენ: – სოსო ლიპარტელიანი, ელდარ(ლუკა) კურტანიძე-2, გიორგი ვახაგაშვილი, გიორგი ასანიძე, აკაკი ჩაჩუა, ელადიმერ ჭანტურია, მუხრან ვახტანგაძე, ნინო სალუქვაძე, ოთარ თუშიშვილი, გიორგი გოგშელიძე, მანუჩარ ცხადაია, დავით მარსაგიშვილი, გიორგი გოგშელიძე, ლაშა შავდათუაშვილი, შმაგი ბოლქვაძე, ირაკლი თურმანიძე და გენო პეტრიშვილი.

ამ 27 წლის განმავლობაში საქართველოს ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტს არაერთი საპატიო სტუმარი ეწვია. მათ შორის უმთავრესები იყვნენ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის მეშვიდე პრეზიდენტი ხუან ანტონიო სამარანჩი. საქართველოს ევროპის ოლიმპიური კომიტეტების პრეზიდენტის რანგში ორჯერ სტუმრობდა ჟაკ როგე – სოკის მერვე პრეზიდენტი. 2014 წელს, სეოკის 25 წლის იუბილეზე, საქართველოს ეწვია საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის



ამჟამინდელი პრეზიდენტი თომას ბახი, რომელიც თანამედროვე ოლიმპიური მოძრაობის ისტორიაში მეცხრე პრეზიდენტია და ერთადერთი ოლიმპიური ჩემპიონი.

საიუბილეო დღეებში სტუმრებს შორის იყვნენ შვიდი ქვეყნის ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტები, რომელთაგან სამი: უკრაინელი სერგეი ბუბკა, მოლდოველი ნიკოლაე ჟურავსკი და ლიტველი დიანა გუძინიეიჩუტე ატარებენ ოლიმპიური ჩემპიონის საპატიო ტიტულს. საპატიო სტუმრების თანდასწრებით სეოკ-ის შტაბ-ბინის ეზოში გაიხსნა მოქანდაკე ლევან ვარდოსანიძის მონუმენტურ-სკულპტურული ქანდაკება – „ოდა ოლიმპიურ ჩემპიონებს“. მონუმენტზე ყველა იმ 36 ქართველი ოლიმპიური ჩემპიონის სახელი და გვარია ამოტიფრული, რომლებმაც 39 ოქროს მედალი მოუპოვეს ჩვენს ქვეყანას. საგულისხმოა ისიც, რომ 2015 წელს საქართველომ თავის არსებობის პერიოდში პირველად უმასპინძლა ისეთ მასშტაბურ სპორტულ შეჯიბრებას, როგორიც ევროპის ახალგაზრდული ოლიმპიური ფესტივალია.

27 წლის მანძილზე საქართველოს ეროვნულ ოლიმპიურ კომიტეტს ხუთი პრეზიდენტი ხელმძღვანელობდა:

1. ნონა გაფრინდაშვილი (1989-1996 წწ.)
2. ჯანსუღ ბაგრატიონი (1996-2004 წწ.)
3. ბადრი პატარკაციშვილი (2002-2007 წწ.)
4. გია ნაცვლიშვილი (2008-2012 წწ.)
5. ლერი ხაბელოვი (2012 წლიდან)

ეს პიროვნებები გამოირჩეოდნენ მაღალი პროფესიონალიზმით, განსაკუთრებული ადამიანური თვისებებით და ოლიმპიური სპორტისადმი უდიდესი პასუხისმგებლობით, რაზედაც ქვემოთ იქნება საუბარი და მკითხველი კიდევ ერთხელ გადახედავს ამ ადამიანების სპორტული და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის ისტორიას.



ნონა გაფრინდაშვილი



ჯანსულ ბაგრატიონი



ბადრი პატარკაციშვილი



გია ნაცვლიშვილი



ლერი ხაბელოვი



ნონა
გოგრიძე-უპილი

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის დამფუძნებელ კონფერენციაზე 1989 წელს, სეოკ-ის პირველ პრეზიდენტად აირჩიეს, მსოფლიოს ზუთგზის ჩემპიონი ჭადრაკში, ნონა გაფრინდაშვილი. ვიცე-პრეზიდენტებად ვიქტორ სანეევი, თენგიზ გაჩეჩილაძე და პაატა ნაცვლიშვილი, გენერალურ მდივნად დავით კინწურაშვილი.

ნონა გაფრინდაშვილი დაიბადა 1941 წლის 3 მაისს ზუგდიდში. იგი ექვს დედ-მამიშვილში მეხუთე შვილი და ერთადერთი ქალიშვილია.

ჭადრაკის თამაში ნონას 5 წლისას ძმებმა ასწავლეს. 1953 წლის ზაფხულში ნონა უკვე ბათუმში გამართულ მოსწავლეთა რესპუბლიკურ პირველობაში მონაწილეობდა. ამ ტურნირზე შეამჩნია ის ჭადრაკის ცნობილმა პედაგოგმა ვახტანგ ქარსელაძემ და მისთვის ჩვეული დიდი ინტუიციის წყალობით მაშინვე გამოარჩია იგი.

ვახტანგ ქარსელაძის დაჟინებული თხოვნით, ნონა გაფრინდაშვილი 1954 წლის სექტემბერში სწავლის გასაგრძელებლად და ჭადრაკში შემდგომი დაოსტატების მიზნით, საცხოვრებლად გადავიდა თბილისში.

ნონამ თბილისის ქალთა 1955 წლის პირველობაზე მეორე ადგილი დაიკავა. შემდეგ რიგაში მოსწავლეთა საკავშირო გუნდურ პირველობაზეც ისახელა თავი. კიდევ უფრო თვალსაჩინო წარმატება მოიპოვა მან 1956 წელს, როცა თბილისის ჩემპიონი გახდა ქალთა შორის. ამავე წელს ის პირველად გახდა საქართველოს ჩემპიონი ქალთა შორის.

1961 წელს, 19 წლის ასაკში ნონა გაფრინდაშვილმა, საკმაოდ წარმომადგენლობითი ტურნირი მოიგო, რისთვისაც საერთაშორისო ოსტატის ნოდება მიენიჭა და პრეტენდენტთა ტურნირში გამოსვლის უფლება მოიპოვა. იქ გამარჯვება კი იმას ნიშნავდა, რომ მას მსოფლიოს ჩემპიონის ტიტულისთვის რუს ელისაბედ ბიკოვასთან შეხვედრის უფლება ეძლეოდა. ქართველმა მოჭადრაკემ მსოფლიოს ორგზის ჩემპიონთან თამაშის უფლება იოლად მოიპოვა და კიდევ უფრო იოლად ჩამოაგდო ეს უკანასკნელი ტახტიდან. მან გამანადგურებელი ანგარიშით დაამარცხა რუსების კერპი 9:2, ისე, რომ არცერთი პარტია არ წაუგია (შვიდი მოგება და 4 ყაიმი). 21 წლის ნონა გაფრინდაშვილი 1962 წლის მსოფლიოს ჩემპიონი გახდა! მან კიდევ ოთხჯერ მოიპოვა მსოფლიო ჩემპიონის ოქროს მედალი და მსოფლიო საჭადრაკო სპორტის ისტორიაში პირველი ქალბატონი გახდა რომელსაც 16 წლის განმავლობაში ეპყრა უმაღლესი ტიტული.

საჭადრაკო კარიერის პარალელურად, ნონა გაფრინდაშვილი თბილისის სახელმწიფო უცხო ენათა პედაგოგიური ინსტიტუტში სწავლობდა, რომელიც ინგლისური ენის სპეციალობით დაამთავრა 1973 წელს.

გაფრინდაშვილი 1963-1974, 1977-1986 და 1990-1992 წლებში მონაწილეობდა საჭადრაკო ოლიმპიადებში და საუკეთესო მაჩვენებელი აქვს ოლიმპიური ჩემპიონობის რაოდენობით. ის მსოფლიო საჭადრაკო ოლიმპიადის 11-გზის ოქროს (1963, 66, 69, 72, 74, 78, 80, 82, 84, 86 — სსრკ ნაკრებში; 1992 — საქართველოს ნაკრებში) და ერთგზის ვერცხლის მედლის მფლობელია გუნდურ ჩათვლაში, ინდივიდუალურად კი მოპოვებული აქვს 9 ოქროს, 3 ვერცხლის და ერთი ბრინჯაოს მცირე მედლები.

ოლიმპიური მოძრაობის განვითარებაში შეტანილი თვალსაჩინო წვლილისთვის ნონა გაფრინდაშვილს 1996 წელს მიენიჭა საერთაშორისო სპორტული ორგანიზაციების უმაღლესი ჯილდოები.

1969 და 1975 წლებში იყო საქართველოს წლის საუკეთესო სპორტსმენი, 1978 წელს მსოფლიო ჭადრაკის ისტორიაში პირველად ქალს მიენიჭა ჭადრაკის დიდოსტატის ნოდება ვაჟთა შორის, საჭადრაკო ოსკარის პირველი მფლობელი (1982 წ.), 2001 წელს გახდა ვახტანგ გორგასლის I ხარისხის ორდენის კავალერი, საქართველოს XX საუკუნის საუკეთესო სპორტსმენი ქალი (ოქროს პრიზი).

1997 წელს ფიდეს 68-ე კონგრესის გადაწყვეტილებით დაწესდა ნონა გაფრინდაშვილის სახელობის თასი საჭადრაკო ოლიმპიადებზე, რომელიც გადაეცემა ქვეყნის ვაჟთა და ქალთა გუნდებს საუკეთესო ჯამური შედეგისათვის. 2001 წელს მისი სახელი მიენიჭა თბილისის ჭადრაკის სასახლეს.

2015 წლის 28 დეკემბერს საქართველოს პრეზიდენტმა გიორგი მარგველაშვილმა ერისა და ქვეყნის წინაშე განეული ღვაწლისა და მაღალი მოქალაქეობრივი მრწამსისათვის, მსოფლიო ასპარეზზე საქართველოს წარმომჩინისათვის, ნონა გაფრინდაშვილი ბრწყინვალეობის ორდენით დააჯილდოვა.

2015 წლის ნოემბერში 74 წლის ქართველი მოჭადრაკე ნონა გაფრინდაშვილი კიდევ ერთხელ გახდა მსოფლიოს ჩემპიონი. საერთაშორისო დიდოსტატმა იტალიის ქალაქ აკვი-ტერმეში მიმდინარე სენიორების 25-ე მსოფლიო ჩემპიონატზე მოიპოვა გამარჯვება.

2016 წლის 3 მაისს ქ. თბილისში, ვერის ბაღში მდებარე თავისივე სახელობის ჭადრაკის სასახლის წინ, ნონა გაფრინდაშვილის ვარსკვლავი გაიხსნა. იგი პირველი ქართველი მოჭადრაკეა, რომელსაც თავის სამშობლოში ასეთი პატივი ერგო.

ნონა გაფრინდაშვილის, საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტობის პერიოდში მოხდა დამოუკიდებელი საქართველოს სპორტსმენების დებიუტი ნორვეგიის ქალაქ ლილესჰამერის 1994 წლის ზამთრის XVII ოლიმპიურ თამაშებზე. პირველად ქართული სპორტის ისტორიაში ხუთმა სპორტსმენმა იასპარეზა ოლიმპიურ თამაშებზე: ზურაბ ჯიჯიშვილმა (სწრაფდაშვება), კახა ვახტანგისძემ, ლევან თიბილოვმა (ციგაობა), კახა ნაქაძემ (ტრამპლინი) და ლევან აბრამიშვილმა (სლალომი). მართალია ჩვენს სპორტსმენებს მედლები არ მოუპოვებიათ, მაგრამ სპორტის ზამთრის სახეობებში ხუთი ლიცენზიის მოპოვება და ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობა დიდ წარმატებად უნდა ჩაითვალოს.

საქართველო, როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფო, პირველად გამოვიდა ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებზე 1996 წელს ამერიკის შეერთებული შტატების ქალაქ ატლანტაში. 26-ე ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობდა ჩვენი ქვეყნის 36 წარმომადგენელი, რომელიც სპორტის 13 სახეობაში გამოდიოდა. დამოუკიდებელ საქართველოს, ოლიმპიური სპორტის ისტორიაში პირველი ჯილდო – ბრინჯაოს მედალი, ძიუდოსტმა სოსო ლიპარტიელიანმა მოუტანა. მეორე ბრინჯაოს მედალი ჩვენი ქვეყნისათვის, თავისუფალი სტილით მოჭიდავე ელდარ (ლუკა) კურტანიძემ მოიპოვა. მართალია ოლიმპიური დებიუტი შედარებით მოკრძალებული





ბული იყო მაგრამ დებიუტანტი ქვეყნისათვის ეს შედეგი დამაკმაყოფილებელად უნდა ჩაითვალოს. გაჩნდა იმის რეალური შესაძლებლობა, რომ მომდევნო თამაშებზე, ძალამოკრებილი ჩვენი ქვეყანა უკეთეს შედეგებს აჩვენებდა.

ატლანტის ოლიმპიური თამაშების დამთავრების შემდეგ ნონა გაფრინდაშვილი საკუთარი სურვილით გადადგა საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის თანამდებობიდან. 1996 წლიდან იგი სეოკის საპატიო პრეზიდენტია.

დიდია ნონა გაფრინდაშვილის ღვაწლი ქართული ოლიმპიური მოძრაობის ისტორიაში. მას ყველაზე რთულ და კრიტიკულ პერიოდში მოუწია თავის თავზე აედო საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის მეტად საპასუხისმგებლო მოვალეობა. მან შეძლო ბრწყინვალედ შეესრულებინა ისტორიული მისია – სეოკი დამკვიდრდა ქართულ სპორტულ სივრცეში, ოპერატიულად მოხდა წარმატებული ინტეგრაცია საერთაშორისო სპორტულ ოჯახში, გადაიდგა მნიშვნელოვანი ნაბიჯები ოლიმპიზმის პოპულარიზაციის საქმეში, გამოვიდა პირველი ოლიმპიური გაზეთი, მოგვიანებით კი ჟურნალი. შედგა საქართველოს სპორტსმენების დებიუტი ზამთრისა და ზაფხულის ოლიმპიურ თამაშებზე, ევროპის ახალგაზრდულ ოლიმპიურ ფესტივალებზე.



ჯანსუღ
გაბრატაიონი

1 1996 წლის 13 დეკემბერს საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის საანგარიშო-საარჩევნო სესიაზე სეოკ-ის მეორე პრეზიდენტად ჯანსულ ბაგრატიონი აირჩიეს. ვიცე-პრეზიდენტებად თამაზ იმნაიშვილი, რუსუდან სიხარულიძე და მამუკა ხაზარაძე, გენერალურ მდივნად ემზარ ზენაიშვილი.

ჯანო ბაგრატიონი დაიბადა 1938 წლის 4 აპრილს თბილისში. 1963 წელს დაამთავრა საქართველოს სახელმწიფო პოლიტექნიკური ინსტიტუტი, 1976 წელს კი, საქართველოს სახელმწიფო ფიზიკური კულტურის ინსტიტუტი. იყო თბილისის „ბურევესტნიკისა“ და საქართველოს ხელბურთელთა ნაკრები გუნდის წევრი; 1964 წლის სსრკ ჩემპიონი ხელბურთში. მუშაობდა მწვრთნელად. არის სპორტის საპატიო ოსტატი, სსრკ-ს დამსახურებული მწვრთნელი. 1973-1984 წწ. ხელმძღვანელობდა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ფიზიკური აღზრდის კათედრას. გამოქვეყნებული აქვს 18 სამეცნიერო მეთოდური ნაშრომი, ერთი მონოგრაფია. მინიჭებული აქვს დოცენტის წოდება.

1984-1987 წწ. თბილისის სპორტის კომიტეტის თავჯდომარეა; 1987-1991 წწ. საქართველოს სპორტის კომიტეტის თავჯდომარის მოადგილე; 1991-1993 წწ. საქართველოს სპორტისა და ტურიზმის მინისტრის მოადგილე; 1993-1994 წწ. საქართველოს სპორტის კომიტეტის თავჯდომარის მოადგილე; 1994 წლიდან საქართველოს სპორტის სახელმწიფო დეპარტამენტის თავჯდომარის პირველი მოადგილე; 1999-2004 წლებში იყო საქართველოს პარლამენტის წევრი. მინიჭებული აქვს სპორტის რაინდის წოდება. დაჯილდოებულია ვახტანგ გორგასლის II ხარისხის, ღირსებისა და საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის ორდენებით, არის თბილისის საპატიო მოქალაქე.

ჯანო ბაგრატიონის პრეზიდენტობის პერიოდში (1996-2004 წ) ჩვენი ქვეყანა მონაწილეობდა 1998 წლის ნაგანოს ზამთრის XVIII, 2000 წლის სიდნეის ზაფხულის XXVII, 2002 წლის სოლტ-ლეიკ სიტის ზამთრის XIX და 2004 წლის ათენის ზაფხულის XXVIII ოლიმპიურ თამაშებში.

ნაგანოს 1998 წლის ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებში საქართველო წარგენილი იყო 4 სპორტსმენით. მათგან 3 უკვე გამოცდილი ოლიმპიელი, წინა თამაშების მონაწილე იყო: ზურაბ ჯიჯიშვილი, ლევან აბრამიშვილი და კახა ნაქაძე, ერთი კი, სოფიკო ახმეტელი, პირველად ჩაება თამაშებში. იგი ზამთრის ოლიმპიური თამაშების მონაწილე პირველი ქართველი ქალია. გახსნის ცერემონიაზე საქართველოს დროშა სწორედ მას მოჰქონდა.

2000 წელს, სიდნეის ზაფხულის XXVII ოლიმპიადაზე, საქართველოს 36 მონაწილე ჰყავდა. ჩვენმა სპორტსმენებმა სამჯერ მეტი მედალი მოიპოვეს, ვიდრე ატლანტაში. ჩვენი ექვსი სპორტსმენი ბრინჯაოს მედლის მფლობელი გახდა.

2002 წელს საქართველოს სახელით სოლტ-ლეიკ სიტში, ისევე როგორც ნაგანოში, 4 სპორტსმენი გამოდიოდა. დელეგაციის მებრძოშე, ისევე სოფიკო ახმეტელი იყო, რომელიც კვლავ სლალომში მონაწილეობდა. ახმეტელის მსგავსად, სლალომში გამოდიოდა რობერტ მახარაშვილიც. საქართველოს წარგზავნილთაგან სოლტ-ლეიკ-სიტში ყველაზე უკეთესს შედეგს მიაღწია ფიგურისტმა ვახტანგ მურვანიძემ, რომელიც ერთეულთა თანრიგში მე-17 ადგილზე გავიდა.

განსაკუთრებული მოვლენა იყო საქართველოს სპორტსმენებისათვის ათენის 2004 წლის ზაფხულის XXVIII ოლიმპიური თამაშები. ამ ოლიმპიადაზე საქართველოს 33 სპორტსმენი ასპარეზობდა. მოპოვებულ იქნა 2 ოქროსა და ორი ვერცხლის მედალი. დამოუკიდებელი საქართველოს ისტორიაში ოლიმპიური თამაშების პირველი ჩემპიონის ტიტული მოიპოვა ძიუდოსტმა ზვიად ზვიადაურმა. საქართველოს სპორტულ დელეგაციას მეორე ოქროს მედალი მოუტანა ძალოსანმა გიორგი ასანიძემ. ოლიმპიურ თამაშების ვერცხლის პრიზიორები გახდნენ ბერძნულ-რომაული სტილით მოჭიდავე რამაზ ნოზაძე და ძიუდოსტი ნესტორ ხერგიანი.

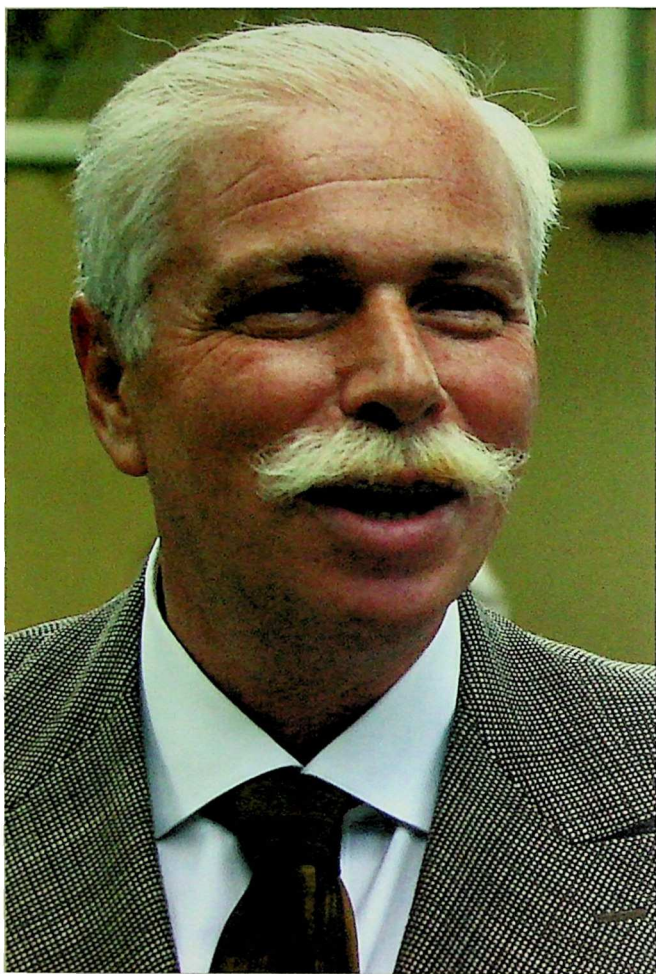
ათენის ოლიმპიური თამაშების დამთავრების შემდეგ, ჯანო ბაგრატიონი, ჯანმრთელობის მდგომარეობის პრობლემების გამო საკუთარი განცხადების საფუძველზე გადადგა საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის პოსტიდან. ამავე წლიდან ის არის სეოკის საპატიო პრეზიდენტი.

2013 წლის 4 აპრილს, როდესაც ჯანო ბაგრატიონს შეუსრულდა საიუბილეო თარიღი – 75 წელი, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტმა ჟაკ როგემ მისალოცი წერილი გამოუგზავნა, რომელშიც აღნიშნული იყო ჯანო ბაგრატიონის დიდი ღვაწლი ქართული სპორტისა და ოლიმპიური მოძრაობის პოპულარიზაციის საქმეში. ჟაკ როგე აღნიშნავდა: „თქვენ ბრძანდებით საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ერთ-ერთი დამფუძნებელი, თავდაპირველად მისი ვიცე-პრეზიდენტი, შემდგომ პრეზიდენტი და ამჟამად კი მისი საპატიო პრეზიდენტი. თქვენი ენთუზიაზმითა და სპორტისადმი უანგარო და ერთგული სამსახურით მნიშვნელოვანი ღირებულებები შემატეთ ქართულ სპორტს და განსაკუთრებული წვლილი შეიტანეთ ოლიმპიზმის იდეალების დამკვიდრებაში, ურთიერთპატივისცემისა და მეგობრობის განმტკიცების საქმეში.“

ოლიმპიური მოძრაობა მადლიერებას გამოხატავს თქვენი ქვეყნის სპორტისა და ოლიმპიზმის ისტორიაში შეტანილი მნიშვნელოვანი წვლილისათვის და წარმატებული საქმიანობისთვის ოლიმპიური მოძრაობის განვითარების, მთლიანად საზოგადოების და განსაკუთრებით ახალგაზრდობის სამსახურში. ძვირფასო ბატონო ჯანსულ მსურს გულწრფელი მადლიერება გამოცხატო ამ დიდი წვლილისათვის და გისურვოთ ბედნიერი 75 წლის იუბილე“

ჯანო ბაგრატიონმა სეოკის მენეჯმენტში შემოიტანა მეტი დინამიკა, გაუმჯობესდა კომუნიკაცია სპორტულ ორგანიზაციებთან, უფრო მეტად თანმიმდევრული და ზომიერად ხისტი გახდა ურთიერთობები სამთავრობო სტრუქტურებთან, კიდევ უფრო პარმონიული გახდა საქმიანი კავშირები სპორტის მართვის სახელმწიფო უწყებებთან, რამაც ხელი შეუწყო იმ გარემოებასაც, რომ წლების მანძილზე ჯანო ბაგრატიონი იყო სპორტის სახელმწიფო დეპარტამენტის ერთ-ერთი ხელმძღვანელი და იმავდროულად სეოკ-ის ვიცე-პრეზიდენტი.





გაღრი
პატარკაცნიშვილი

2004-2007 წლებში საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი ბადრი პატარკაციშვილი იყო, ვიცე-პრეზიდენტები ლერი ხაბელოვი და გოგი თოფაძე. გენერალური მდივანი ემზარ ზენაიშვილი.

ბადრი პატარკაციშვილი დაიბადა 1955 წლის 31 ოქტომბერს თბილისში. დამთავრა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტი. იყო თბილისის მაუდკომპოლის კომბინატ „საბჭოთა საქართველოს“ თანამშრომელი, შემდეგში ამავე კომბინატის დირექტორის მოადგილე. 1990 წელს იყო „ლოგოვაზის“ კავკასიის რეგიონალური წარმომადგენლობის დირექტორი, 1992-93 წწ.-ში გენერალური დირექტორის მოადგილე და პირველი მოადგილე.

მულტიმილიარდერი ბიზნესმენი, ბადრი პატარკაციშვილი, რუსეთის ისეთი წარმატებული კომპანიების დამაარსებელ-პარტნიორი იყო, როგორებიცაა „სიბნეფტი“, „რუსალი“ (ალუმინის გიგანტი), „ავტოვაზი“, „აეროფლოტი“, რუსული ტელეკომპანიები: „ორტ“, „ტვ-6“ და სხვა. რუსეთის პრეზიდენტის ბორის ელცინის მმართველობის პერიოდში, პატარკაციშვილმა პოლიტიკური იდეები ბიზნესის რეალობაში გადაიტანა. მას შემდეგ, რაც რუსეთის პრეზიდენტი პუტინი გახდა, იგი იძულებული შეიქნა სამშობლოსთვის შეეფარებინა თავი.

საქართველოში იგი 2001 წელს დაბრუნდა. იყო ჰოლდინგ „იმედიას“ დამფუძნებელი, ტელეკომპანია „იმედის“ აქციების მფლობელი, საქართველოს ოლიმპიური ფონდის დამფუძნებელი და საქართველოს ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი, „ბადრი პატარკაციშვილის საქველმოქმედო ფონდის“ დირექტორი, საქართველოს ბიზნესმენთა ფედერაციის პრეზიდენტი. 2004 წლის 17 დეკემბერს გამართულ საანგარიშო-საარჩევნო სესიაზე იგი სეოკ-ის პრეზიდენტად აირჩიეს. ბადრი პატარკაციშვილის მიერ დაფუძნებული ოლიმპიური ფონდის სტრატეგიულ ამოცანად გამოცხადდა: სპორტის ოლიმპიური სახეობების განვითარება, ოლიმპიური თამაშებისთვის მზადების ხელშწყობა, სპორტსმენთა და მწვრთნელთა სოციალური დაცვა და მატერიალური ნახალისება, ოლიმპიური იდეალების პოპულარიზაცია. სპორტსმენებსა და მწვრთნელებს დაენიშნა ყოველთვიური სტიპენდია. ყოველთვიურ დახმარებას იღებენ, აგრეთვე, ვეტერანი სპორტსმენები – ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონები და პრიზიორები. ოლიმპიური ფონდის მეშვეობით დაფინანსდა ოლიმპიური ნაკრები გუნდების სანერთნელი შეკრებები და მივლინებები ოფიციალურ საერთაშორისო შეჯიბრებებზე.

ბადრი პატარკაციშვილის პრეზიდენტობის პერიოდს დაემთხვა საქართველოს ოლიმპიური ნაკრები გუნდების 2006 წლის ტურინის ზამთრისა და 2008 წლის პეკინის ზაფხულის ოლიმპიური თამაშებისათვის მზადება.

2006 წლის ტურინის ზამთრის XX ოლიმპიადის საგზური ჩვენი ქვეყნის ოთხმა წარმომადგენელმა მოიპოვა: ელენე გედევანიშვილმა (ფიგურული ციგურაობა) ვახტანგ მურვანიძემ (ფიგურული ციგურაობა), იასონ აბრამაშვილმა (გიგანტური სლალომი) და სოფიკო ახმეტელმა (სამთო თხილამურები).

ზამთრის წინა ოლიმპიადებთან შედარებით, ყველაზე ცოტა მონაწილე 2006 წელს გვყავდა. სოფიკო ახმეტელმა მუხლის მძიმე ტრავმა მიიღო და ვერ შეძლო ოლიმპიურ თამაშებზე ასპარეზობა. ახმეტელმა ამ ტრავმის შემდეგ 24 წლის

ასაკში კარიერა დაასრულა, არადა საერთაშორისო ასპარეზზე უკვე კარგ შედეგებს აჩვენებდა.

ბადრი პატარკაციშვილის ინიციატივით, პირველად საქართველოს სპორტის ისტორიაში ბორჯომი წარდგენილ იქნა 2014 წლის ზამთრის ოლიმპიური თამაშების მასპინძლობის მაძიებელ ქალაქად.

2006 წლის 22 ივნისს, საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის სხდომაზე უნდა გარკვეულიყო ზამთრის 2014 წლის ოლიმპიადის მასპინძელი ქალაქის ვინაობა. ქართველებისთვის დამახასიათებელი ოპტიმიზმის მიუხედავად, 2014 წლის მასპინძელ ქალაქად სოჭი იქნა არჩეული, თუმცა ბაკურიანის აპლიკანტად დასახელებაც მნიშვნელოვანი მოვლენა იყო.

თუ ადრე სპორტსა და ოლიმპიურ მოძრაობაში სპონსორების მოზიდვის, სპორტით ბიზნესის დაინტერესების მხოლოდ ცალკეული შემთხვევები იყო, ბადრი პატარკაციშვილის ინიციატივით სერიოზული ნაბიჯები გადაიდგა სპონსორთა ინსტიტუტის ჩამოყალიბების გზაზე, შეიქმნა ოლიმპიური ფონდი, რომლის დასაყრდენიც ბიზნესი იყო. სპორტისა და ოლიმპიზმის პრობლემატიკით ბიზნესის დაინტერესების მიზნით ჩატარდა ამ სტრუქტურების ხელმძღვანელთა წარმომადგენლობითი შეხვედრა. თვისობრივად ახალ დონეზე დაიწყო ოლიმპიზმის პოპულარიზაცია, ოლიმპიური განათლება, საგამომცემლო საქმიანობა. გამოიცა სპორტის ენციკლოპედია, უნიკალური კრებული „სპორტი და ოლიმპიზმი ქართულ სახვით ხელოვნებაში“, მომზადდა მრავალსერიანი ფილმი „ათენიდან ათენამდე“ და სხვა.

პეკინის ზაფხულის 29-ე ოლიმპიური თამაშები 2008 წლის 8 აგვისტოს დაიწყო. მას ბადრი პატარკაციშვილ ვერ მოესწრო. 2008 წლის 12 თებერვალს, 52 წლის ასაკში გულის შეტევით გარდაიცვალა ლონდონში. პეკინში საქართველოდან სპორტის 11 სახეობაში 35 სპორტსმენი მონაწილეობდა.

ოლიმპიადის გახსნის დღეს დაემთხვა რუსეთ-საქართველოს ომი, რომელიც, ოლიმპიადის პარალელურად, მსოფლიოს ყურადღების ცენტრში მოექცა.

მიუხედავად ომით გამოწვეული მძიმე ფსიქოლოგიური ტრავმისა, ქართველი სპორტსმენები წარმატებით გამოვიდნენ – სამ-სამი ოქროსა და ბრინჯაოს მედლები მოიპოვეს და 204 ქვეყანას შორის 27-ე ადგილი დაიკავეს. ოლიმპიური ჩემპიონები გახდნენ მანუჩარ კვირკელია (ბერძნულ-რომაული ჭიდაობა), ირაკლი ცირეკიძე (ძიუდო) და რევაზ მინდორაშვილი (თავისუფალი ჭიდაობა). ბრინჯაოს მედლები მოიპოვეს ნინო სალუქვაძემ (ჯუჯოს სროლა), ოთარ თუშიშვილმა (თავისუფალი ჭიდაობა) და გიორგი გოგშელიძემ (თავისუფალი ჭიდაობა).

აღსანიშნავია ირაკლი ცირეკიძის ფესტიკულაცია, რომელიც გამარჯვების შემდეგ მან მთელს მსოფლიოს უჩვენა. დაჯილდოების ცერემონიაზე მას ხელში შავი ლენტის ეჭირა, რუსეთის აგრესიის შედეგად დაღუპულთა სულების პატივსაცემად.





გია
ნაცვლიშვილი

2008 წლის 1 ოქტომბერს სასტუმრო „ქორთიარდ მერიოტში“ საქართველოს ოლიმპიური კომიტეტის საანგარიშო-საარჩევნო ყრილობა გაიმართა. სხდომას ოლიმპიური კომიტეტის გენერალური მდივანი – ემზარ ზენაიშვილი უძღვებოდა. ყრილობის დელეგატებმა ნუთიერი დუმილით პატივი მიაგეს ყოფილი პრეზიდენტის – ბ. პატარკაციშვილის ხსოვნას.

სესიის მუშაობაში სპორტის ყველა ოლიმპიური სახეობის ფედერაციამ მიიღო მონაწილეობა. 133 დელეგატიდან სხდომაზე 122 გამოცხადდა.

კენჭისყრის საფუძველზე ხმათა უმრავლესობა მოიპოვა და ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი გახდა გია ნაცვლიშვილი. პირველ ვიცე-პრეზიდენტად რამაზ გოგლიძე, ვიცე-პრეზიდენტებად დავით გობეჯიშვილი და ვახტანგ გეგელია, ხოლო გენერალურ მდივნად ალექსანდრე ბითაძე აირჩიეს.

გია ნაცვლიშვილი დაიბადა 1963 წლის 4 ივლისს თბილისში. 1985 წელს დაამთავრა საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი სამდინარო ნაგებობებისა და ჰესების ჰიდრო ტექნიკური მშენებლობის სპეციალობით.

1988-2003 წლებში იყო შპს „კავის“ პრეზიდენტი, 2003-04 წლებში ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის აღმასრულებელი მდივანი. თბილისის საკრებულოს წევრი.

2004 წლის მოწვევის საქართველოს პარლამენტის წევრი, პარლამენტში ასრულებდა დარგობრივი ეკონომიკისა და ეკონომიკური პოლიტიკის კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილის მოვალეობას. 2006 წლის ნოემბრიდან კახეთის მხარის გუბერნატორი;

გია ნაცვლიშვილის პრეზიდენტობის პერიოდში (2008-2012წწ) ჩვენი ქვეყანა მონაწილეობდა 2010 წლის ვანკუვერის ზამთრის XXI და 2012 წლის ლონდონის ზაფხულის XXX –ე ოლიმპიური თამაშები.

საქართველო, როგორც დამოუკიდებელი ქვეყანა, მეხუთედ მონაწილეობდა ზამთრის თამაშებში. ვანკუვერის ოლიმპიადაზე სარეკორდო იყო ჩვენი ქვეყნის სპორტსმენებისათვის. მათ რვა ოლიმპიური ლიცენზია მოიპოვეს. ელენე გედევანიშვილი (ფიგურული ციგურაობა), იასონ აბრამაშვილი (სლალომი), ჯაბა გელაშვილი (სლალომი), ნინო ნიკლაური (სლალომი), ოთარ ჯაფარიძე, ელისონ რიდი (ფიგურული ციგურაობა), ლევან გურეშიძე და ნოდარ ქუმარიტაშვილი (ციგა), რომლისათვისაც ვანკუვერის ოლიმპიადა საბედისწერო აღმოჩნდა.

ოლიმპიადის გახსნის საზეიმო ცერემონიალის დაწყებამდე რამდენიმე საათით ადრე საკონტროლო დაშვებისას, 21 წლის ნოდარ ქუმარიტაშვილი ტრაგიკულად დაიღუპა. ამ ამბავმა შეძრა არა მარტო ქართული დელეგაცია და საქართველო, არამედ მთელი ოლიმპიური სამყარო. გასაგები მიზეზების გამო, ოლიმპიურ სტარტზე არ გამოსულა ნოდარის უახლოესი მეგობარი მოციგავე ლევან გურეშიძე.

2012 წლის ლონდონის ზაფხულის 30-ე ოლიმპიურ თამაშებზე საქართველოს დელეგაციამ 7 მედალი მოიპოვა (ერთი ოქრო, სამი ვერცხლი და სამი ბრინჯაო), რაც რაოდენობრივად სარეკორდოა დამოუკიდებელი საქართველოს ოლიმპიური სპორტის ისტორიაში, მაგრამ დევიზი – უკეთ ვიდრე პეკინში არ გამოვიდა. როგორც ვიცით პეკინის 2008 წლის ოლიმპიურ თამაშებზე ჩვენმა სპორტსმენებმა სამი ოქროს მედალი მოიპოვეს. ლონდონში კი მხოლოდ ერთმა სპორტსმენმა, ძიუდოისტმა- ლაშა შავდათაშვილმა მოიპოვა ოლიმპიური ჩემპიონის ოქროს მედალი.

გია ნაცვლიშვილს ოლიმპიურ კომიტეტში საქმიანობის დასრულების შემდეგაც არ გაუწყვეტია სპორტთან აქტიური კონტაქტი. მან ადვოკატ ზვიად კორძაძესთან ერთად 2014 წელს ძიუდოს კლუბ „საგარეჯოს“ ბაზაზე დააარსა „საგარეჯო სუპერსტარსი.“ ეს არის მრავალპროფილიანი სპორტული კლუბი, რომელშიც წამყვანი ძიუდოისტების გარდა გაერთიანდნენ თავისუფალი და ბერძნულ-რომაული ჭიდაობის, ფარიკაობის, მშვილდოსნობის, კრივის, ბატუტზე ხტომის და სპორტის სხვა სახეობების წარმომადგენლები. კლუბი ძირითად აქცენტს საგარეჯოელებზე აკეთებს, თუმცა აქ განვევრიანდნენ საქართველოს სხვადასხვას კუთხის სპორტსმენები, რომელთაც „საგარეჯო სუპერსტარსი“ უზრუნველყოფს სავარაჯიშო პირობებით, სპორტული ფორმითა და ინვენტარით, ეხმარება სოციალური და ჯანმრთელობის პრობლემების მოგვარებაში. კლუბის სპორტსმენები მონაწილეობენ სხვადასხვა ადგილობრივ და საერთაშორისო შეჯიბრებებში, მათ შორის – ევროპის საკლუბო ჩემპიონატებში.





ლერი
საბელოვი

2012 წლის 20 დეკემბერს თბილისში, სასტუმრო „შერატონ მეტეხი პალასში“ საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის საპრეზიდენტო არჩევნები გაიმართა. დელეგატებმა სეოკ-ის პრეზიდენტად ლერი ხაბელოვი აირჩიეს.

საპრეზიდენტო არჩევნებში სამი კანდიდატი მონაწილეობდა: სეოკ-ის პრეზიდენტი 2008-2012 წლებში გია ნაცვლიშვილი, საქართველოს პარლამენტის სპორტისა და ახალგაზრდობის კომიტეტის თავმჯდომარე ლერი ხაბელოვი და საქართველოს ნიჩბოსნობის ფედერაციის პრეზიდენტი ბეჟან ხურციძე. ხმის უფლების მქონე 111 დელეგატიდან არჩევნებში 107-მა მიიღო მონაწილეობა. ლერი ხაბელოვს 59-მა დაუჭირა მხარი, გია ნაცვლიშვილს 43-მა, ბეჟან ხურციძეს კი 4-მა. ერთი ხმა გაუქმდა.

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ახალმა პრეზიდენტმა დამსწრე საზოგადოებას თავისი გუნდიც წარუდგინა: პირველი ვიცე – პრეზიდენტი ელგუჯა ბერიშვილი, ვიცე-პრეზიდენტები ნინო სალუქვაძე, მამუკა ხაბარელი და გენერალური მდივანი ემზარ ზენაიშვილი.

ლ. ხაბელოვი სეოკ-ის მეხუთე პრეზიდენტია. იგი დაიბადა 1964 წლის 5 ივლისს, ქ.თბილისში. 1985 წელს დაამთავრა საქართველოს სახელმწიფო ფიზიკური კულტურის ინსტიტუტი, ხოლო 2000 წელს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი.

ლ. ხაბელოვი არის მსოფლიოს ხუთგზისა (1985, 1987, 1990, 1991, 1993) და ევროპის ოთხგზის (1985, 1987, 1988, 1992) ჩემპიონი თავისუფალ ჭიდაობაში. 1988 წელს სეულის ოლიმპიურ თამაშებზე ვერცხლის მედალი მოიპოვა, 1992 წელს კი ბარსელონის ოლიმპიური თამაშების ჩემპიონი გახდა.

ლ. ხაბელოვი იყო საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ვიცე-პრეზიდენტი, სპორტის სახელმწიფო დეპარტამენტის თავმჯდომარის პირველი მოადგილე, ხოლო 2004-2008 წლებში საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პირველი ვიცე-პრეზიდენტი. 2012 წლიდან არის საქართველოს პარლამენტის სპორტისა და ახალგაზრდობის კომიტეტის თავმჯდომარე. ვახტანგ გორგასალის მე-2 ხარისხის ორდენისა და ღირსების ორდენის კავალერი.

ლერი ხაბელოვისათვის საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტის პოსტზე, პირველი იყო 2014 წლის სოჭის ზამთრის ოლიმპიური თამაშები. საყოველთაოდ ცნობილია, რომ ამ თამაშებში საქართველოს მონაწილეობის თაობაზე ძალიან რთული სიტუაცია შეიქმნა. რადიკალურად განსხვავებულ პოზიციებს აფიქსირებდნენ როგორც პოლიტიკოსები ისე მოსახლეობა.

სპორტსმენების ოლიმპიურ თამაშებზე წასვლა-არწასვლის საკითხი მას შემდეგ დადგა დღის წესრიგში, როცა რუსულმა მხარემ მეჩირაღდნედ ივან ნიჩაევი გამოაცხადა. რუსი მაიორი 2008 წლის აგვისტოს ომში მონაწილეობდა და მას, „რუსეთის გმირის“ ნოდება მიენიჭა. რუსეთის საქციელმა მთელი საქართველო გააღიზიანა, მით უმეტეს, რომ ამას რუსი ოკუპანტების მიერ საზღვრების უკანონოდ გადმონევა მოჰყვა. პეტიციას

„პროტესტი სოჭის ოლიმპიადას“, ინტერნეტში რამდენიმე ათასი ხელმოწერა ჰყავდა.

რუსთაველის გამზირზე მოქალაქეთა ჯგუფმა სოჭის ოლიმპიადაში საქართველოს მონაწილეობა გააპროტესტა. მათ ტრანსპარანტებით და მავთულხლართებით მცირე ხნით გზაც გადაკეტეს. აქციის მონაწილეების განცხადებით, სოჭის ოლიმპიადის გაპროტესტება საქართველოს ყველა მოქალაქის ვალია. მათი შეფასებით, ქართველ სპორტსმენებს ვლადიმერ პუტინის მიერ ორგანიზებულ ოლიმპიადაში მონაწილეობა არ უნდა მიეღოთ.

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტმა ლერი ხაბელოვმა განაცხადა, რომ სპორტი და პოლიტიკა ერთმანეთისგან უნდა გაიმიჯნოს და სპორტსმენს არ უნდა წაერთვას ისეთ გრანდიოზულ სპორტულ ფორუმზე გამოსვლის უფლება, როგორც ოლიმპიური თამაშებია. „ხალხის განწყობა სოჭის ოლიმპიადასთან დაკავშირებით სხვადასხვანაირია და, პრინციპში, ეს არც არის გასაკვირი: ოლიმპიადა ტარდება იმ ქვეყანაში, რომელსაც ჩვენი ქვეყნის 20 პროცენტი აქვს ოკუპირებული. მაგრამ აქვე უნდა ვთქვათ, რომ ოლიმპიადას ატარებს არა რუსეთი, არამედ საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტი. ასე რომ, ჩვენ ბოიკოტს სწორედ ამის გამო არ ვაცხადებთ, რომ არ გავიფუჭოთ ურთიერთობა საერთაშორისო ოლიმპიურ კომიტეტთან“.

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის რიგგარეშე სესიამ ერთხმად დაუჭირა მხარი გადაწყვეტილებას, 2014 წლის ზამთრის ოლიმპიურ თამაშებში ჩვენი ქვეყნის მონაწილეობის შესახებ.

საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის მიერ ამგვარი გადაწყვეტილება მოსალოდნელი იყო, განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა ბიძინა ივანიშვილმა რამდენჯერმე განაცხადა, რომ იგი მხარს უჭერს საქართველოს მონაწილეობას სოჭის ოლიმპიურ თამაშებში.

„ჩვენ არა სახელმწიფოს, არამედ ოლიმპიურ პროცესს ვუჭერთ მხარს და ამიტომ საქართველოს ხელისუფლება სოჭში ქართველი სპორტსმენების მონაწილეობის გადახედვას არ აპირებს“, – განაცხადა 2014 წლის 23 იანვარს საქართველოს პრეზიდენტმა გიორგი მარგველაშვილმა.

სოჭში 2014 წლის ზამთრის ოცდამეორე ოლიმპიურ თამაშებში საქართველოდან 4 სპორტსმენი მონაწილეობდა: მოციგურავე ელენე გედევანიშვილი, სამთო მოთხილამურეები იასონ აბრამიშვილი, ალექსი ბენიაიძე და ნინო ნიკლაური. ამჯერადაც ჩვენი სპორტსმენები უმედლოდ დარჩნენ.

რიო დე ჟანეიროს 2016 წლის ზაფხულის XXXI ოლიმპიური თამაშები 5 აგვისტოს გაიხსნა. საზეიმო გახსნის ცერემონიალი მსოფლიოს ერთ-ერთ უდიდეს სტადიონზე – მარაკანაზე ჩატარდა. ოლიმპიურ თამაშებზე 207 ქვეყნის 11303 სპორტსმენი მონაწილეობდა, რომლებმაც სპორტის 28 სახეობის 307 დისციპლინაში გაითამაშეს მედლები.

რიო დე ჟანეიროს ოლიმპიურ თამაშებში, საქართველოს სპორტის ისტორიაში, სარეკორდო რაოდენობა – 40 სპორტსმენი (სპორტის 13 სახეობაში) მონაწილეობდა.



ჩვენმა სპორტსმენებმა, რომლის დევიზი იყო – უკეთ ვიდრე ლონდონში, წარმატებით იასპარეზეს რიო დე ჟანეიროში და 7 მედალი მოიპოვეს (2 ოქრო, 1 ვერცხლი, 4 ბრიჯაო). პირველად ქართული ოლიმპიური სპორტის ისტორიაში, კვარცხლბეკზე ერთდროულად ორი ქართველი სპორტსმენი, მძიმე წონის ძალოსნები ლაშა ტალახაძე და ირაკლი თურმანიძე იდგა. ლაშა ტალახაძემ ოქროს მედალი მოიპოვა. მან ორჭიდის ჯამში მსოფლიო და ოლიმპიური რეკორდი დაამყარა და პლანეტის ყველაზე ღონიერი ადამიანი გახდა. ირაკლი თურმანიძემ კი ჩვენ ქვეყანას ბრინჯაოს მედალი მოუტანა.

უნდა აღინიშნოს ქართველი ტყვიის მსროლელი ნინო სალუქვაძე, რომელსაც ოლიმპიურ ასპარეზობაზე დებიუტი 1988 წელს სეულის ოლიმპიადაზე ჰქონდა (მაშინ ნინო 19 წლის იყო). რიო დე ჟანეიროს 31-ე ოლიმპიური თამაშები ნინოსთვის მე-8 იყო. იგი მსოფლიოში მეორე ქალია, რომელმაც ზედიზედ 8 ოლიმპიურ თამაშებში იასპარეზა. ამ მაჩვენებლით ნინო სალუქვაძე დაენია გერმანელ ნიჩბოსანს იოზეფა იდემს, რომელმაც 1984-2012 წლებში იასპარეზა ოლიმპიურ თამაშებზე.

ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მსოფლიო სპორტის ისტორიაში პირველი შემთხვევაა, როდესაც ოლიმპიურ თამაშებზე იასპარეზა დედა – შვილმა, ნინო სალუქვაძემ და ცოტნე მაჭავარიანმა (ორივე ტყვიის სროლა).

სარჩევი

შესავალი	6
საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტები	10
დემეტრიოს ვიკელასი	12
პიერ დე კუპერტანი	26
ანრი დე გაიე ლატური	40
იოჰანეს ზიგფრიდ ედსტრემი	52
ევერი გრენდუჯი	62
მაიკლ მორის კილანინი	72
ხუან ანტონიო სამარანჩი	80
ჟაკ როგე	90
თომას ბახი	100
საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტები	107
ნონა გაფრინდაშვილი	112
ჯანსუღ ბაგრატიონი	118
ბადრი პატარაკაციშვილი	122
გია ნაცვლიშვილი	126
ლერი საგელაშვილი	130